

ДО
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
гр. София, бул. „Княз Ал. Дондуков“ № 1

**ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОРЪЧКАТА
В СЪОТВЕТСТВИЕ С ТЕХНИЧЕСКИТЕ СПЕЦИФИКАЦИИ И
ИЗИСКВАНИЯТА НА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ**

в открита процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет:

**„Извършване на анализ и разработване на методика за мониторинг и оценка на
ефекта от политиките в България, и провеждане на публично обсъждане“**

ДЗЗД „Анализ“

[наименование на участника],

с БУЛСТАТ/ЕИК/Номер на регистрация в съответната държава [.....],
регистрирано в [.....] с данни по регистрацията: {...}; регистрация по ДДС:
[.....];

със седалище [София 1000, ул. Съборна 9, ет.4] и адрес на управление [София 1000, ул.
Съборна 9, ет.4],

адрес за кореспонденция: [София 1000, ул. Съборна 9, ет.4], телефон за контакт [+359 2
980 55], факс [+359 2 980 50 75], електронна поща [office@globaladvisers.eu]

банкова сметка: [IBAN: BG05UNCR70001507536053, BIC: UNCRBGSF, УНИКРЕДИТ
БУЛБАНК АД]

представявано от Тодор Тенчев Тодоров [трите имена] в качеството на Лице с
представителни функции по отношение на трети лица [длъжност, или друго качество]

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

С настоящото Ви представяме нашето предложение за изпълнение на обявената
от Вас процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет: „Извършване на

Министра Воево, представява
ДЗЗД - ЕСТАТ - ДА фирм
1334

анализ и разработване на методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България, и провеждане на публично обсъждане“.

Съгласяваме се да изпълним поръчката съгласно всички изисквания на Техническата спецификация на Възложителя и документацията за обществена поръчка.

При подготовката на настоящата оферта сме спазили всички изисквания на Възложителя за нейното изготвяне.

1. Настоящото предложение е валидно за срок от **6 (шест) месеца** от крайния срок за подаване на оферти и ще остане обвързващо за нас, като може да бъде прието по всяко време преди изтичане на този срок.

2. Общият срок за изпълнение на предмета на настоящата обществена поръчка е **10 (десет) месеца**.

3. С настоящото, представяме нашето предложение за изпълнение на обществената поръчка, както следва (прилага се подробно описание на предложението за изпълнение на поръчката на участника, съобразно изискванията на техническата спецификация):

- ✓ Приложение 1: Концепция за изпълнение на поръчката;
- ✓ Приложение 2: График;

Заявяваме, че ще изпълним качествено и в срок поръчката, в пълно съответствие с гореописаното предложение и с техническата спецификация.

Дата: 07.02.2018 г.

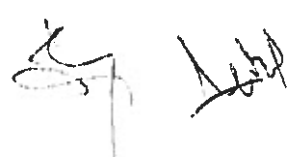
Подпис и печат: .....

Име и фамилия: Тодор Тодоров
(представляващ по регистрация или упълномощено лице)

Приложение 1

КОНЦЕПЦИЯ
за изпълнение на обществена
поръчка с предмет „Извършване на
анализ и разработване на методика за
мониторинг и оценка на ефекта от
политиките в България, и
провеждане на публично обсъждане“

07 февруари 2018 г.

Съдържание

А. Концепция за изпълнение на поръчката	3
I. Общо описание на поръчката.....	3
II. Ясно подробно описание на всички бъдещи действия по изпълнението на заложените в техническата спецификация дейности и поддейности.....	3
II.1. Дейност 1. „Разработване на анализ на ефекта на политиките“	5
II.1.1. Поддейност 1.1.: „Анализиране на стратегически документи“	5
II.1.2. Поддейност 1.2.: „Оценка на ефекта от изпълнение на съответна политика“	102
II.1.3. Поддейност 1.3.: „Идентифициране на проблемни области в процеса по реализиране на политики“	119
II.1.4. Поддейност 1.4.: „Формулиране на изводи и препоръки за подобряване на процеса по реализиране на политики“	122
II.1.5. Очаквани резултати от Дейност 1	124
II.2. Дейност 2. „Разработване на Методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките“	124
II.2.1. Поддейност 2.1.: „Преглед на практиката“	131
II.2.2. Поддейност 2.2.: „Изготвяне на проект на методика за мониторинг и оценка на политиките“	147
II.2.3. Поддейност 2.3.: „Анализиране на възможността за създаване на онлайн инструмент за мониторинг и оценка на политиките“	169
II.2.4. Поддейност 2.4.: „Тестване на методиката“	174
II.2.5. Поддейност 2.5.: „Изготвяне на окончателен вариант на методиката“	175
II.2.6. Поддейност 2.6.: „Изготвяне на оценка на въздействие на проекта на методика“	176
II.2.7. Поддейност 2.7.: „Провеждане на публично обсъждане на методиката“	179
II.2.8. Поддейност 2.8.: „Участие по време на конференция за представяне на резултатите от проекта“	182
II.2.9. Очаквани резултати от Дейност 2	182
II.3. Докладване на изпълнението.....	182
Б. График	184

Списък на таблиците

Таблица 1. Допълнително предложени хоризонтални политики и тяхната мотивировка,.....	7
Таблица 2. Списък с идентифицирани и мотивирани стратегически документи, които Консултантът счита, че са свързани с политиките, обект на анализа (посочени от Възложителя в документацията), и които документи ще позволят качествено изследване на ефекта от политиките.....	41
Таблица 3. Нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа	91
Таблица 4. Анализ на приноса.....	106
Таблица 5. Разлика в разликите	107
Таблица 6. Корелационен анализ.....	108
Таблица 7. Анализ на целите.....	108
Таблица 8. Анализ на мнението на заинтересованите страни	109
Таблица 9. Примерен работен документ за оценка на съответствието с концепцията SMART.....	113
Таблица 10. Идентифицирани и анализирани анализи, методики и методологии за целите на Дейност2	124
Таблица 11. Критерии за подбор на държави-членки на ЕС.....	131
Таблица 12. Предложение за държави-членки на ЕС, в които да се проучат добри практики	133
Таблица 13. Описание на добрите практики в предложените държави-членки на ЕС.....	135
Таблица 14. Начини на вземане на решението	155
Таблица 15. Динамични и нелинейни иконометрични модели	160
Таблица 16. Разширен SWOT анализ.....	169
Таблица 17. Индикативни дати за отчитане на крайни и междинни резултати	185

Списък на фигурите

Фигура 1. Основни стъпки за изпълнение на Поддейност 1.1.	72
Фигура 2. Основни принципи подреждане, структуриране и разпределяне на събраната информация.....	81
Фигура 3. Минимални критерии, по които ще бъде оценявана всяка една от анализираните хоризонтални политики	120
Фигура 4. Графично представяне на ефекта от политика	127
Фигура 5. Схематично представяне на иконометричен модел	158
Фигура 6. Схематично представяне на метода „разлика в разликите „	161
Фигура 7. Схематично представяне на анализа разходи - ползи	162

А. Концепция за изпълнение на поръчката

І. Общо описание на поръчката

Обект и предмет на поръчката

Обект на поръчката, по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 3 от Закона за обществените поръчки (ЗОП) е „предоставянето на услуга“, а нейният предмет – „Извършване на анализ и разработване на методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България, и провеждане на публично обсъждане“.

Възлагащ орган

Възлагащ орган на поръчката е Министерският съвет на Р. България.

Срок и място за изпълнение

Съгласно т. II. „Срокове за изпълнение“ от Техническите спецификации „срокът за изпълнение на всички дейности по обществената поръчка е 10 (десет) месеца, считано от датата на сключване на договора за възлагане на поръчката. Дейност 1 следва приключи до края на 8 (осмия) месец от датата на сключване на договора“.

Съгласно т. II.2.3. от Обявлението основно място на изпълнение е гр. София.

Цели на обществената поръчка, дейности и поддейности за постигането им и очаквани резултати от изпълнението на договора

Настоящата обществена поръчка се възлага във връзка с изпълнението на дейности 1 и 2 от проект BG05SFOP001-2.001-0010 „Подобряване на процеса по реализиране на политики в България“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Общата цел на поръчката съответства на целта на проекта, а именно: „подобряване на процеса по реализиране, мониторинг и оценка на хоризонталните политики в България“. За постигането на общата цел на проекта следва да допринесат и двете специфични цели:

- Специфична цел 1: „Идентифициране на проблеми и формулиране на препоръки за подобряване на процеса по реализиране, мониторинг и оценка на хоризонталните политики в България“;
- Специфична цел 2: „Създаване на механизъм за извършване на оценка на политиките.“

Дейност 1 „Разработване на анализ на ефекта на политиките“ на поръчката включва в обхвата си следните поддейности:

- ⇒ Поддейност 1.1.: „Анализиране на стратегически документи“;
- ⇒ Поддейност 1.2.: „Оценка на ефекта от изпълнение на съответна политика“;
- ⇒ Поддейност 1.3.: „Идентифициране на проблемни области в процеса по реализиране на политики“;
- ⇒ Поддейност 1.4.: „Формулиране на изводи и препоръки за подобряване на процеса по реализиране на политики“.

Дейност 2. „Разработване на Методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките“ на поръчката включва в обхвата си следните поддейности:

- ⇒ Поддейност 2.1.: „Преглед на практиката“;
- ⇒ Поддейност 2.2.: „Изготвяне на проект на методика за мониторинг и оценка на политиките“;
- ⇒ Поддейност 2.3.: „Анализиране на възможността за създаване на онлайн инструмент за мониторинг и оценка на политиките“;
- ⇒ Поддейност 2.4.: „Тестване на методиката“;
- ⇒ Поддейност 2.5.: „Изготвяне на окончателен вариант на методиката“;
- ⇒ Поддейност 2.6.: „Изготвяне на оценка на въздействие на проекта на методика“;
- ⇒ Поддейност 2.7.: „Провеждане на публично обсъждане на методиката“;
- ⇒ Поддейност 2.8.: „Участие по време на конференция за представяне на резултатите от проекта“.

Като следствие от реализиране на дейностите ще да бъдат постигнати следните резултати (заложи от Възложителя в документацията и допълнително формулирани от Консултанта:

❖ По Дейност 1 „Разработване на анализ на ефекта на политиките“:

1. Мобилизиран екип на Изпълнителя;
2. Проведена Встъпителна среща;
3. Изготвени работни документи;
4. Предадена от страна на Възложителя на необходимата първоначална информация;
5. Подбрани и анализирани стратегически, относими към съответните хоризонтални политики – обект на анализ;
6. Идентифицирани проблемни области в процеса по планиране, реализиране и оценка на политики;
7. Предложени критерии и методи за извършване на оценка на политиките;
8. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT – анализ), свързани с подобряване процеса по реализиране на политики в България;
9. Формулирани изводи и препоръки за подобряване на процеса по реализиране на политики;

❖ Дейност 2. „Разработване на Методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките“:

1. Изготвен доклад за добри практики за видове методи за извършване на оценка на политики;
2. Изготвяне на проект на методика за оценка на политики;
3. Извършен преглед добри практики за онлайн инструменти за оценка и мониторинг на политики;

4. Изготвен доклад с резултатите от тестово прилагане на методиката върху поне една хоризонтална политика от всяка област, посочени по-горе;
5. Изготвена оценка на въздействие на изготвената на методика;
6. Организирано и проведено публично обсъждане на методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките, отразяване на бележки и предложения;
7. Участие на изпълнителя по време на пресконференция, на която ще бъдат представени резултатите от проекта;
8. Окончателен вариант на методиката.

При изпълнението на поръчката Консултантът ще се придържа и към следното условие на Възложителя: „анализът следва да се съсредоточи върху ефективността и ефикасността от изпълнението на хоризонталните политики, като за целта трябва да бъдат използвани посочени от изпълнителя методи, с изключение на метода на функционалния анализ. Следва да се има предвид, че администрацията на Министерския съвет изпълнява и проект: „Актуализиране на Единната методология за провеждане на функционален анализ в държавната администрация и наръчника за нейното прилагане и провеждане на политни функционални анализи по хоризонтални и секторни политики“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд и следва да не се допуска двойно финансиране на едни и същи действия“.

Консултантът ще изпълни настоящата обществена поръчка при стриктно следване за заложените от Възложителя изисквания в документацията, сключения договор, както и съобразно настоящото Предложение за изпълнение на поръчката.

- II. Ясно подробно описание на всички бъдещи действия по изпълнението на заложените в техническата спецификация дейности и поддейности

II.1. Дейност 1. „Разработване на анализ на ефекта на политиките“

II.1.1. Поддейност 1.1.: „Анализиране на стратегически документи“

Концепция за разработването на анализа

Набирането на надеждни и обективни данни е от изключителна важност за целите на анализа на стратегическите документи, относими към съответните хоризонтални политики, определени от Възложителя и допълнително предложени от Консултанта, който следва да бъде извършен в рамките на Поддейност 1.1., както и за изпълнението на договора като цяло.

В т. 3. „Кратко описание на проекта“ от документацията по настоящата обществена поръчка Възложителят е заложил следните хоризонталните политики, които задължително трябва да бъдат изследвани от Изпълнителя:

1. в областта на икономическото развитие:

[Handwritten signatures]

- политика за насърчаване на предприемачеството и развитието на малките и средните предприятия;
- политика за подобряване на бизнес средата;
- политика за развитие на иновациите;

2. в областта на социалното развитие:

- демографска политика;
- политика за хората с увреждания;
- политика за децата;

3. в областта на инфраструктурното развитие:

- политика за балансирано регионално развитие;
- политика за информационни и комуникационни технологии;
- политика по околната среда.

На етапа на кандидатстване Консултантът е дефинирал и допълнителни хоризонтални политики, в посочените по-горе области, като се е ръководел от определението на понятието „хоризонтална политика“, дадено в документацията на обществената поръчка, а именно: *„Под хоризонтални политики трябва да се разбират политики, включително секторни политики с хоризонтален характер, за постигането на които допринасят няколко институции и имат хоризонтално действие“*.

Консултантът е съобразил предложението за допълнителни политики и със следните условия, посочени в Техническите спецификации и дадени в разяснение по настоящата обществена поръчка с изх. № 0250-118/17 от 29.01.2018 г. на Възложителя:

- да е обоснован хоризонталният характер на предлаганата политика;
- предлаганата политика да се реализира въз основа на идентифициран и посочен от изпълнителя водещ/основен стратегически документ, както и допълнителни стратегически документи, относими към политиката;
- предлаганата политика, заедно с някоя от задължителните политики или с предложена политика, да не се реализира въз основа на един и същ водещ/основен стратегически документ.

Отчитайки посочените изисквания Консултантът предлага като *допълнителни хоризонтални политики* включените в таблицата по-долу като за избора на всяка от тях е дал конкретна мотивировка, включително и по отношение на хоризонталния ѝ характер.

Таблица 1. Допълнително предложени хоризонтални политики и тяхната мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относимите към политиката
1	2	3	4
1. в областта на икономическото развитие:			
✓ политика за устойчиво развитие на туризма	<p>Политиката за устойчиво развитие на туризма оказва влияние и се прехвърля с редица др. хоризонтални и секторни политики. Така например устойчивото развитие на туризма би допринесло за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - икономическия растеж както на местно, така и на национално ниво; - повишаване качеството на живот на населението в районите, развиващи различни форми на туризъм; - създаване на предпоставки за по-балансирано развитие на регионите в страната, в т.ч. намаляване на обезлюдяването; - по-рационалното използване на природните, културните, историческите и географските ресурси; - укрепване и възстановяване здравето на гражданите и повишаване на общественото 	<p>• Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2009-2013 г., приета с Протокол № 13.38 на Министерския съвет от 02.04.2009 г.;</p> <p>• Стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030, приета с Протокол № 22 на Министерския съвет от 04.06.2014 г., и План за действие към нея</p>	<p>1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <p>2. Националната програма за реформи;</p> <p>3. Програма за управление на правителството на Република България за периода 2014-2018 г.;</p> <p>4. Стратегически план за развитие на културния туризъм, приет с Протокол № 40.8 на Министерския съвет от 14.10.2009 г.;</p> <p>5. Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022;</p> <p>6. Национална стратегия за интегрирано развитие на инфраструктурата на Република България и Оперативен план за изпълнение за периода 2006 - 2015 г.;</p> <p>7. Стратегии и планове за устойчиво развитие на туризма на общинско ниво (напр. на община Банско, община Сандански;</p> <p>8. Маркетингови стратегии;</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консулганта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относимии към политиката
1	2	3	4
	<p>благосъстояние чрез развитието на здравния туризъм - балнеологичен, СПА и уелнес - туризъм.</p> <p>В Стратегията за устойчиво развитие на туризма е посочено, че е „от значение е също да се отбележи, че туризмът стимулира развитието на други, свързани с него отрасли на икономиката, и по-конкретно на търговията, транспорта, съобщенията, селското стопанство, производството на стоки за бита и др. Наред с високите си икономически потенциал, той играе и важна социална роля, оказвайки значително влияние върху заетостта на населението.</p> <p>В стратегията се посочва, че държавната политика за устойчиво развитие на туризма в България се интегрира в секторните политики.</p> <p>Видно от водещия стратегически документ за постигането на политиката за устойчиво развитие на туризма допринасят редица институции:</p> <ul style="list-style-type: none"> - министерства и други държавни органи, имащи компетенции 		<p>9. Областни стратегии за регионално развитие, включващи политики/ приоритети/ цели/ мерки в областта на туризма, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>10. Общински планове за развитие, включващи политики/ приоритети/ цели/ мерки в областта на туризма, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>11. Общински програми за управление, включващи политики/ приоритети/ цели/ мерки в областта на туризма, обхващащи периода 2007-2016 г.</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложенията за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, отнасящи се към политиката
1	2	3	4
	<p>свързани с развитието на туризма (Министерство на икономиката; Министерство на туризма; Министерство на регионалното развитие и благоустройството; Министерство на културата; Министерство на околната среда и водите; Министерство на здравеопазването; Министерство на земеделието, храните и горите; Министерство на труда и социалната политика; Национален съвет по туризъм и др.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - органите на местно самоуправление и местната администрация; - туристически сдружения и организации; - изследователски и консултантски организации в областта на туризма; - неправителствени организации; - висши учебни заведения и др. <p>За целите на изготвяне на настоящото Техническо предложение Консултантът е</p>		

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	идентифицирал водещия/ основния стратегически документ, въз основа на който се реализира политика за устойчиво развитие на туризма (вж. колона 3) като се е съобразил с изискването на Възложителя предлаганата политика, заедно с някоя от задължителните политики или с предложена политика, да не се реализира въз основа на един и същ водещ/основен стратегически документ. Наред с това в колона 4 от таблицата са посочени и допълнителни стратегически документи, относими към политиката.		
✓ политика за развитие на селското стопанство като отрасъл на националната икономика	Политиката за развитие на селското стопанство като отрасъл на националната икономика влияе взаимодействия с други хоризонтални и секторни политики като напр. с: - политиките в областта на околната среда по отношение на рационалното използване на природните ресурси; - научни политики - по отношение на ролята на селскостопанската наука за модернизацията на	• Национален стратегически план за развитие на селските райони 2007 - 2013 г., приет с Протокол № 53.4 от заседанието на Министерския съвет на 28 декември 2006 г.; • Националният	1. Програма за приоритетите в развитието на българското земеделие в периода 2009-2013 г.; 2. Общата селскостопанска политика; 3. Програма за развитие на селските райони (ПРСР) 2007-2013 г.; 4. ПРСР 2014-2020 г.; 5. Национален план за развитие на биологичното земеделие в България в периода 2007-2013 г.; 6. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относимы към политиката
1	2	3	4
	<p>аграрния бизнес и развитието на биологичното земеделие;</p> <ul style="list-style-type: none"> - социална политика - чрез осигуряване на заетост в селското стопанство; - политика за развитие на инфраструктурата - изграждане на местната инфраструктура, обновяване на селата; - политика за младите хора - насърчаване на младите хора да се заемат със селскостопанска дейност; - здравна политика - чрез развитие на производството на етерично-маслените култури, билките и медицинските растения. <p>Наред с това в Националната стратегия за устойчиво развитие на земеделието в България в периода 2014 - 2020 се посочва и че "развитието на селското стопанство може да послужи и за основа за развитието на ефективен туризъм".</p> <p>Хоризонталният характер на политиката за развитие на аграрния сектор и връзката ѝ с други политики може да</p>	<p>план е приет с Протокол № 53.4 от заседанието на Министерския съвет на 28 декември 2006 г.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Национална стратегия за устойчиво развитие на земеделието в България в периода 2014 - 2020 	<p>на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <p>7. Националната програма за реформи;</p> <p>8. Програма за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>9. Национална стратегия за развитие на лозарството и винарството в Република България 2005 - 2025 г.;</p> <p>10. Национална стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 - 2020 г.;</p> <p>11. Национална програма за рибарството и аквакултурите (2007 - 2013)</p> <p>12. Оперативна програма за развитие на сектор "Рибарство" 2007 - 2013 г.</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложенията за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относимии към политиката
1	2	3	4
	<p>бъде изведена и от нейните приоритети. Напр. реализирането на Приоритет 3 „Устойчиво управление на природните ресурси и на дейностите, свързани с климатичните промени“ оказва пряко влияние върху околната среда; Приоритет 4 „Интегриране на селскостопанските производители в хранителната верига“ се свързва с развитието на местните пазари и регионални продукти, транспортната инфраструктура; изпълнението на Приоритет 7 „Защита на човешкото здраве и интересите на потребителите чрез прилагане на контрол по цялата хранителна верига“ е в пряка връзка със здравната политика.</p> <p>За постигането на политиката допринасят редица институции:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Министерство на земеделието, храните и горите; - Министерство на труда и социалната политика; - Държавен фонд „Земеделие“; - Българска агенция по безопасност на храните; 		

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>- Министерство на образованието и науката;</p> <p>- Министерство на икономиката;</p> <p>- НПО,</p> <p>- обучителни организации, консултанти, сертифициращи организации и др.</p> <p>За целите на изготвяне на настоящото Техническо предложение Консултантът е идентифицирал водещия/основния стратегически документ, въз основа на който се реализира политиката (вж. колона 3) като се е съобразил с изискването на Възложителя предлаганата политика, заедно с някоя от задължителните политики или с предложена политика, да не се реализира въз основа на един и същ водещ/основен стратегически документ. Наред с това в колона 4 от таблицата са посочени и допълнителни стратегически документи, относими към политиката.</p>		
✓ политика за насърчаване на инвестициите	Политиката за насърчаване на инвестициите може да бъде дефинирана като политика с хоризонтално действие, защото ефектите и въздействието от	• Стратегия за насърчаване на инвестициите в Република	1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относимии към политиката
1	2	3	4
	<p>нейното провеждане обхващат всички социално-икономически сектори.</p> <p>В Стратегията за насърчаване на инвестициите в Република България (2005 - 2010 г.) е посочено, че очакваният ефект от нейното изпълнение е свързан с:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повишаване на обема на преките чуждестранни и на местните инвестиции, в резултат на подобряването на инвестиционния и бизнес климат в България; - по-високо ниво на заетост и доходи на населението; - по-висок темп на нарастване на инвестициите, заетостта и доходите в икономически изоставащите региони на България; - значително подобряване на имиджа на България в чужбина като привлекателно място за инвестиции и др. <p>Политиката за насърчаване на инвестициите има отражение върху различни сектори на обществено-</p>	<p>България (2005 - 2010 г.), приета с Протокол № 26.38 на Министерския съвет от 30.06.2005 г.</p>	<p>изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Националната програма за реформи; 3. Програма за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.; 4. Стратегия за развитие на националната транспортна система до 2015 г.; 5. Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013 г.; 6. Оперативна програма „Регионално развитие“ за периода 2007 - 2013 г.; 7. Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.; 8. Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020; 9. Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013; 10. Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020; 11. Национална стратегия за регионално развитие за периода 2012 - 2022 г., приета с Решение № 696 на Министерския съвет от 24.08.2012 г.; 12. Национална стратегия за насърчаване на

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>икономическия живот в страната. Успешното ѝ реализиране довежда до повишаване на заетостта и на благосъстоянието на населението; развитие на техническата, транспортната, енергийната, телекомуникационната инфраструктура; оптимизиране на регулативните режими; развитие на икономически изоставащите региони на България; опазване на околната среда и др.</p> <p>Видно от водещия стратегически документ - Стратегията за насърчаване на инвестициите в Република България (2005 - 2010 г.) (и по-конкретно т. 8 „Роля на институциите и неправителствените организации за изпълнение на стратегията“) за постигането на политика за насърчаване на инвестициите допринасят редица институции: „Провеждането на държавната политика в областта на инвестициите се осигурява от министъра на икономиката във взаимодействие с органите на изпълнителната власт...”</p> <p>В регионален аспект, областният</p>		<p>малките и средни предприятия 2007-2013 г., приета с Протокол № 7.1 на Министерския съвет от 22.02.2007 г.;</p> <p>13. Програми за насърчаване на инвестициите, разработени на местно ниво.</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложенията за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p><u>управител осигурява провеждането на държавната политика на територията на областта като организира разработването на програми за насърчаване на инвестициите и координира тяхното изпълнение. ...</u></p> <p><u>Българската агенция за инвестиции (БАИ) подпомага министъра на икономиката при осъществяване на държавната политика в областта на насърчаване на инвестициите ...</u></p> <p><u>Съветът за икономически растеж (СИР), като консултативен орган към Министерския съвет (с Решение № 150 на МС, от 18 март 2002 г.), подпомага неговата дейност при определяне и провеждане на икономическата политика, включително и чрез разработване на проекти на икономически и правни механизми за насърчаване на инвестиционната дейност в страната.</u></p> <p><u>В съответствие с тези функции Съветът за икономически растеж е органът, който осъществява координацията и мониторинга по изпълнението на Стратегията за насърчаване на инвестициите в Република България.</u></p>		

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер на предложения за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p><u>Опегоборните институции за изпълнението на предвидените мерки в стратегията, както и участващите неправителствени и други организации са представени в приложение № 2.</u></p> <p>За целите на изготвяне на настоящото Техническо предложение Консултантът е идентифицирал водещия/основния стратегически документ, въз основа на който се реализира политиката за насърчаване на инвестициите (вж. колона 3) като се е съобразил с изискването на Възложителя предлаганата политика, заедно с някоя от задължителните политики или с предложена политика, да не се реализира въз основа на един и същ водещ/основен стратегически документ. Наред с това в колона 4 от таблицата са посочени и допълнителни стратегически документи, относими към политиката.</p>		
<p>2. в областта на социалното развитие:</p> <p>✓ политика за насърчаване на активния живот на възрастните хора</p>	<p>Във водещия стратегически документ въз основа, на който се провежда политиката (Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора) е посочено, че чрез нея " ... Република</p>	<p>Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора</p>	<p>1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложенияте за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>България се стреми да създаде условия за постигане на икономически растеж, устойчиво развитие на социалните системи, подобряване на стандарта и качеството на живот на хората и изграждане на сплотено общество".</p> <p>Както от цитирания текст, така и от целия документ може да бъде изведено наличието на хоризонтален характер на предложената от Консултанта допълнителна политика поради факта, че за постигането ѝ допринасят мерки, свързани с др. хоризонтални/ секторни политики като напр.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - политики, свързани със социалното и икономическо развитие - насочени към подобряване на трудова и социална мобилност, финансова сигурност, устойчива и гъвкава заетост, постепенен преход към пенсиониране, гъвкаво пенсиониране, заетост по време на пенсиониране, достъпни дългосрочни грижи; - здравна политика - здравна 	<p>(2012-2030 г.), приета с Протокол № 24.2 на Министерския съвет от 20.06.2012 г.</p>	<p>периода 2014-2016 г.;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“, в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.; 3. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.; 4. Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.; 5. Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.; 6. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г.; 7. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.; 8. Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006 - 2020 г., приета с Решение № 625 на Министерския съвет от 22.08.2006 г.;

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложенията за анализ от страна на Консултантът Допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>превенция с акцент върху превенция срещу инвалидизиране, разработване и предоставяне на здравни услуги на здравни услуги, насочени към пациентите;</p> <p>- политика по образованието - възможност за обучение през целия живот и т.н.</p> <p>Политиката за насърчаване на активния живот на възрастните хора се определя като хоризонтална и поради обстоятелството, че нейното провеждане рефлектира или ще рефлектира върху значителна част от населението на България поради, тъй като в демографски план застаряването на населението е необратим процес и затова отговорът на това предизвикателство трябва да бъде насочен към прилагане и развитие на интегрирана политика за мобилизиране и пълноценно използване на възможностите на наличните човешки ресурси и целенасочено инвестиране в развитие и повишаване на качеството на човешкия капитал. Политиката дава</p>		<p>9. Актуализирана национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България 2012 - 2030 г., приета с Протокол № 4.2 на Министерския съвет от 01.02.2012 г.;</p> <p>10. Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2008-2013 г.;</p> <p>11. Регионални планове за развитие на районите за планиране, покриващи периода 2007-2016 г.;</p> <p>12. Областни стратегии за регионално развитие, включващи политики/ политики/ приоритети/ цели/ мерки за насърчаване активния живот на възрастните хора, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>13. Общински планове за развитие, включващи политики/ приоритети/ цели/ мерки за насърчаване активния живот на възрастните хора, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>14. Общински програми за управление, включващи политики/ приоритети/ цели/ мерки за насърчаване активния живот на възрастните хора, обхващащи периода 2007-2016 г.</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложенията за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>отражение и върху широк кръг заинтересовани страни като напр.: работодатели и техни сдружения; синдикати, централна и местни власти и структури, доставчици на здравни и/или социални услуги и т.н.</p> <p>Видно от водещия стратегически документ (т. 4.1. „Отговорни институции и заинтересовани страни“) за постигането на политиката за насърчаване на активния живот на възрастните хора допринасят редица институции:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Министерство на здравеопазването; - Министерство на образованието и науката; - Министерство на труда и социалната политика; - Агенцията по заетостта; - Министерство на финансите; - Национален осигурителен институт; - Национална здравно-осигурителна каса; - Агенция за социално подпомагане 		

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер на предложенията за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>- областна и общинска администрация и т.н.</p> <p>За целите на изготвяне на настоящото Техническо предложение Консултантът е идентифицирал водещия/основния стратегически документ, въз основа на който се реализира политиката за насърчаване на активния живот на възрастните хора (вж. колона 3) като се е съобразил с изискването на Възложителя предлаганата политика, заедно с някои от задължителните политики или с предложена политика, да не се реализира въз основа на един и същ водещ/основен стратегически документ. Наред с това в колона 4 от таблицата са посочени и допълнителни стратегически документи, относими към политиката.</p>		
✓ политика за младите хора	<p>Националната стратегия за младежта 2010 - 2020 г. изтъква хоризонталния характер на политиката като подчертава, че „широкият обхват на проблемите, които засягат младите хора, налага прилагането на многосекторен подход в политиката за младежта. В тази връзка тя не може да отбележи напредък без</p>	<p>Национална стратегия за младежта 2010 - 2020 г., приета с Протокол № 35.1 на Министерския съвет от 06.10.2010 г. и планове за</p>	<p>1. Национална програма за младежта (2016-2020);</p> <p>2. Националната концепция за социална икономика;</p> <p>3. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, отнositими към политиката
1	2	3	4
	<p>успешното сътрудничество с други сектори, като образованието, трудовата заетост, равнопоставеността на половете, здравеопазването,</p> <p><u>конкурентоспособността и др.</u></p> <p>Многосекторният подход следва да бъде развиван на национално, регионално, областно и общинско ниво чрез включване на целенасочени дейности в подкрепа на развитието на младите хора в секторните политики и осигуряване на възможности за конструктивен диалог с тях при формулирането, изпълнението и оценката на младежката политика".</p> <p>Видно от водещия стратегически документ (т. 2. "Модерна институционална среда за изпълнение на стратегията") ангажименти във връзка с постигането на политиката за младите хора са възложени на редица институции:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Народно събрание; - Министерския съвет; - Министерство на образованието и науката; - Национален център "Европейски 	<p>нейното изпълнение за периода 2011-2016 г.</p>	<p>изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <p>4. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията "Европа 2020", в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.;</p> <p>5. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>6. Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.;</p> <p>7. Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.;</p> <p>8. Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2007-2013 г.;</p> <p>9. Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2014-2020 г.;</p> <p>10. Национален план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта 2014-2020 г., приет с Протокол № 51.26 на</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предлюжевите за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>младежки програми и инициативи";</p> <ul style="list-style-type: none"> - Областните управители; - Общините; - Младежки организации. <p>Наред с това в плановите за изпълнение на Национална стратегия за младежта 2010 - 2020 г. като отговорни институции са посочени и Министерството на регионалното развитие и благоустройството; Министерството на младежта и спорта; Министерството на вътрешните работи; Министерството на здравеопазването; Министерството на околната среда и водите; Министерството на културата; ДАЗД; ЦРЧР; ЦКБППМН.</p> <p>За целите на изготвяне на настоящото Техническо предложение Консултантът е идентифицирал водещия/основния стратегически документ, въз основа на който се реализира политиката за младежите хора (вж. колона 3) като се е съобразил с изискването на Възложителя предлаганата политика, заедно с някои от задължителните политики или с</p>		<p>Министерския съвет от 18.12.2013 г.;</p> <p>11. Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006 - 2020 г., приета с Решение № 625 на Министерския съвет от 22.08.2006 г.;</p> <p>12. Актуализирана национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България 2012 - 2030 г., приета с Протокол № 4.2 на Министерския съвет от 01.02.2012 г.;</p> <p>13. Регионални планове за развитие на районите за планиране, покриващи периода 2007-2016 г.;</p> <p>14. Областни стратегии за регионално развитие, включващи политики/цели/мерки, свързани с политика за младежите хора, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>15. Общински планове за развитие, включващи политики/приоритети/цели/ мерки, свързани с политика за младежите хора, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>16. Общински програми за управление, включващи политики/приоритети/цели/мерки, свързани с политика за политика за младежите хора, обхващащи</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложения за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относимими към политиката
1	2	3	4
✓ политика по заетостта	<p>предложена политика, да не се реализира въз основа на един и същ водещ/основен стратегически документ. Наред с това в колона 4 от таблицата са посочени и допълнителни стратегически документи, относими към политиката.</p> <p>Политиката по заетостта насочва усилията на държавата към осигуряване на условия и възможности за подобряване качеството на работната сила и повишаване на заетостта в икономика с интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж с цел повишаване на стандарта на живот и насърчаване на социалното включване.</p> <p>Базирайки се на посоченото по-горе може да се отчете хоризонталният ѝ характер, тъй като чрез нейното провеждане се засягат различни сфери на социално-икономическия живот, които се ръководят от отделни политики. Това твърдение се доказва и характеристиките на дефинираните приоритети на стратегията (Актуализирана стратегия по заетостта на Република България 2013-2020 г.). За</p>	<p>• Стратегия по заетостта 2004 - 2010 г., приета от Министерски съвет на 6.11.2003 г., в т.ч. и актуализации на стратегията като напр.</p> <p>Актуализирана стратегия по заетостта на България (2008 - 2015 г.);</p> <p>Актуализирана стратегия по заетостта на Република България 2013-2020 г., приета с Протокол № 40.1</p>	<p>1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <p>2. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“, в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.;</p> <p>3. Национална конвергентна програма;</p> <p>4. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>5. Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.;</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>реализирането на първият приоритет са предвидени задачи, които са свързани с освен с политики в областта на социалното развитие и с образователната политика.</p> <p>За изпълнението на втория приоритет са предвидени задачи, свързани с различни политики в областта на социалното развитие (активиране на безработните от уязвимите групи, в т.ч. младите хора; осигуряването на активен трудов живот на хората над 50 години; осигуряване на условия за ефективно упражняване на правото на свободен избор на трудова реализация на хората с увреждания; подкрепа на активното участие на ромите на пазара на труда; политика по трудова миграция и др.).</p> <p>Третият приоритет включва задачи, касаещи икономическото и регионалното развитие на страната (напр. задача 3.3.1. „Насърчаване на заетостта и осигуряване на качествена работна сила, особено за приоритетните за развитието на икономиката отрасли и за намаляване на регионалните различия</p>	<p>на Министерския съвет от 09.10.2013 г.</p>	<p>6. Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.;</p> <p>7. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г.;</p> <p>8. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.;</p> <p>9. Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006 - 2020 г., приета с Решение № 625 на Министерския съвет от 22.08.2006 г.;</p> <p>10. Национални планове за действие по заетостта, изготвени на годишна база и покриващи периода на анализа, който следва да се извърши в рамките на настоящата обществена поръчка;</p> <p>11. Конвергентна програма на Република България 2013 - 2016 г.;</p> <p>12. Национален план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта 2014-2020 г., приет с Протокол № 51.26 на Министерския съвет от 18.12.2013 г.;</p> <p>13. Регионални планове за развитие на районите за планиране, покриващи периода 2007-2016 г.;</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>в заетостта и пазара на труда“), очакванията за чиято реализация се свързват както с развитие на икономиката, особено за секторите, които произвеждат крайна продукция с по-висока добавена стойност, включително в областта на информационните и телекомуникационните технологии, екотехнологиите и здравните иновации, така и с намаляване на регионалните различия в страната.</p> <p>Видно от водещия стратегически документ ангажименти във връзка с постигането на политиката по заетостта са възложени на редица институции:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Министерския съвет; - Министерство на труда и социалната политика; - Министерство на образованието и науката; - Министерство на околната среда и водите; - Министерство на финансите; - Министерство на външните работи; 		<p>14. Областни стратегии за регионално развитие, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>15. Общински планове за развитие, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>16. Общински програми за управление, обхващащи периода 2007-2016 г.</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложенията за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<ul style="list-style-type: none"> - Агенция по заетостта; - Агенция за социално подпомагане; - Национална агенция за професионално образование и обучение; - Министерство на здравеопазването; - Неправителствени организации; - Агенция за хората с увреждания; - Организации на работодатели; - Организации на работници и т.н. <p>За целите на изготвяне на настоящото Техническо предложение Консултантът е идентифицирал водещия/основния стратегически документ, въз основа на който се реализира политиката по заетостта (вж. колона 3) като се е съобразил с изискването на Възложителя предлаганата политика, заедно с някои от задължителните политики или с предложена политика, да не се реализира въз основа на един и същ водещ/основен стратегически документ. Наред с това в колона 4 от таблицата са посочени и допълнителни стратегически</p>		

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложенията за анализ от страна на Консултантвa допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относимии към политиката
1	2	3	4
<p>✓ политика за интеграция на ромите в българското общество</p>	<p>документи, относими към политиката.</p> <p>Политиката за интеграция на ромите е многопластова и се прешита с редица др. хоризонтални и секторни политики. Интеграцията на ромите би допринесла за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повишаване качеството на живот на представителите на маргинализираните и уязвимите групи в страната, голяма част от които са роми - повишаване образователния статус на значителна част от населението - появяване на нова работна сила на пазара на квалифициран труд - премахване на незаконно построените постройки и капсулираните квартали с компактно ромско население, десегрегация и социализация на ромите - намаляване броя на жертвите на трафик на хора и други престъпления, които пряко засягат ромската общност 	<p>• Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 - 2020) 2. Националният план за действие по инициативата „Десетилетие на ромското включване (2005 - 2015) 3. Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020) 4. Здравна стратегия за лица в неравностойно положение, принадлежащи към етническите малцинства (2005-2015) 5. Национална програма за подобряване на жилищните условия на ромите в България (2005 - 2015) 6. Национална програма за ограмотяване и квалификация на ромите (2006 - 2011) 7. Актуализирана стратегия по заетостта (2013-2020) 8. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г.; 9. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предлюженията за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относимии към политиката
1	2	3	4
	<p>- по-добро разбиране сред общността на въпросите и проблемите, свързани със здравеопазването, здравното осигуряване, ваксините, превантивните мерки и др., което се очаква да повиши цялостния здравния статус.</p> <p>Политиката за интеграция на ромите е важен инструмент в областта на социалното включване, тъй като в самата Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите се казва следното: "Стратегията прилага целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение от ромски произход, който се прилага в рамките на по-общата стратегия за борба с бедността и изключването, и не изключва предоставянето на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи."</p> <p>Видно от водещия стратегически документ за постигането на политиката за интегриране на ромите отговорни за изпълнението и мониторинга на НСИР са</p>		

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложенияте за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относителни към политиката
1	2	3	4
	<p>редица институции:</p> <ul style="list-style-type: none"> - министерства и други държавни органи, имащи компетенции свързани с интеграцията на ромите (Министерство на образованието; Министерство на здравеопазването; Министерство на регионалното развитие и благоустройството; Министерство на културата; Министерство на труда и социалната политика); Комисията за защита от дискриминацията; - Секретариатът на Националния съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси; - неправителствени организации. <p>За целите на изготвяне на настоящото Техническо предложение Консултантът е идентифицирал водещия/основния стратегически документ, въз основа на който се реализира политика за интеграция на ромите (вж. колона 3) като се е съобразил с изискването на Възложителя предлаганата политика,</p>		

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	заедно с някоя от задължителните политики или с предложена политика, да не се реализира въз основа на един и същ водещ/основен стратегически документ. Наред с това в колона 4 от таблицата са посочени и допълнителни стратегически документи, относими към политиката.		
3. в областта на инфраструктурното развитие:			
✓ политика за развитие на транспортната инфраструктура	Още в увода на водещия стратегически документ (Стратегия за развитие на транспортната система на Република България за периода до 2020 г.) по политиката е изведена ключовата „роля за развитието на всяко модерно общество, като средство за икономическо развитие и предварително условие за постигане на социална и регионална кохезия. Транспортният сектор на България е от изключителна значимост за повишаване конкурентоспособността на националната икономика и за обслужване на населението“, която демонстрира и хоризонталния характер на политиката за развитие на транспортната инфраструктура.	<p>• Стратегия за развитие на транспортната инфраструктура на Република България до 2015 г.</p> <p>• Стратегия за развитие на транспортната система на Република България за периода до 2020 г., приета с Протокол № 13.13 на Министерския съвет от 07.04.2010</p>	<p>1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <p>2. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“, в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.;</p> <p>3. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>4. Национална стратегическа референтна</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>Широкият кръг от заинтересовани страни (български и чуждестранни инвеститори и оператори; общини, населението като цяло) също обуславя хоризонталният характер на политиката.</p> <p>Видно от водещия стратегически документ ангажименти във връзка с постигането на политиката за развитие на транспортната инфраструктура са възложени на редица институции:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията; - Изпълнителна агенция "Железопътна администрация"; - Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация"; - Изпълнителна агенция "Морска администрация"; - Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация"; - Държавно предприятие "Национална Железопътна инфраструктура"; - Държавно предприятие 	г.	<p>рамка за периода 2007-2013 г.;</p> <p>5. Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.;</p> <p>6. Оперативна програма "Транспорт" 2007-2013 г.;</p> <p>7. Оперативна програма "Регионално развитие" за периода 2007 - 2013 г.;</p> <p>8. Оперативна програма "Транспорт и транспортна инфраструктура" 2014-2020 г.;</p> <p>9. Националната стратегия за регионалното развитие на Република България за периода 2005-2015 г., обн. ДВ. бр.42 от 17 Май 2005г.;</p> <p>10. Национална стратегия за интегрирано развитие на инфраструктурата на Република България и Оперативен план за изпълнение за периода 2006 - 2015 г.;</p> <p>11. Актуализиран документ за изпълнение на Националната стратегия за регионално развитие на Република България 2011-2015 г., приет с Решение № 922 на Министерския съвет от 16.12.2011 г.</p> <p>12. Национална стратегия за регионално развитие за периода 2012 - 2022 г., приета с Решение № 696 на Министерския съвет от</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложенията за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>„Ръководство на въздушното движение“; - Агенция „Пътна инфраструктура“.</p> <p>За целите на изготвяне на настоящото Техническо предложение Консултантът е идентифицирал водещия/основния стратегически документ, въз основа на който се реализира политиката за развитие на транспортната инфраструктура (вж. колона 3) като се е съобразил с изискването на Възложителя предлаганата политика, заедно с някои от задължителните политики или с предложена политика, да не се реализира въз основа на един и същ водещ/основен стратегически документ. Наред с това в колона 4 от таблицата са посочени и допълнителни стратегически документи, относими към политиката.</p>		<p>24.08.2012 г.;</p> <p>13.Национална стратегия за подобряване безопасността на движението по пътищата на Република България 2007 - 2010 г.;</p> <p>14.Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност до 2015 г.;</p> <p>15.Регионални планове за развитие на районите за планиране, покриващи периода 2007-2016 г.;</p> <p>16. Областни стратегии за регионално развитие, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>17. Общински планове за развитие, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>Общински програми за управление, обхващащи периода 2007-2016 г..</p>
✓ политика за развитие на енергийна инфраструктура	Политиката за развитие на енергийна инфраструктура (извършването на инвестиции в подобряването и разширяването на инфраструктурата), са насочени към повишаването на ефективността на производството и	Енергийна стратегия на Република България до 2020 г., приета с Решение на Народното	1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>оттам към общата производителност на икономиката. С развитието на инфраструктурата се постига по-голяма енергийна и ресурсна независимост и съответно по-голяма устойчивост на страната спрямо външни шокове.</p> <p>Наред с влиянието, което оказва енергийната инфраструктура върху развитието на икономиката, политиката за нейното развитие рефлектира напр. върху:</p> <ul style="list-style-type: none"> - политиката по околна среда, в т.ч. ограничаване на климатичните промени (напр. чрез въвеждане на изисквания за ефективност на битовите отоплителни уреди (инсталации), работещи с биомаса, с оглед намаляване на общия обем на горска сеч в частта му за енергийни нужди; намаляване емисиите на парникови газове); - политиките в областта на социалното развитие (напр. повишаване на конкурентоспособността на икономиката и на заетостта); - здравна политика (напр. 	<p>събрание от 01.06.2011 г.</p>	<p>2.Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията "Европа 2020", в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.;</p> <p>3.Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>4.Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 г.;</p> <p>5.Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност до 2015 г.;</p> <p>6.Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяемите енергийни източници 2005 - 2015 г.;</p> <p>7.Програми за обновяване на жилищните сгради;</p> <p>8.Регионални планове за развитие на районите за планиране, покриващи периода 2007-2016 г.;</p> <p>9.Областни стратегии за регионално развитие, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	<p>модернизацията на силно замърсяващи производствени мощности ще доведат до ограничаване и/или намаляване на уврежданията до безрискови нива за човешкото здраве).</p> <p>Политиката за развитие на енергийна инфраструктура е с хоризонтален характер и поради факта, че засяга както индустрията, така и населението като цяло.</p> <p>Като отговорни институции за изпълнение на политиката могат да бъдат посочени Министерството на енергетиката; Държавна комисия за енергийно и водно регулиране; Агенция за ядрено регулиране и др.</p> <p>За целите на изготвяне на настоящото Техническо предложение Консултантът е идентифицирал водещия/основния стратегически документ, въз основа на който се реализира политиката за развитие на енергийна инфраструктура (вж. колона 3) като се е съобразил с изискването на Възложителя предлаганата политика, заедно с някои от задължителните политики или с</p>		<p>10. Общински планове за развитие, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>11. Общински програми за управление, обхващащи периода 2007-2016 г.</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консулганта допълнителни "хоризонтални политики"	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
<p>✓ политика за развитие на научната инфраструктура</p>	<p>предложена политика, да не се реализира въз основа на един и същ водещ/основен стратегически документ. Наред с това в колоната 4 от таблицата са посочени и допълнителни стратегически документи, относими към политиката.</p> <p>В Националната пътна карта за научна инфраструктура на България, приета с РМС № 692 от 2010г. се посочва, че "...научната инфраструктура обвързва трите ключови фактора, необходими за изграждането на динамичен икономически модел на устойчиво развитие и заетост, базиран на "триъгълника на знанието" - образование, научни изследвания и иновации".</p> <p>С оглед на гореизложеното може да се заключи, че политиката за развитие на научната инфраструктура следва да допринесе за развитието на политики в областта на икономическото и социалното, в областта на образованието и науката, което и определя хоризонталния ѝ характер.</p> <p>В т. VII. "Оценка на изпълнението на</p>	<p>• Национална пътна карта за научна инфраструктура на България, приета с РМС № 692 от 2010г.;</p> <p>• Национална пътна карта за научна инфраструктура, приета с Решение № 569 на Министерския съвет от 31.07.2014 г.</p>	<p>1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <p>2. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията "Европа 2020", в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.;</p> <p>3. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>4. Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2020;</p> <p>5. Иновационна стратегия за интелигентна</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложените за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, отнoсими към политиката
1	2	3	4
	<p>националната пътна карта" от водещия стратегически документ се посочва, че „за изпълнението и мониторинга на Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура ще бъде създаден междуправителствен координационен съвет с представители на Министерството на образованието и науката, Министерството на икономиката и енергетиката, Министерството на финансите, Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Министерството на здравеопазването и други заинтересовани министерства и ведомства", т.е. за изпълнение на политиката за развитие на научната инфраструктура ще допринасят няколко институции.</p> <p>За целите на изготвяне на настоящото Техническо предложение Консултантът е идентифицирал водещия/основния стратегически документ, въз основа на който се реализира политиката за развитие на научната инфраструктура</p>		<p>специализация на Република България 2014-2020 г.;</p> <p>6. Регионални планове за развитие на районите за планиране, покриващи периода 2007-2016 г.</p>

Допълнителни хоризонтални политики	Мотивировка, включително по отношение на хоризонталния характер, на предложения за анализ от страна на Консултанта допълнителни хоризонтални политики	Основен/ водещ стратегически документ	Допълнителни стратегически документи, относими към политиката
1	2	3	4
	(вж. колона 3) като се е съобразил с изискването на Възложителя предлаганата политика, заедно с някоя от задължителните политики или с предложена политика, да не се реализира въз основа на един и същ водещ/основен стратегически документ. Наред с това в колона 4 от таблицата са посочени и допълнителни стратегически документи, относими към политиката.		

Забележка: Посочените примери в колона „Допълнителни стратегически документи, относими към политиката“ са неизчерпателни и са включени с илюстративен характер с цел да бъде демонстрирана наличието на изисквано от Възложителя условие, за да бъде определена дадена политика като хоризонтална, а именно: „предлаганата политика да се реализира въз основа на идентифициран и посочен от изпълнителя водещ/основен стратегически документ, както и допълнителни стратегически документи, относими към политиката“.

Като основополагащ момент при реализацията на Поддейност 1.1. ще бъде приложен документалният анализ (кабинетно проучване/преглед на документи). Документалният анализ ще бъде отправна точка при анализа и ще включва преглед на съществуващите стратегически документи, които са свързани с политиките (определени от Възложителя и допълнително предложени от Консултанта) – от планирането на съответния стратегически документ – до постигане на целите, заложи в него. Въз основа на анализирания документи Консултантът ще формира изводи относно постигнатите резултати и изразходваните ресурси.

С оглед получаване на максимално полезна информация, за целите на настоящата поръчка, Консултантът анализира потенциалните канали за набиране на данни като стигна до заключението, че основният надежден източник на информация са Възложителят, звената в администрацията, отговорни за стратегическото планиране, за организиране на изпълнението, за мониторинга и за отчитането на изпълнението на хоризонталните политики, обект на анализ, които се явяват и част от целевите групи по проект BG05SFOP001-2-001-0006 „Създаване на единни правила за провеждане на функционални анализи по хоризонтални и секторни политики“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ и публично достъпната информация, публикувана на Портала за обществени консултации www.strategy.bg/, управляван от администрацията на Министерския съвет.

За информацията, която ще бъде набирана от Консултанта екипът от експерти ще изготви работни документи (като напр. въпросници/анкетни карти, контролни листове, образци на справки, заявки за извличане на информация от бази данни и други инструменти за събиране на данни, които могат да се окажат уместни при осъществяване на анализа). Качественото изготвяне на работните документи ще подпомогне получаването на данни, необходими за извършването на прецизен анализ. Първоначално разработените документи ще бъдат прегледани от екипа от експерти и при установена необходимост ще бъдат ревизирани, в хода на изпълнение на договора, като същото така Консултантът предвижда при установена нужда да бъдат създавани и нови работни документи.

При необходимост ще бъдат планирани и проведени допълнителни проучвания (напр. след другите представители на целевите групи по проект BG05SFOP001-2-001-0006) с цел събиране на допълнителна информация за осигуряване на адекватен отговор на въпросите, които ще бъдат обхванати от анализа.

При извършване на анализа на стратегическите документи по Поддейност 1.1. от настоящата поръчка ще бъдат използвани качествени и количествени подходи и принципи за събиране на данни и извършване на анализ. Ще бъдат събирани преки и косвени данни. Събирането на преките данни включва систематично наблюдение на конкретни количествени данни, докато косвените данни представляват аналитични извлечения от първични данни.

Методите за извличане на данни имат важно влияние върху вида на данните, които се събират. Подходите за събиране на данни могат да бъдат

разделени най-общо в две основни категории - качествени и количествени. Тези методи и инструменти са детайлно разгледани в текста по-долу.

В настоящото техническо си предложение Консултантът е посочил за конкретните политики стратегическите документи, методиките, методологиите, наръчниците, нормативните актове и други документи, на които ще извърши анализ.

Тъй като Предложението за изпълнение на поръчката е изготвено въз основа на публично достъпна информация, в случай че в началния етап от изпълнение на Поддейност 1.1. Консултантът установи наличие и на други, относими документи, то същите ще бъдат включени като обект на анализ.

Списък с идентифицирани и мотивирани стратегически документи, които Консултантът счита, че са свързани с политиките, обект на анализа (посочени от Възложителя в документацията), и които документи ще позволят качествено изследване на ефекта от политиките

За целите на изготвяне на настоящото Предложение за изпълнение на поръчката, Консултантът извърши първоначален преглед на стратегическите документи, касаещи политики в областите на икономическото, социалното и инфраструктурното развитие.

В таблицата по-долу са представени идентифицирани и мотивирани от Консултанта стратегическите документи (обхващащи периода 2007-2016 г.), чрез които се реализират определения за анализ в заданието хоризонтални политики, в т.ч. основният/водещият стратегически документ (Таблица 2).

Непосредствено след сключване на договора и започване на работата по Поддейност 1.1., Консултантът ще актуализира списъците на приложимите към хоризонталните политики, обект на анализ, стратегически документи, след което с оглед гарантиране на изчерпателността им, ще ги съгласува с Възложителя.

Таблица 2. Списък с идентифицирани и мотивирани стратегически документи, които Консултантите смята, че са свързани с политиките, обекти на анализа (посочени от Възложителя в документацията), и които документи ще позволят изследване на ефекта от политиките

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
1. в областта на икономическото развитие:			
⇒ политика за насърчаване на предприемачеството и развитието на малките и средните предприятия	<p>• Национална стратегия за насърчаване на малките и средни предприятия 2007-2013 г., приета с Протокол № 7.1 на Министерския съвет от 22.02.2007 г.</p> <p>- стратегическата цел, формулирана в документа „Повишаване ефективно използване на потенциала на българските предприятия“;</p> <p>Национална стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 г., приета с Решение № 37 на Министерския съвет от 23.01.2014 г.</p>	<p>1. Национална програма за развитие: България 2020 (НПР), приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <p>2. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“, в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.;</p> <p>3. План за действие 2020 - „Предприемачество България“, приет с Протокол № 46.2 на Министерския съвет от 11.11.2015 г. и допълнен с Протокол №33 от 10 август 2016 г. на Министерския съвет;</p> <p>4. Програми за управление на правителствата на Република</p>	<p>Изборът на посочените в предходната колона стратегически документи се обуславя от наличието на предвидени в тях приоритети/цели/мерки/действия/результати, които допринасят за реализиране на политика за насърчаване на предприемачеството и развитието на малките и средните предприятия.</p> <p>Така например в НПР към Подприоритет 3.3 „Подкрепа за развитието на изоставащите и подобряване на качеството на живот в селските региони“ е предвидена мярка „Стимулиране активизирането на бизнеса в изоставащи райони и постигане на дългосрочна устойчивост“ чрез насърчаването на индивидуалното и колективно предприемачество-подкрепа за стартирането на собствена стопанска дейност и на развитието на съответни подкрепящи публични услуги в икономически изоставащи райони ....</p> <p>Формулиран е и цял подприоритет, свързан с развитието на МСП - Подприоритет 5.5 „Повишаване на конкурентноспособността и жизнеспособността основно на МСП“.</p> <p>В Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.), както и в последващите й актуализации присъстват редица мерки/действия, насочени към</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
	<p>представлява политически документ със средносрочен характер, чрез който Правителството на РБ демонстрира своята визия относно държавната политика в подкрепа на малките и средните предприятия (МСП) в страната. Общата стратегическа цел на документа е да се повиши конкурентоспособността на малкия бизнес като се подпомогнат стартиращите и жизнеспособните МСП в техните усилия да бъдат иновативни, екологични и експортноориентирани, създавайки благоприятни условия за тяхното развитие, като се подобри достъпа им до финансиране; насърчи се предприемачеството и се повишат</p>	<p>България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>5. Национална стратегическа референтна рамка (НСРР) за периода 2007-2013 г.;</p> <p>6. Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.;</p> <p>7. Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 (ОПРКБИ);</p> <p>8. Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 (ОПИК);</p> <p>9. Регионални планове за развитие на районите за планиране за периода 2007-2016 г.;</p> <p>10. Областни стратегии за регионално развитие, включващи политики/приоритети/цели/мерки, насочени към насърчаване на предприемачеството и развитието на малките и средните предприятия, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>11. Общински план за развитие, включващи</p>	<p>реализиране на политиката за насърчаване на МСП и предприемачеството в Р. България.</p> <p>С приемането на Плана за действие „Предприемачество 2020-България“ и предложените мерки в изпълнение на препоръките на ЕК до 2020 г., България се ангажира в дългосрочен план в провежданата от Министерството на икономиката политика за насърчаване и създаване на нови предприятия.</p> <p>В Програмата на правителството за стабилно развитие на Р. България за периода 2014-2018 г. към Приоритет 3.1. е дефинирана цел 2: „Повишаване на конкурентоспособността на българската икономика чрез провеждане на политика в подкрепа на малките и средните предприятия“.</p> <p>В НСРР 2007-2013 г. е формулиран Приоритет 3 „Насърчаване на предприемачеството, благоприятната бизнес среда и доброто управление“.</p> <p>В Споразумението за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г. към Приоритет: „Научни изследвания, иновации и инвестиции за интелигентен растеж“ е изведен Под-приоритет: „Повишаване конкурентоспособността и ресурсната ефективност на МСП“.</p> <p>Съобразно логиката на изготвяне на НСРР и</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консулганта	Мотивировка на стратегическите документи
	предприемаческите умения; като се опростят административните и регулаторните изисквания особено към малките и микропредприятията.	политики/приоритети/цели/мерки, насочени към насърчаване на предприемачеството и развитието на малките и средните предприятия, обхващащи периода 2007-2016 г.; 12. Общински програми за управление, включващи политики/приоритети/цели/мерки, насочени към насърчаване на предприемачеството и развитието на малките и средните предприятия, обхващащи периода 2007-2016 г.	Споразумението за партньорство в ОПРКБИ и ОПИК са предвидени аналогични приоритети чрез осъществяването, на които да се реализира политиката за насърчаване на предприемачеството и развитието на малките и средните предприятия, а именно: 1) <i>Приоритетна ос 2 „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на бизнес средата“ (ОПРКБИ) и 2) Приоритетна ос 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“ (ОПИК).</i> Освен на национално и на местно ниво в областни стратегии за регионално развитие; общински планове за развитие; общински програми за управление също са заложили политики/приоритети/цели/мерки/действия, насочени към насърчаване на предприемачеството и развитието на малките и средните предприятия.
⇒ политика за подобряване на бизнес средата	<ul style="list-style-type: none"> Програма за по-добро регулиране 2008-2010 г. - Във въведението на документа е заложено, че „реализирането на мерките по програмата ще спомогне за създаването на 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.; 2. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в 	Изборът на посочените в предходната колона стратегически документи се обуславя от наличното на предвидени в тях приоритети/цели/мерки/действия/результати, чрез които се реализира определената за анализ политика за подобряване на бизнес средата. Така например: В НПП към една от формулираните цели е пряко свързана с политиката, обект на анализа, а именно: Цел 3. „Повишаване на конкурентоспособността на

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
	<p>регулаторна система с ниски разходи и малък риск, която да подпомага конкурентоспособността на страната и в същото време ефективно да защитава обществените интереси. ... В нея са обособени четири специфични цели, с които се цели намаляване на административните пречки пред бизнеса и подобряване на административното регулиране.”;</p> <p>• Програма за по-добро регулиране 2010 - 2013 г., приета с Решение № 361 на Министерския съвет от 01.06.2010 г. и изменена с Решение № 91 от 14 февруари 2013 г. - в</p>	<p>изпълнение на Стратегията „Европа 2020”, в т.ч. актуализации на документа и плановете за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.;</p> <p>3. Плановете за действие за постигане на националната цел за намаляване на административната тежест, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>4. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>5. Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.;</p> <p>6. Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.;</p> <p>7. Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013; Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020;</p> <p>9. План за действие с мерки,</p>	<p>икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност”.</p> <p>В Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.) като политика за повишаване на потенциала за растеж е посочено подобряването на бизнес средата. В Национална програма за реформи (2008 - 2010 г.) като краткосрочна мярка е заложено „Допълнително облекчаване на бизнес средата и прилагане принципите на добро регулиране”. В следващите й актуализации присъстват фактори за растеж/мерки/действия, насочени към реализиране на политиката за подобряване на бизнес средата в Р. България.</p> <p>Плановите за действие за постигане на националната цел за намаляване на административната тежест, обхващащи периода 2007-2016 г. включват предложения, чрез които се реализира политиката за подобряване на бизнес средата.</p> <p>В Програмата на правителството на европейското развитие на България за периода 2009-2013 г. е дефинирана цел 10. „Подобряване на бизнес средата”.</p> <p>В НСРР 2007-2013 г. е формулиран Приоритет 3 „Насърчване на предприемачеството, благоприятната бизнес среда и доброто</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
	<p>програмата е посочено, че чрез нейното реализиране се цели Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повишаване конкурентоспособността на българската икономика; - осигуряване на възможност на бизнеса да планира въздействието от регулирането; - ефективна реализация на програмата без допълнителни бюджетни разходи; - гарантиран устойчив ефект на мерките по програмата; - стимулиране на развитието на икономическата активност; - гарантиране на равни условия за осъществяване на стопанската дейност и създаване на условия 	<p>адресиращи основните проблемни области, възпрепятстващи нарастването на инвестициите, приет с Решение № 411 на Министерския съвет от 19.05.2016 г.;</p> <p>10. Общински стратегии за подобряване на бизнес средата, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>11. Областни стратегии за регионално развитие, включващи политики/приоритети/цели/мерки, насочени към подобряване на бизнес средата, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>12. Общински планове за развитие, включващи политики/приоритети/цели/мерки, насочени към подобряване на бизнес средата, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>13. Общински програми за управление, включващи политики/приоритети/цели/мерки, насочени към подобряване на бизнес средата, обхващащи периода 2007-2016 г.</p>	<p>управление". В Споразумението за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г. към Стратегически приоритет за финансиране 2) „Научни изследвания, иновации и инвестиции за интелигентен растеж“ като основна област за финансиране е изведено „Инвестиране в подобряване на бизнес средата“. Съобразно логиката на изготвяне на НСРР и Споразумението за партньорство в ОПРКБИ и ОПИК са предвидени аналогични приоритети чрез осъществяването, на които да се реализира политиката за подобряване на бизнес средата, а именно: 1) Приоритетна ос 2 „Повишаване ефективността на предприятията и развитието на бизнес средата“ (ОПРКБИ) и 2) Приоритетна ос 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“, Специфична цел 2.2.: „Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП“ (ОПИК).</p> <p>Освен на национално и на местно ниво в областни стратегии за регионално развитие; общински планове за развитие; общински програми за управление също са заложили политики/приоритети/цели/мерки/действия, които да доведат до реализиране на политиката за подобряване на бизнес средата.</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
⇒ политика за развитие на иновациите	за полна конкуренция. • Иновационна стратегия на Република България и мерки за нейната реализация, приета с Решение № 723 на Министерския съвет от 08.09.2004 г. и изменена с Решение № 385 от 22 май 2006 г. на Министерския съвет Иновационната стратегия на Република България съдържа мерки, които са неразделна част от Националния план за икономическо развитие на Република България в периода 2000 - 2006 г. и е разработена в съответствие с приоритетите формулирани в него.	1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.; 2. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията "Европа 2020", в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.; 3. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.; 4. Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2020, приета с Решение на Народното събрание от 28.07.2011 г.; 5. Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.; 6. Споразумение за партньорство на	Изборът на посочените в предходната колона стратегическите документи се обуславя от наличието на предвидени в тях приоритети/цели/мерки/действия/результати, чрез които се реализира определената за анализ политика за развитие на иновациите. Така например: В ННП като Приоритет 5 е изведена „Подкрепа на иновационните и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентноспособността на икономиката“. Приоритетът е насочен към подобряване на конкурентноспособността на българската икономика. Като водещ фактор за конкурентноспособност, върху който са фокусирани политиките, са изведени иновационната и инвестиционната активност. Успешната реализация на мерките ще допринесе за постигането на Цел 3 на ННП БГ2020 „Повишаване на конкурентноспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност“. В Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.) като политика за повишаване на потенциала за растеж е посочена „Приоритизация

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консулганта	Мотивировка на стратегическите документи
	<p>Основенна цел на стратегията е повишаване конкурентоспособността на българската индустрия. А това означава изграждането на индустрия "основана на знанието", т.е. внедряване на нови изделия, материали и технологии за производство, управление и услуги, въз основа на съвременни научни разработки;</p> <p>• Иновационна стратегия за интелигентна специализация на Република България 2014-2020 г., приета с Решение № 857 на Министерския съвет от 03.11.2015 г. - Стратегическата цел на стратегията е: До 2020 г. България да премине от групата на</p>	<p>Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.;</p> <p>7. Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013";</p> <p>8. Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020;</p> <p>9. Национална стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2007-2013 г.;</p> <p>10. Национална стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 г.;</p> <p>11. Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006 - 2020 г., приета с Решение № 625 на Министерския съвет от 22.08.2006 г.;</p> <p>12. Актуализирана национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България 2012 - 2030 г., приета с Протокол № 4.2 на Министерския съвет от 01.02.2012 г.;</p> <p>13. Национална концепция за</p>	<p>на научно-инновативната дейност. Стимулиране на НИРД и иновациите". В следващите й актуализации присъстват фактори за растеж/мерки/действия, насочени към реализиране на политиката за развитие на иновациите.</p> <p>В Програмата на правителството на европейското развитие на България за периода 2009-2013 г. към Цел 12. "Повишаване конкурентоспособността на българската икономика" чрез Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" са дефинирани мерки "Насърчаване на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията" и "Развитие на благоприятна промишленостна среда в подкрепа на бизнеса".</p> <p>Формулираният в НСРР 2007-2013 г. Приоритет 3 "Насърчаване на предприемачеството, благоприятната бизнес среда и доброто управление" е фокусиран "... върху създаване на ефективна рамка за подкрепа на бизнеса чрез подобряване на регулаторната среда, насърчаване на предприемачеството, иновациите...". В Споразумението за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г. е изведен Стратегически приоритет за финансиране 2) "Научни изследвания, иновации и</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в задачите хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
	„слабите иноватори“ на групата „умерените иноватори“.	<p>насърчаване на активния живот на възрастните хора (2012-2030 г.), приета с Протокол № 24.2 на Министерския съвет от 20.06.2012 г.;</p> <p>14. Областни стратегии за регионално развитие, включващи политики/приоритети/цели/мерки, насочени към развитие на иновациите, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>15. Общински планове за развитие, включващи политики/приоритети/цели/мерки, насочени към развитие на иновациите, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>16. Общински програми за управление, включващи политики/приоритети/цели/мерки, насочени към развитие на иновациите, обхващащи периода 2007-2016 г.</p>	<p><i>инвестиции за интелигентен растеж</i>“. Съобразно логиката на изготвяне на НСРР и Споразумението за партньорство в ОПРКБИ и ОПИК са предвидени аналогични приоритети чрез осъществяването, на които да се реализира политиката за развитие на иновациите, а именно:</p> <p>1) Четири от петте приоритетни оси ще се изпълняват чрез редица цели, които да допринесат за подобряване на икономическия растеж: Насърчаване на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията, Развитие на благоприятна про-иновационна среда в подкрепа на бизнеса“ (ОПРКБИ) и 2) <i>Приоритетна ос 1: „Технологично развитие и иновации“</i> (ОПИК).</p> <p>В Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 г. е предвидена <i>приоритетна област „Умения и иновации“</i>.</p> <p>В Националната концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора (2012-2030 г.) е изведено, че „иновациите и новите технологии следва да бъдат и обект, и предмет на обучението в съвременния свят. Те би следвало да улесняват достъпа, да позволяват работа от разстояние и да съдействат за намаляване на цената на предлаганите масови форми на обучение. Единствено по този начин ще се постигне</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консулганта	Мотивировка на стратегическите документи
			<p>намаляването на дела на лицата (особено възрастните), които не могат (а биха искали) да се обучават, поради финансови причини".</p> <p>Освен на национално и на местно ниво в областни стратегии за регионално развитие; общински планове за развитие; общински програми за управление също са заложили политики/приоритети/цели/мерки/действия, които да доведат до реализиране на политиката за развитие на иновациите.</p>
2. в областта на социалното развитие:			
⇒ демографска политика	<ul style="list-style-type: none"> Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006 - 2020 г., приета с Решение № 625 на Министерския съвет от 22.08.2006 г.; Актуализирана национална стратегия за демографско развитие 	<ol style="list-style-type: none"> Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.; Национална програма за реформи (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“, в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, 	<p>Изборът на посочените в предходната колона стратегически документи се обуславя от наличието на предвидени в тях приоритети/цели/мерки/действия/результати, чрез които се реализира определената за анализ демографска политика.</p> <p>Така например:</p> <p>В ННП е посочено, че „политиката за балансирано демографско и социално развитие, водеща до повишаване на социалната сплотеност/ социалната кохезия е национален приоритет, който е важна съставна част от ННП БГ2020“. За реализирането на тази политика са заложили и съответни мерки (в таблица „Мерки по хоризонтални политики, които не са включени в основните приоритети“ от ННП).</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
	<p>в населението</p> <p>Република България 2012 - 2030 г., приета с Протокол № 4.2 на Министерския съвет от 01.02.2012 г.</p>	<p>обхващащи периода 2008-2016 г.;</p> <p>3. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>4. Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора (2012-2030 г.), приета с Протокол № 24.2 на Министерския съвет от 20.06.2012 г.;</p> <p>5. Национална здравна стратегия 2020, приета с Решение на Народното събрание от 17.12.2015 г. и План за действие за нейното изпълнение;</p> <p>6. Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020, приета с Протокол № 5.1 на Министерския съвет от 06.02.2013 г.;</p> <p>7. Национална стратегия за младежта 2010 - 2020 г., приета с Протокол № 35.1 на Министерския съвет от 06.10.2010 г., в т.ч. планове за изпълнението ѝ;</p>	<p>В Национална програма за реформи (2011 - 2015 г.) е изведено, че в дългосрочен план мерки като тези, насочени към постигане на целта за достигане на заетост от 76% до 2020 г. и за по-ефективно използване на трудовия потенциал ще допринесат за реализиране на едни от най-важните приоритети в демографската политика на страната, свързани с подобряване на качественте характеристиките на човешкия капитал, преодоляване на негативните последици от застаряването на населението и създаване на равни възможности за всички.</p> <p>В Националната концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора (2012-2030 г.) е изведена пряката връзка между нея и Националната стратегия за демографско развитие на населението в Република България с хоризонт до 2030 г. като се посочва, че концепцията е развитие и продължение на едно от важните направления на стратегията, а именно: „Преодоляване на последиците от застаряване на населението“.</p> <p>Националната здравна стратегия 2020 извежда „национални здравни цели, които са обективен израз на фокусирането на здравната политика върху устойчивото подобряване на здравето на българските граждани във всички възрастови групи“. Визията, целите и приоритетите на</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
		<p>8. Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.;</p> <p>9. Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.;</p> <p>10. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОПРЧР) 2007-2013 г.;</p> <p>11. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.;</p> <p>12. Общински стратегии за развитие на социалните услуги, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>13. Областни стратегии за регионално развитие, включващи политики/приоритети/цели/мерки, свързани с демографската политика, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>14. Общински планове за развитие, включващи политики/приоритети/цели/</p>	<p>Стратегията са дефинирани на базата на анализ на здравно-демографското състояние и състоянието на системата на здравеопазване, което обуславя и обвързаността ѝ с демографската политика.</p> <p>В текста на Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 е посочено съответствието ѝ със стратегическите документи, сред които е и Актуализираната стратегия за демографското развитие на населението в Република България (2012-2030г.). Като ключово предизвикателство в областта на бедността и социалното изключване са отбелязани демографските процеси в нашата страна, които се характеризират с трайна тенденция за намаляване на броя на населението и неговото застаряване.</p> <p>В Програмата на правителството на европейското развитие на България за периода 2009-2013 г. към Приоритет VI. „Развитие на човешкия капитал на нацията и създаване на условия за успех на всеки гражданин“ е предвиден подприоритет VI.5 „Преодоляване на негативните демографски тенденции и създаване на условия за равни възможности“ с мерки, чрез които се реализира демографската политика.</p> <p>Още във въведението на Национална стратегия за младежта 2010 - 2020 г. е заложено, че</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
		<p>мерки, свързани с демографската политика, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>15. Общински програми за управление, включващи политики/приоритети/цели/мерки, свързани с демографската политика, обхващащи периода 2007-2016 г.</p>	<p>„създаването на благоприятни условия за училищно и университетско образование, неформално обучение, за професионално, социално и личностно реализиране на младите хора, за участието им в обществения и икономически живот, за приобщаването им към управлението на местно, областно и национално ниво, както и за връщане в България на обучаващите се в чужбина, ще допринесе за <i>подобряване на демографската ситуация</i> и е значим фактор не само за преодоляване на кризата, но и за повишаване качеството на живот, както и за постигане на целите на Европейския съюз”, от което може да бъде изведено, че грижата за младите хора е планирана, обвързано с демографската политика.</p> <p>Формулираният в НСРР 2007-2013 г. Приоритет 2 „Повишаване качеството на човешкия капитал с акцент върху заетостта” „... цели да се развие човешкият капитал в България, така че да се осъществи потенциала за растеж и да се повиши конкурентоспособността на работната сила, като основа за изграждане на икономика основана на знанието, а също и да се насърчи социалното включване. Развитието на квалифицирана и адаптивна работна сила ще допринесе за устойчивото повишаване производителността на труда, на доходите и качеството на живот. Като се</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
			<p>имат в предвид демографските тенденции и застаряването на работната сила, специални мерки се предвиждат за подкрепа на безработни и икономически неактивните лица и интеграцията на уязвимите групи от обществото“.</p> <p>В Споразумението за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г. е изведен интегриран подход за справяне с демографските предизвикателства на регионите или специфични нужди на географските области (м. 3.1.6).</p> <p>Съобразно логиката на изготвяне Споразумението за партньорство в ОПРЧР 2014-2020 г. е предвиден Инвестиционен приоритет № 1: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местните инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила“, мерките по който „...ще продължават да адресират последиците от актуални проблеми със сериозно отражение върху отделни групи на пазара на труда, като например демографските тенденции в страната...“.</p> <p>Освен на национално и на местно ниво в областни стратегии за регионално развитие; общински планове за развитие; общински програми за управление също са заложи</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
⇒ политика за хората с увреждания	<p>• Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 - 2015 г., приета с Протокол № 48.1 на Министерския съвет от 20.12.2007 г. и планове за действие към нея - Стратегията има за цел ефективно прилагане на политиката на българското правителство, насочена към подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане“, осигуряване на равни</p>	<p>1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <p>2. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“, в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.;</p> <p>3. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>4. Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.;</p> <p>5. Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските</p>	<p>политики/приоритети/цели/мерки/действия, които да доведат до реализиране на политиката за развитие на иновациите.</p> <p>Изборът на посочените в предходната колона стратегическите документи се обуславя от наличието на предвидени в тях приоритети/цели/мерки/действия/результати, чрез които се реализира определената за анализ политика за хората с увреждания.</p> <p>Така например:</p> <p>Една от хоризонталните политики, върху която е поставен акцент в НПП е „Осигуряване на равни възможности за хората с увреждания с цел насърчаване на тяхното пълноценно социално включване заложено“. В текста на документа са посочени мерките, които ще бъдат реализирани с оглед на изпълнение на политиката.</p> <p>В Национална програма за реформи (2007-2009 г.) към предизвикателство „Ефективна интеграция на пазара на труда“ са заложили мерки, допринасящи за реализация на политика за хората с увреждания. В следващите й актуализации присъстват фактори за растеж/мерки/действия, насочени към реализиране на политиката.</p> <p>В Програмата на правителството на европейското развитие на България за периода 2009-2013 г. към Приоритет V. „Подобряване на социалната сигурност на българските граждани.</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консулганта	Мотивировка на стратегическите документи
	<p>възможности, пълноценно и активно участие във всички области на обществения живот;</p> <p>• Национална стратегия за хората с увреждания 2016-2020 г., приета с Решение № 549 на Министерския съвет от 07.07.2016 г. - основен политически документ, който формулира приоритетните цели и мерки и е насочена към подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане“, гарантиране на тяхното пълноценно и активно участие във всички области на обществения живот и насятрчаване</p>	<p>структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.;</p> <p>6. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г.;</p> <p>7. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.;</p> <p>8. Дългосрочна стратегия за заетост на хората с увреждания 2011 - 2020 г., приета с Протокол № 25.2 на Министерския съвет от 29.06.2011 г.;</p> <p>9. План за действие на Република България за прилагане на Конвенцията за правата на хората с увреждания (2015-2020), приет с Решение № 467 на Министерския съвет от 25.06.2015 г.;</p> <p>10. Национална програма за училищно образование и предучилищно възпитание и подготовка (2006-2015г.);</p> <p>11. План за действие за намаляване на броя на необхванатите и отпадналите ученици в задължителна учебна възраст (2007-2009г.);</p> <p>12. Национален план за интегриране на деца със специални</p>	<p>Създаване на благоприятна и здравословна среда на живот за гарантиране на личното и общественото здраве“ е предвидена Цел 75. „Интегриране на хората с увреждания във всички области на обществения живот“ с прилежащи й мерки за постигане. Към други приоритети на програмата също са формулирани мерки, реализиращи политиката за хората с увреждания.</p> <p>Към Приоритет 2 „Повишаване качеството на човешкия капитал с акцент върху заетостта“ на НСРР 2007-2013 г. като съществен елемент е изведено „включването на пазара на труда на хора в риск или със специални нужди: ... хора с увреждания“. В част „Здравеопазване“ на същия приоритет е посочено, че приоритетите, целящи подобряване на здравния статус на населението, включват множество здравни програми, проекти и интервенции в ключови стратегически области, сред които попадат „хора с увреждания, рехабилитация на лица с физически недъзи“.</p> <p>Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011 - 2020 г. определя визията на правителството в областта на трудова реализация на хората с увреждания и очертава конкретни мерки, които е необходимо да се осъществят, за да се осигурят условия за достоен живот на хората с увреждания, основан на труд.</p> <p>Една от основните цели (цел 1 „Равен достъп до образование“) на Национална програма за</p>

Област, политика	Основен/вощед стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
	<p>зачитането на техните права във всички политики.</p>	<p>образователни потребности и/или хронични заболявания в системата на народната просвета;</p> <p>13.Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006 - 2020 г., приета с Решение № 625 на Министерския съвет от 22.08.2006 г.;</p> <p>14.Актуализирана национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България 2012 - 2030 г., приета с Протокол № 4.2 на Министерския съвет от 01.02.2012 г.;</p> <p>15.Национална стратегия за дългосрочна грижа, приета с Решение № 2 на Министерския съвет от 07.01.2014 г.;</p> <p>16.Национална здравна стратегия 2020, приета с Решение на Народното събрание от 17.12.2015 г.;</p> <p>17.Актуализирана стратегия по заетостта на Република България 2013-2020 г., приета с Протокол № 40.1 на Министерския съвет от 09.10.2013 г.;</p>	<p>училищно образование и предучилищно възпитание и подготовка е насочена към онези деца, които нямат равен старт, в т.ч. деца със специални образователни потребности, за които е необходимо да се полагат специални грижи с оглед тяхното пълноценно участие в образователния процес.</p> <p>За реализирането на третия приоритет на Национална стратегия за демографско развитие на Република България „Постигане на социална кохезия и създаване на равни възможности за пълноценен репродуктивен живот на всички социални групи“ са предвидени мерки, насочени към осигуряването на условия за пълна интеграция на уязвими групи от обществото, в т.ч. на хората с увреждания, които да и една от целевите групи по приоритета.</p> <p>Стратегията за дългосрочна грижа се основава на политика, насочена към създаване на условия за независим и достоен живот за възрастните хора и хората с увреждания при зачитане на правата им, съобразяване с техните възможности и специфични потребности.</p> <p>Към Приоритет 1: „Създаване на условия за здраве за всички през целия живот“ на Национална здравна стратегия 2020 е формулирана политика с пряка насоченост към хората с увреждания, а именно: Политика 1.6. „Възможно най-добро здраве за хората с увреждания“.</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консулганта	Мотивировка на стратегическите документи
		<p>18. Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора (2012-2030 г.), приета с Протокол № 24.2 на Министерския съвет от 20.06.2012 г.;</p> <p>19. Областни стратегии за развитие на социалните услуги, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>20. Общински стратегии за развитие на социалните услуги, обхващащи периода 2007-2016 г.</p>	
⇒ политика за децата	<p>• Национална стратегия за детето 2008-2018 г., приета с Решение на Народното събрание от 31.01.2008 г.;</p> <p>• Национална програма за закрила на детето за години от 2008 до 2016 г. вкл.</p>	<p>1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <p>2. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“, в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.;</p>	<p>Изборът на посочените в предходната колона стратегически документи се обуславя от наличието на предвидени в тях приоритети/цели/мерки/действия/результати, чрез които се реализира определената за анализ политика за децата.</p> <p>Така например:</p> <p>В НПП по редица от мерките като целева група са определени децата. По <i>Подприоритет 2.2 „Осигуряване на устойчиви, качествени и достъпни междусекторни услуги с цел превенция на социалното изключване“</i> за предвидени области на въздействие, чрез които се осъществява политиката за децата като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • подобряване качеството на живот на децата и насърчаване на

Област, политика	Основен/вощед стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
		<p>3. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>4. Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.;</p> <p>5. Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.;</p> <p>6. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г.;</p> <p>7. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.;</p> <p>8. Националната програма за училищно образование и предучилищно възпитание и подготовка (2006-2015г.);</p> <p>9. План за действие за намаляване на броя на необхванатите и отпадналите ученици в задължителна учебна възраст (2007-2009г.);</p> <p>10. Национален план за интегриране на деца със специални образователни потребности и/или хронични заболявания в системата</p>	<p>социалното включване;</p> <ul style="list-style-type: none"> • осъществяване на реформа в областта на правосъдието за детето; • разработване и въвеждане на специфични дейности за рискови групи; • подобряване на жилищните условия на уязвимите групи и подкрепа на бездомните. <p>В Национална програма за реформи (2011-2015 г.) са предвидени мерки/подцели за реализиране на политиката за децата като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повишаване на броя на децата, включени във форми за предучилищна подготовка (мярка); • превенция и ограничаване на ранното напускане на училище (мярка); • намаляване на броя на децата във възрастовия интервал 0-18 г., живеещи в бедност, със 78 хил. души (30% от общата национална цел и 25% от броя на бедните деца през 2008 г.) (подцел); • инвестиции в интегрирани услуги за ранно детско развитие (за деца от 0 до 7 г.) (мярка); • деинституционализация на грижата за деца (мрежа от социални услуги в общността, програми за напусканите специализираните институции, приемна грижа и др.) (мярка); • и др. <p>В следващите й актуализации пристъпват</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
		<p>на народната просвета;</p> <p>11.Национална стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“, приета с Протокол № 8.2 на Министерския съвет от 24.02.2010 г.;</p> <p>12.Национална програма за подобряване на майчиното и детско здраве 2014-2020 г., приета с Решение № 510 на Министерския съвет от 17.07.2014 г.;</p> <p>13.Национална здравна стратегия 2020, приета с Решение на Народното събрание от 17.12.2015 г.;</p> <p>14.Областни стратегии за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>15.Общински стратегии за закрила на детето, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>16.Областни стратегии за развитие на социалните услуги, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>17.Общински стратегии за развитие на социалните услуги, обхващащи периода 2007-2016 г.</p>	<p>фактори за растеж/мерки/действия и др., насочени към реализиране на политиката за децата.</p> <p>В Програмата на правителството за стабилно развитие на Р. България за периода 2014-2018 г. за заложен приоритет, чието реализиране следва да обезпечи изпълнението на политиката за децата като напр.: Приоритет 8.4. „Разкриване на нови детски градини и въвеждане на иновативни форми на организация за ранно образование на децата в предучилищна възраст“; Приоритет 8.8. „Акценти върху възпитанието и обучението, които формират национално самочувствие и патриотичен дух сред децата и младежите“; Приоритет 9.11. „Разработване на програми за социално включване, които да подпомагат общините и уязвимите групи в обществото“.</p> <p>Към Приоритет 1: „Създаване на условия за здраве за всички през целия живот“ на Национална здравна стратегия 2020 е формулирана политика, директно насочена към децата - Политика 1.2. „Здраве за децата и юношите (от 1 до 19 години)“.</p> <p>Областните стратегии за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците залагат цели, свързани с подкрепа за личностно развитие на децата и учениците да се осигурят ключовите фактори и ресурси за успешен старт в осигуряването в образователните институции на</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
			<p>обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.</p> <p>Основната цел на Национална стратегия "Визия за деинституционализация на децата в Република България" е "гарантиране правото на децата на семейна среда и на достъп до качествена грижа и услуги според индивидуалните им потребности".</p> <p>Стратегическата цел на Националната програма за подобряване на майчиното и детско здраве е "Подобряване майчиното здраве и здравето на децата до 18 г.; подобряване на ключови показатели, свързани със здравето на младите хора, бременните, децата и двойките чрез насърчване и подкрепа за добри практики, промоция на здравето и подпомагане на достъпа до здравни грижи" също реализира аспект от цялостната политика за децата.</p>
3. в областта на инфраструктурното развитие:			
⇒ политика за балансирано регионално развитие	<p>• Национална стратегия за регионалното развитие на Република България за периода 2005-2015 г., обн. ДВ. бр.42 от 17 Май 2005г. - съгласно закона за</p>	<p>1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <p>2. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за</p>	<p>Изборът на посочените в предходната колона стратегическите документи се обуславя от наличието на предвидени в тях приоритети/цели/мерки/действия/результати, чрез които се реализира определената за анализ политика за балансирано регионално развитие.</p> <p>Така например:</p> <p>В ННП е формулиран Приоритет 3: "Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консулганта	Мотивировка на стратегическите документи
	<p>регионално развитие, основният стратегически планов документ за определяне на дългосрочните цели и приоритети на регионалната политика на страната. Тя дава стратегическите направления и на националната регионална политика и представлява отправна точка за придобиване на разпределение на помощта от ЕС при изпълнение на програмите, касаещи регионалното развитие.</p> <p>• Актуализиран документ за изпълнение на Националната стратегия за регионално развитие</p>	<p>реформи на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“, в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.;</p> <p>3. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>4. Национална стратегия за интегрирано развитие на инфраструктурата на Република България и Оперативен план за изпълнение за периода 2006 - 2015 г.;</p> <p>5. Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 г.;</p> <p>6. Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.;</p> <p>7. Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.;</p> <p>8. Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013;</p>	<p>използване на местния потенциал“, имащ пряка връзка с реализиране на политиката за балансирано регионално развитие.</p> <p>В Национална програма за реформи (2007-2009 г.) към ключово предизвикателство „Спазване принципите на устойчивото развитие“ са включени мерки, допринасящи за изпълнение на политиката за балансирано регионално развитие. В следващите й актуализации присъстват фактори за растеж/мерки/действия и др., насочени към реализиране на политиката за балансирано регионално развитие.</p> <p>В Програмата на правителството на европейското развитие на България за периода 2009-2013 г. към Приоритет V. „Подобряване на социалната сигурност на българските граждани. Създаване на благоприятна и здравословна среда на живот за гарантиране на личното и общественото здраве“ е включен подприоритет V.5. „Създаване на благоприятна среда за живот и модернизация на инфраструктурата, създаваща условия за растеж, заетост и подобряване на качеството на живот“ с мерки, допринасящи за изпълнение на политиката за балансирано регионално развитие.</p> <p>Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. е средносрочен стратегически документ, който дава насоки за устройство, управление и опазване на</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
	<p>Република България 2011-2015 г., приет с Решение № 922 на Министерския съвет от 16.12.2011 г.;</p> <p>• Национална стратегия за регионално развитие (НСРР) за периода 2012 - 2022 г., приета с Решение № 696 на Министерския съвет от 24.08.2012 г.</p> <p>- основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на</p>	<p>9. Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020;</p> <p>10. Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие;</p> <p>11. Регионални планове за развитие на районите за планиране, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>12. Областни стратегии за регионално развитие, включващи политики/приоритети/цели/мерки, свързани с балансирано регионално развитие, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>13. Общински планове за развитие, включващи политики/приоритети/цели/мерки, свързани с балансирано регионално развитие, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>14. Общински програми за управление, включващи политики/приоритети/цели/мерки, свързани с балансирано регионално развитие, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p>	<p>националната територия и акватория и създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Заедно с Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. (водещ стратегически документ за реализиране на политиката за балансирано регионално развитие тя е основен документ и инструмент за интегрирано планиране и устойчиво пространствено, икономическо и социално развитие. Предвидената в Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 г. Цел 2 „Политическино териториално развитие“ е насочена към укрепване на умерено полицентрична мрежа от градовете с подобро качество на градската среда, способстващо за постигане на балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата между централните градски и периферните селски райони.</p> <p>Приоритет 1 „Подобряване на базисната инфраструктура“ и Приоритет 4 „Подкрепа за балансирано териториално развитие“ на НСРР 2007-2013 г., предвиждат действия, допринасящи за изпълнение на политиката за балансирано регионално развитие.</p> <p>В Споразумението за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определения за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
	<p>общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Стратегията определя дългосрочните цели и приоритети на политиката за регионално развитие, която има интегрален характер, дава възможност за координация на секторните политики на територията и съдействия за тяхното синхронизиране.</p>		<p>2014-2020 г. като един от приоритетите на националната политика за развитие е изведено <i>постигането на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал.</i></p> <p>Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020 г. подкрепя реформите в няколко ключови сектора, свързани с устойчивото и балансирано регионално развитие на България до 2023 г. ОПРР финансира проекти в областта на регионалното развитие, образованието, здравеопазването, социалната политика и транспортната достъпност.</p> <p>Видно от въведението към т. I. „Транспортна инфраструктура“ на Националната стратегия за интегрирано развитие на инфраструктурата на Република България изпълнението ѝ ще допринесе за реализирането на политиката за балансирано регионално развитие, тъй като се очаква развитието на транспортния сектор на Република България да създаде необходимите условия за икономическото и социално развитие на страната, да осигури ефективен и устойчив транспорт, да подпомага <i>балансираното регионално развитие</i> и да ускори интегрирането на страната в европейското икономическо пространство.</p>
<p>⇒ политика за информационни комуникацион</p>	<p>• Национална програма „Цифрова България 2015“, приета с Протокол</p>	<p>1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни</p>	<p>Изборът на посочените в предходната колона стратегически документи се обуславя от наличието на предвидени в тях приоритети/цели/мерки/действия/результати, чрез които се</p>

Област, политика	Основен/вощ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
ни технологии (ИКТ)	<p>№ 43.33 на Министерския съвет от 14.11.2012 г.</p> <p>- има за цел да дефинира параметрите (мерки, отговорни институции, срокове, бюджет) за развитие на информационното общество (ИО) в България и да подпомогне изпълнението на европейските направления и задачи, описани в Цифровата програма на Европа по отношение на социалния и икономически потенциал на ИКТ, както и Интернет до 2015 г.</p> <p>• Национална стратегия за развитие на широколентовия достъп в Република България, приета с</p>	<p>планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <p>2. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“, в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.;</p> <p>3. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>4. Политика в областта на електронните съобщения на Република България, приета с Решение № 972 на Министерския съвет от 29 декември 2010 г., обн. ДВ бр. 4 от 12.01.2011 г.;</p> <p>5. Актуализирана политика в областта на електронните съобщения на Република България (2015-2018 г.);</p> <p>6. Иновационна стратегия за интелигентна специализация на Република България 2014-2020 г.,</p>	<p>реализира определената за анализ политика за информационни и комуникационни технологии.</p> <p>Така например:</p> <p>В ННП е отчетено, че „изграждането на добра инфраструктура в областта на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) е ключов фактор за социалното и икономическото развитие на страната“. По <i>Подприоритет 3.6 „Засилване на териториалната кохезия чрез развитие и разширяване на трансграничното, междурегионалното и транснационалното сътрудничество“</i> е посочено, че мерките, предвидени за изпълнението на този подприоритет ще допринесат за развитие на информационните и комуникационни технологии.</p> <p>В Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.) е записано, че „ИКТ са ключов фактор за постигането на висок и устойчив икономически растеж, по-висока заетост и социално включване. Ето защо, тяхното широко внедряване, използване и развитие в публичния сектор, бизнеса (МСП в частност) и домакинствата ще спомогне за модернизирването и ускоряването на обществено-икономическото развитие на България“. В следващите й актуализации присъстват фактори за</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консулганта	Мотивировка на стратегическите документи
	<p>Протокол № 46.25 на Министерския съвет от 25.11.2009 г. - Формулираната в стратегията визия е: „До 2013 г. гражданите на Република България да имат възможност за ширококолов достъп“, което следва да се постигне чрез съгласувани политически, регулаторни, икономически и други мерки.</p> <p>• Национална стратегия за развитие на ширококоловия достъп в Република България (2012-2015), приета с Протокол № 47.70 на Министерския съвет от 19.12.2012 г. и Национален оперативен план за изпълнение на</p>	<p>приета с Решение № 857 на Министерския съвет от 03.11.2015 г. Актуализираната стратегия е приета с Решение №384 на Министерския съвет от 13 юли 2017 г.;</p> <p>7. Стратегия за ефективно прилагане на информационни технологии в комуникационни технологии в образованието и науката на Република България (2014-2020 г.), приета Протокол № 27.1 на Министерския съвет от 02.07.2014 г.;</p> <p>8. Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2012-2020, приета с Решение на Народното събрание от 28.07.2011 г.;</p> <p>9. Национална пътна карта за научна инфраструктура, приета с РМС № 692 от 21 септември 2010 г.</p> <p>11. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г.;</p> <p>12. Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 (ОПИК);</p> <p>13. Оперативна програма „Наука и</p>	<p>растех/мерки/действия и др., насочени към реализиране на политиката за ИКТ.</p> <p>В Програмата на правителството на европейското развитие на България за периода 2009-2013 г. е предвиден приоритет VI.2 „Електронни умения и модерна ИКТ образователна среда“ със съответни мерки. Заложена е и Цел 42. „Създаване на модерна научноизследователска ИКТ инфраструктура и стимулиране на иновационната и развойната дейност на базата на ИКТ за развитие на икономика на знанието и привличане на инвестиции“ също целяща изпълнението на политиката.</p> <p>Основната цел на Стратегия за ефективно прилагане на информационни и комуникационни технологии в образованието „е да осигури равен и гъвкав достъп до образование и научна информация по всяко време и от всяко място - от стационарен компютър, лаптоп, таблет, мобилен телефон. За първи път се създава единна информационна среда, обслужваща училищното образование, висшето образование и науката. Новите технологии в преподаването ще направят уроците по-интересни и атрактивни, ще мотивират ученици и учители. Очаква се това да доведе до намаляване на броя на отпадащите от образователната система, по-високи постижения в усвояването на учебното съдържание,</p>

Област, политика	Основен/вдещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
	<p>стратегическите цели за изграждане на ширококоловия достъп в Република България;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Национален план за ширококоловия инфраструктура за достъп от следващо поколение, приет с РМС № 435 от 26.06.2014 г. и Пътна карта за изпълнение на Националния план за ширококоловия инфраструктура за достъп от следващо поколение (неразделна част от Националния план) - визията на стратегията е формулирана като „осигуряване на условия за ширококолов достъп до Интернет на домакинствата и предприятията като 	<p>образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г.;</p> <p>14. Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020;</p> <p>15. Областни стратегии за регионално развитие, включващи политики/приоритети/цели/мерки, свързани с информационни и комуникационни технологии, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>16. Общински планове за развитие, включващи политики/приоритети/цели/мерки, свързани с информационни и комуникационни технологии, обхващащи периода 2007-2016 г.;</p> <p>17. Общински програми за управление, включващи политики/приоритети/цели/мерки, свързани с информационни технологии, обхващащи периода 2007-2016 г.</p>	<p>придобиване на нови полезни умения - презентационни умения, работа в екип и др.“</p> <p>Политиката за развитие на ИКТ попада в обхвата на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 като сектор проекти, в който ще се считат за приоритетни в процеса на изпълнение на ОП и ще бъдат преференциално подкрепяни.</p> <p>В Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 е предвидено едно от направленията на подкрепа в рамките на <i>Инвестиционен приоритет 2.2.: „Капацитет за растеж на МСП“</i> да бъде за растеж на предприятията чрез подобряване на качеството и чрез насърчаване на използването на информационни и комуникационни технологии и услуги.</p> <p>В Иновационна стратегия за интелигентна специализация на Република България 2014-2020 г. са предвидени дейности по прилагане на ИКТ в предприятията от цялата промишленост, които имат пряка връзка с реализиране на политика за информационни и комуникационни технологии.</p> <p>Националната пътна карта за научна инфраструктура, приета с РМС № 692 от 21 септември 2010 г. е с приоритетна насоченост в областта на енергията, морски изследвания, нови материали за различни приложения,</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
	една от най-важните предпоставки за развитието и широкото използване на висококачествени електронни услуги от администрацията, и бизнеса и гражданите".		информационни и комуникационни технологии, социални изследвания.
⇒ политика по околната среда	<p>• Национална стратегия за околна среда 2009 - 2018 г., одобрена с Решение № 353 на Министерския съвет от 15 май 2009 г. и План за действие към нея¹ - стратегическите цели на документа са:</p> <p>- Намаляване и предотвратяване на последиците от изменението на климата и чиста енергия;</p>	<p>1. Национална програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. в т.ч. тригодишни планове за действие за изпълнение на програмата, обхващащи периода 2014-2016 г.;</p> <p>2. Национална програма за реформи (2007 - 2009 г.); (2008 - 2010 г.); (2011-2015 г.) и Национална програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“, в т.ч. актуализации на документа и планове за действие към нея, обхващащи периода 2008-2016 г.;</p>	<p>Изборът на посочените в предходната колона стратегически документи се обуславя от наличието на предвидени в тях приоритети/цели/мерки/действия/резултати, чрез които се реализира определената за анализ политика по околната среда.</p> <p>Така например:</p> <p>В ННП е изведен приоритет с пряка насоченост към реализиране на политиката по околна среда (Приоритет 3.5. „Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси“).</p> <p>В Национална програма за реформи (2007-2009</p>

¹ Съгласно чл. 75, ал.4 от Закона за опазване на околната среда Министерският съвет внася в Народното събрание за приемане Националната стратегия за околна среда, след което я публикува. Към момента на изготвяне на предложението за изпълнение на поръчката Националната стратегия за околна среда 2009 - 2018 г. не е приета от Народното събрание. В случай че в този си вид Националната стратегия за околна среда 2009 - 2018 г. не бъде счетена за основен/водещ стратегически документ, то такава функция следва да изпълняват национални планове, програми и др. стратегически документи по компоненти на околната среда.

Област, политика	Основен/вдеш стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
	<ul style="list-style-type: none"> - Осигуряване на достатъчно количество и с добро качество вода; - По-здравословна околна среда за по-добро качество на живот; - Насърчаване на устойчивото потребление и производство; - Ограничаване и спиране на загубата на биологично разнообразие; - Формиране на нови модели на поведение на обществото, падащи околната среда и съдействащи за устойчивото развитие, както и осигуряване на по-качествена информация и мониторинг за околната среда.	<p>3. Програми за управление на правителствата на Република България за периода 2007-2016 г.;</p> <p>4. Национална програма за действие по околна среда и здраве 2008 - 2013 г. (НПДОСЗ), приета с Протокол № 49.31 на Министерския съвет от 18.12.2008 г.;</p> <p>5. Национален план за действие за управление на устойчивите организми замърсители (УОЗ) в Република България, приет с Решение на Националния координационен комитет по проект GF/2732-02-4454 от 23.03.2006 г.;</p> <p>6. Програма за необходимите мерки в условията на тенденция към засушаване, приета с Решение № 43 на Министерския съвет от 30.01.2001 г.</p> <p>7. Национален план за действие за насърчаване на зелените обществени поръчки за периода 2012-2014 г., приет с Протокол № 38.2 на Министерския съвет от 13.10.2011 г.;</p> <p>8. Енергийна стратегия на Република България до 2020 г., приета с</p>	<p>г.) към ключово предизвикателство „Спазване принципите на устойчивото развитие“ са предвидени редица мерки, насочени към реализиране на политиката по околна среда.</p> <p>В Програмата на правителството на европейското развитие на България за периода 2009-2013 г. към Приоритет V. „Подобряване на социалната сигурност на българските граждани. Създаване на благоприятна и здравословна среда на живот за гарантиране на личното и общественото здраве“ е включен подприоритет V.4 „Гарантиране и опазване на околната среда и водите на България“, пряко свързан с политиката по околната среда.</p> <p>Стратегическата цел на НПДОСЗ е формирането и провеждането на дългосрочна политика за укрепване здравето на нацията и устойчивото развитие на страната, чиято основна цел е намаляване и предотвратяване риска за здравето на населението в резултат на въздействието на факторите на околната среда.</p> <p>Чрез изпълнението на Националния план за действие за насърчаване на зелените обществени поръчки за периода 2012-2014 г. се цели обществените поръчки да могат да се използват като инструмент за ангажираност в национален мащаб за производство на стоки и услуги с по-висока екологична ефективност. Този вид процедури ще доведе до ограничаване на</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
		<p>Решение на Народното събрание от 01.06.2011 г.;</p> <p>9. Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България, приета с Решение на Народното събрание от 21.11.2012 г.;</p> <p>10. План за действие към Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България, в краткосрочна (2013-2015 г.), средносрочна (2016-2021 г.) и дългосрочна (2022-2037 г.) перспектива;</p> <p>11. Национална програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух;</p> <p>12. Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Р. България;</p> <p>13. Национален план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 г.;</p> <p>14. Трети национален план за действие по изменение на климата за периода</p>	<p>замърсяванията и увреждането на околната среда, както и до намаляване на разходите, които трябва да направи обществото за отстраняване на тези вредни ефекти и последствията от тях.</p> <p>По <i>Приоритет 1 „Подобряване на базисни инфраструктури“</i> от Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г. предвижда оказване на подкрепа за по-качествени транспортни инфраструктури, ИКТ и връзки, и инвестиции в инфраструктурата за защита на околната среда. По <i>Приоритет 4 „Поддържане на балансирано териториално развитие“</i> опазването на околната среда и био-разнообразието, опазването на природното и културно наследство, адекватното пространствено и градско планиране са дефинирани като неразделна част от българската национална стратегия за периода 2007-2013г.</p> <p>В Споразумението за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г. по <i>Приоритет за финансиране в СІП 3 „Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж“</i> е изведена като тематична цел на ЕСИФ „Съхраняване и опазване на околната среда и насърчване на ресурсната ефективност“.</p> <p>Главната стратегическа цел на Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013 г. е</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консултанта	Мотивировка на стратегическите документи
		<p>2013 -2020 г., одобрен с Решение № 439 от 1 юни 2012 г. на Министерски съвет;</p> <p>15.Актуализиран Национален План за действие по управление на устойчивите организационни замърсители (УОЗ) в България - 2012 - 2020;</p> <p>16.Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие, приета с Протокол № 15.3 на Министерския съвет от 06.04.1998 г.;</p> <p>15.Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.;</p> <p>16.Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.;</p> <p>17.Оперативна програма "Околна среда" 2007-2013 г.;</p> <p>18.Оперативна програма "Околна среда" 2014-2020 г.;</p> <p>19.Стратегия за корпоративна социална отговорност (2009-2013 г.);</p> <p>20.Общински програми за опазване на околната среда;</p>	<p>"Подобряване, запазване и възстановяване на естествената околна среда и развитие на екологичната инфраструктура". Специфичните й цели са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опазване и подобряване състоянието на водите; • Подобряване управлението на отпадъците и защитата на почвите; • Опазване на биоразнообразието и защита на природата. <p>Реализирането на тези цели ще доведе до подобряване качеството на живот на населението в страната и до повишаване на възможностите за инвестиции в нейната икономика.</p> <p>Оперативна програма "Околна среда" за периода 2007-2013 г. и периода 2014-2020 г. е изцяло свързана със залагането за изпълнение на приоритети (приоритетни оси и инвестиционни приоритети), насочени пряко към реализиране на политиката по околна среда.</p> <p>Общинските програми за опазване на околната среда целят спомогне за подобряване на екологичната обстановка и опазване на околната среда в съответната община.</p>

Област, политика	Основен/водещ стратегически документ	Стратегически документи, чрез които се реализират определените за анализ в заданието хоризонтални политики, идентифицирани от Консулганта	Мотивировка на стратегическите документи
		<p>21. Областни стратегии за регионално развитие, включващи политики/приоритети/цели/мерки, свързани с околната среда;</p> <p>22. Общински планове за развитие, включващи политики/приоритети/цели/мерки, свързани с околната среда;</p> <p>23. Общински програми за управление, включващи политики/приоритети/цели/мерки, свързани с околната среда.</p>	

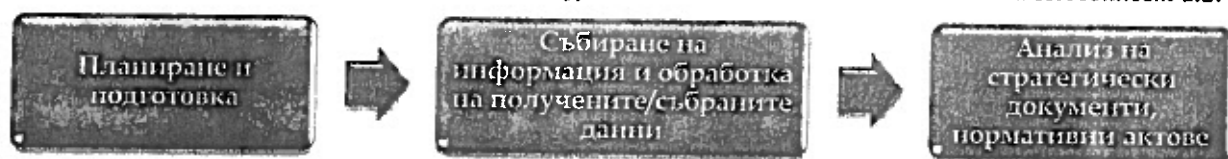
Забележка: Посочените примери в колоната „Мотивировка на стратегическите документи“ са неизчерпателни и са включени с илюстративен характер с цел да бъде демонстрирана връзката на съответните стратегически документи с реализирането на политиката, обект на анализ.

Стъпки за изпълнение на Поддейност 1.1: „Анализиране на стратегически документи“

Според виждането на Консултанта, качеството на предоставените услуги и постигането на предварително заложените резултати изискват прилагането на систематичен и комплексен подход за изпълнение на предвидените в Техническите спецификации дейности и поддейности, който предполага хронологична и логически обвързана последователност от определени действия.

На база на избраната концепция за разработването на анализа, Изпълнителят предвижда организацията на работа по Поддейност 1.1. да бъде структурирана в три последователни стъпки, представени във фигурата по-долу.

Фигура 1. Основни стъпки за изпълнение на Поддейност 1.1.

Планиране и подготовка

Консултантът планира изпълнението на Поддейност 1.1: „Анализиране на стратегически документи“ да стартира непосредствено след сключване на договора.

Провеждане на вътрешна среща на екипа от експерти на Консултанта

Тъй като тази Поддейност се явява като начална от изпълнението на договора Консултантът планира в рамките на нея да бъде осъществена мобилизация на екипа от експерти. За целта по негова инициатива, непосредствено след сключване на договора, ще бъде проведена вътрешна среща на екипа от експерти, на която ще бъде дискутирано тяхното разпределение по дейности, комуникационните връзки между експертите в екипа за изпълнение на договора, комуникационните връзки с Възложителя, подходът за представяне на продуктите и резултатите от работата, необходимите източници на информация за извършване на планираните дейности и други, относими към предмета на поръчката въпроси. На тази среща Ръководителят на екипа ще запознае експертите и с основните изисквания за изпълнение и отчитане на резултатите от отделните дейности, по които съответните експерти ще имат отношение.

Чрез реализацията на тази стъпка се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- ✓ Провеждане на вътрешна среща на екипа на Изпълнителя;
- ✓ Определяне вътрешната комуникация и координация в екипа на Изпълнителя;
- ✓ Уточняване процеса на работа.

Преглед на наличната информация и изготвяне на списък с необходими документи

В рамките на тази стъпка, експертите на Консултанта ще извършат анализ на публично достъпните документи, свързани с изпълнението на поръчката по предварително определените в рамките на вътрешната среща критерии, базирани на обхвата на анализа на стратегически документи, дефиниран от Възложителя, както и на предложените от Консултанта други аспекти, които ще бъдат включени в анализа и които ще допринесат за повишаване на неговото качество. В рамките на анализа ще бъдат уточнени и необходимите документи и други вторични данни, за които няма публично достъпна информация.

В резултат на прегледа на стратегическите документи (концепции, стратегии, програми, планове и др.), както и на обществено достъпните методиките, методологиите, наръчниците, нормативните актове и други документи, които ще бъдат анализирани, Консултантът ще извърши преценка за необходимостта от изготвяне на допълнителни документи за целите на настоящата поддейност. При установена потребност от такива информация Изпълнителят ще изготви образци на документи (таблицы, справки и др.). С оглед осигуряване на по-голяма оперативност при събиране на тази специфична информация Консултантът ще търси съдействието на Възложителя и във връзка с определяне на лица за контакт от страна Възложителя и представители на администрацията, отговорни за стратегическото планиране, за организиране на изпълнението, за мониторинга и за отчитането на изпълнението на хоризонталните политики. Лицата за контакт, следва да разполагат с достатъчно правомощия, за да гарантират навременното предоставяне на информация.

Непосредствено след прегледа на общодостъпните документи, Консултантът ще изготви и представи в рамките на Встъпителната среща с Възложителя списък с идентифицираните необходими допълнителни документи и данни за извършване на анализа на стратегическите документи. Детайлен преглед на общодостъпната информация, касаеща предмета на поръчката е представен в част „Списъци с идентифицирани и мотивирани стратегически документи, които Консултантът счита, че са свързани с политиките, обект на анализа (посочени от Възложителя в документацията и допълнително предложени от Консултанта), и които документи ще позволят качествено изследване на ефекта от политиките от настоящото техническо предложение“ от настоящото Предложение за изпълнение на поръчката.

Съществен елемент от планирането и подготовката на Поддейност 1.1. е и изготвянето на работни документи. За информацията, набирана от Консултанта екипът от експерти ще изготви работни документи (напр. въпросници/ анкетни карти, заявки за извличане на информация от бази данни и други инструменти за събиране на данни, които могат да се окажат уместни при осъществяване на Поддейност 1.1. и др.). Качественото изготвяне на работните документи ще подпомогне получаването на данни, необходими за извършването на прецизен анализ. Първоначално разработените документи ще бъдат преглеждани от екипа от експерти и при установена необходимост ще бъдат ревизирани, в хода на изпълнение на договора, като същото така

Консултантът предвижда при установена нужда да бъдат създавани и нови работни документи.

Работните документи ще бъдат изготвени така, че да предоставят възможност да бъде набрана информация с необходимото качество и количество. За целта Консултантът планира като отправна точка да използва, елементите, формиращи обхвата на анализа на стратегическите документи.

Преди практическото им прилагане Консултантът ще съгласува работните документи с Възложителя.

Провеждане на Встъпителна среща

Според виждането на Консултанта като следващ етап в рамките на тази стъпка, с цел успешното реализиране на договора като цяло и навременното дефиниране на изискванията, ще бъде проведена среща с представители на Възложителя за обсъждане на въпроси, свързани с организацията на работа. Целта на провеждането на такъв тип среща е да бъде постигната по-голяма оперативност още в началния етап на изпълнение на поръчката. Консултантът планира тази среща да бъде осъществена още в началната фаза на изпълнението на договора, а именно в срок до 5 (пет) работни дни от датата на неговото сключване.

Срещата ще бъде отправна точка за успешното и навременно изпълнение на дейностите по договора.

Изключително важно за ефективността от изпълнението на поръчката е постигането на съгласие между Възложителя и Консултанта по редица важни въпроси, които ще намерят своята проекция при по-нататъшната реализация на договора. Въпреки че голяма част от отговорите на тези въпроси се съдържат в настоящото Предложение за изпълнение на поръчката, са възможни различни гледни точки по отделните елементи от изпълнението на договора. Поради това, според Консултанта е изключително важно да се постигне еднакво разбиране по ключовите елементи, свързани с изпълнението на обществената поръчка.

Според Консултанта въпросите, които следва да се обсъдят на Встъпителната среща, са както следва:

- целите на настоящата поръчка;
- опитът и впечатленията на Консултанта във връзка с извършването на дейности, сходни с предмета на настоящата поръчка;
- обсъждане на специфични въпроси, свързани с конкретната поръчка и даване на указания от страна на Възложителя относно основните сфери, в които Консултантът следва да насочи усилията си;
- идентифицираните основни рискове и допускания за успешното изпълнение на договора;
- допълнителни (потенциални) задачи, които може да се наложи да бъдат изпълнявани във връзка с договора;

- възможностите за оказване на съдействие от страна на Възложителя във връзка с изпълнението на настоящата поръчка;
- необходимостта от осигуряване на допълнителни ресурси от страна на Възложителя и/или Изпълнителя;
- план-графика за изпълнение на дейностите и основните ключови моменти в него;
- други относими въпроси.

По време на срещата Изпълнителят ще предложи на Възложителя да се определят лица за контакт с цел подобряване на координацията и комуникацията при изпълнението на всички етапи от ангажимента.

В рамките на Встъпителната среща Изпълнителят ще обсъди с Възложителя списъкът с необходими документи и друга информация, необходима за реализирането на поръчката, както и механизмите, по които информацията ще бъде обменяна в оперативен порядък.

Също така на Встъпителната среща, както и през целия период на изпълнение на поръчката, Изпълнителят ще търси съдействието на Възложителя по отношение на набиране на необходимите за изпълнението на дейностите източници на информация и провеждане на срещи с представители на целевите групи.

С провеждането на Встъпителната среща се очаква да се поставят основите на добрия тон на сътрудничество между експертите от екипа на Изпълнителя и ангажираните с изпълнението на договора служители на Възложителя.

При установена необходимост, по време на изпълнение на договора за обществена поръчка, ще бъдат организирани и провеждани допълнителни срещи, които могат да бъдат инициирани, както от Възложителя, така и от Изпълнителя. Виждането на Консултанта, базирано на опита в изпълнението на сходни договори е, че регулярното провеждане на работни срещи между представителите на Възложителя и Изпълнителя е добра практика, която гарантира своевременният обмен на информация и мнения във всеки от етапите от извършването на дейностите по поръчката и способства за постигане на добро качество на резултатите.

В резултат от изпълнението на този етап се очаква да бъде постигнато:

- обсъждане процеса на работа и уточняване на детайли;
- дефиниране на комуникационни канали и начини на координация на дейностите;
- определяне на лице/лица за контакт.

Събиране на информация и обработка на получените/събраните данни

Изпълнителят ще насочи усилията си събраната информация да бъде достатъчна, надеждна, уместна и полезна, за да осигури стабилна основа при извършване на анализа на стратегическите документи по Поддейност 1.1. За достатъчна информация се счита фактическа, адекватна и убедителна информация, при която всеки един от оценителите би достигнал до същите заключения, както и останалите членове на екипа. Компетентна е

информацията, която е надеждна и най-достъпна чрез използването на подходящи техники по ангажимента. Уместната информация подкрепя наблюденията и препоръките по анализа и е съвместима с целите неговите цели. Ползната информация помага на екипа да постигне целите на ангажимента.

С оглед събиране на възможно най-всеобхватна информация за целите на анализа Консултантът ще отчете практиката, че твърде редки са случаите, когато един източник или един метод за набиране на данни е в състояние да осигури цялата необходима информация. Поради това обстоятелство Консултантът планира да приложи богат набор от методи за събиране на информация (като преглед на документи (кабинетно проучване/документален анализ, интервюта, анкети, фокус групи), които ще комбинира с оглед получаване на изчерпателна информация.

Концепцията за изпълнение на тази ключова за анализа стъпка и използваният инструментариум са индивидуализирани с оглед получаване на информация по всеки един от елементите, формиращи обхвата на анализа по Поддейност 1.1.

В рамките на тази стъпка Консултантът ще приложи кабинетно проучване – преглед на документи/документален анализ. Този метод ще бъде отправната точка за извършването на Поддейност 1.1. „Анализиране на стратегически документи“ и ще се прилага с най-голяма честота. В рамките на метода ще бъде извършен и преглед на:

- стратегическите документи (концепции, стратегии, програми, планове и др.), касаещи хоризонталните политики, обект на анализ;
- съществуващите отчетни документи, даващи информация за резултатите от изпълнението на тези стратегически документи;
- нормативните актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа;
- вече разработени с цел прилагане от държавната администрация методики, методологии, наръчници и други, относими към планирането и изпълнението на стратегически документи и към оценката на ефективността и ефикасността на политиките
- европейско законодателство, с което се търси съответствие на даден стратегически документ.

Съгласно изискванията на документацията в рамките на тази поддейност Изпълнителят следва да идентифицира вече разработени с цел прилагане от държавната администрация методики, методологии, наръчници и други, относими към планирането и изпълнението на стратегически документи и към оценката на ефективността и ефикасността на политиките, които да бъдат анализирани по отношение на тяхната приложимост и на причините, поради които те не се прилагат, ако е налице неприлагане.

За целите на изготвяне на настоящото предложение Консултантът е извършил първоначален преглед на релевантни методики, методологии, наръчници и др. и е идентифицирал следните документи:

- Методология за стратегическо планиране в Република България - одобрена в края на месец април 2010 г. от Съвета за административната реформа като чрез нейното прилагане се цели да се създадат предпоставки за стандартизиране на процеса по стратегическо планиране, в т.ч. и за въвеждане на основните видове стратегически документи; за позиционирането им в йерархията на стратегическите документи и за определяне на задължителните елементи на съдържанието на стратегическите документи;
- Наръчник „Процедури за координация на политиките за развитие“ (2009 г.), разработен в рамките на проект „Ефективност, целенасоченост и публичност при подготовката и изпълнението на политики за развитие и проекти с международно финансиране“, финансиран от ОП „Административен капацитет“, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ;
- Наръчник за прилагане, мониторинг и оценка на политики и законодателство в България, изготвен в рамките на проект ФАР BG-0103.01 „Стратегическо планиране и координация“;
- Ръководство за стратегическо планиране в България, изготвено в рамките на проект ФАР BG-0103.01 „Стратегическо планиране и координация“;
- Учебно-методическо ръководство „Мониторинг и оценка на публични политики и програми“ (2009 г.) - проект „Укрепване на капацитета на Центъра за изследване на демокрацията за формиране на публично- частни партньорства при прилагане на стандартите и практиките на ЕС в областта на правосъдието и вътрешните работи“, реализиран от Центъра за изследване на демокрацията по Оперативна програма „Административен капацитет“, финансирана от Европейския социален фонд;
- Мониторинг и оценка на публични политики и програми - същност, цели, типология - обучителен информационен материал, изготвен по проект „Укрепване на капацитета на Центъра за изследване на демокрацията за формиране на публично-частни партньорства при прилагане на стандартите и практиките на ЕС в областта на правосъдието и вътрешните работи“ по Оперативна програма „Административен капацитет“, финансирана от Европейския социален фонд;
- Практическо ръководство за разработването на стратегии за заетост на местно ниво в България, Европейска Комисия, Генерална дирекция по заетостта, социалните въпроси и равните възможности;
- Издание „Стратегически мениджмънт“, 2009 г. - обобщава съдържанието на семинарите за обучение, проведени в рамките на европейския туининг проект BG/2006/IV-OT-01 „Укрепване на капацитета на структурите на българското правителство за мониторинг и анализ на основни политики и разработване на съгласувани стратегически решения“;

- Споделени практики от ЕС за мониторинг на приоритетите на правителството, 2009 г. - сборник от споделени практики от страни членове на ЕС за мониторинг на приоритетите на правителството;
- Ръководство за изготвяне на оценка на въздействието на законодателството, прието в изпълнение на Стратегията за развитие на държавната администрация 2014-2020 г., приета с Решение № 140 на Министерския съвет, и мярка 2 от Плана за изпълнение на Стратегията за развитие на държавната администрация за периода 2014 – 2015 г., приет с Решение № 302 на Министерския съвет от 15 май 2014 г.;
- Методически указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020), одобрени със Заповед № РД-02-14-2402/22.11.2011 г. на министъра на регионалното развитие и благоустройството;
- Правила за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на конкретните политики от общинската администрация/ методики за мониторинг върху изпълнението на политики на общинско ниво, изготвени в рамките на проекти, финансирани по Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г.;
- Стандарти за провеждане на обществени консултации, 2009 г.;
- Други релевантни методики, методологии, наръчници и др., в т.ч. и такива, които са разработени и се използват в конкретната администрация (не са публично достъпни) и чието представяне ще бъде изискано със съдействието на Възложителя.

При изпълнение на Поддейност 1.1. Консултантът ще изследва наличието и на други съществуващи релевантни методики, методологии, наръчници и др., които наред с горепосочените ще бъдат анализирани по отношение на тяхната приложимост и на причините, поради които те не се прилагат, ако е налице неприлагане.

Всички, събрани в рамките на този етап данни ще създадат основата за прилагане на избраните от Изпълнителя методи за анализ на информацията. Кабинетното проучване ще се състои от интернет проучване и проучване на документи, получени от Възложителя по електронен път или чрез официална кореспонденция. При прилагането на този метод Изпълнителят ще изисква от Възложителя само информация, която не е общодостъпна.

Като цяло, кабинетното проучване се отнася до работата с вторични източници на информация и в този смисъл не генерира нови данни. Това обаче, не означава, че използването му не способства за акумулирането на ново познание, тъй като кабинетното проучване може да даде алтернативна интерпретация на вече съществуващи данни или изследвания. Кабинетното проучване е универсален инструмент за преглед и анализ на релевантните източници на информация и свързаните документи и има ясна приложимост в контекста на конкретната оценка. Кабинетното проучване ще е от особена важност при инвентаризацията на съществуващата информация, като ще даде

възможност да се направи точна преценка за необходимостта от допълнителна информация, която да се натрупа посредством другите методи за събиране на данни.

Важен елемент от подготовката за провеждане на анализа е предварително уточняване с Възложителя на процедурата по изготвяне на конкретни списъци и извадки за провеждане на интервюта и анкетите. За целта на този етап Консултантът планира да изготви и представи за одобрение от Възложителя както примерни списъци за провеждане на интервюта и анкети с предложения за срокове за реализацията им, така и примерно съдържание на въпросниците за оценка.

В рамките на изпълнение на този стъпка, Консултантът планира да уточни с Възложителя необходимостта, условията и реда за провеждане на фокус групи с различни представители на заинтересованите страни.

С цел спазване на план-графика за изпълнение на договора на конкретизиране и доуточняване подлежат и сроковете за разпространяване на въпросниците, времето за попълването им и за получаване на попълнените въпросници, както и необходимостта от изготвяне на извадка за определяне на конкретните служители (длъжности), на които да бъдат изпращани въпросниците.

За да бъде осигурена представителна извадка на респондентите и да се получат най-добри резултати от гледна точка на получения брой попълнени въпросници за анкета със заинтересованите страни и на качеството на попълнената информация, подходът на Консултанта предвижда спазването на следните критерии:

- въпросите да имат предимно „затворен“ характер (въпроси с предварително зададени опции за отговори и „твърдения“, с които респондентите могат да посочат степента си на съгласие);
- броят на въпросите за проучването да бъде колкото е възможно по-ограничен. Това ще повиши желанието за попълването на въпросника и ще засили ефикасното и количествено обработване на резултатите;
- няколко открити въпроси могат да бъдат включени, за да се даде възможност за даване на коментари, които са допълнителни към зададените опции;
- въпросникът да бъде лесен за употреба. Например, да бъдат направени категории, като респондентите ще трябва да попълнят единствено въпросите, които се отнасят до тяхната категория.

Спазването на тези критерии ще осигури бързото и качествено обработване на изпратените въпросници, което от своя страна ще бъде предпоставка за спазване на крайните срокове, заложи в Техническата спецификация и графика за изпълнение на поръчката.

Наред с анкетите и фокус групите за събиране на информацията ще бъдат провеждани и интервюта, като този способ ще бъде използван както по отношение на служителите със специфичен профил и отговорности в отделните структури, така и по отношение на служителите на експертна

длъжност в съответната структура. За всеобхватност на изследването, Изпълнителят може да обмисли и съгласува с Възложителя и необходимостта от провеждане на допълнителни интервюта с други заинтересовани страни.

Отчитайки натовареността на структурите Възложителя и други представители на целевите групи по проект BG05SFOP001-2-001-0006 (напр. звената в администрацията, отговорни за стратегическото планиране, за организиране на изпълнението, за мониторинга и за отчитането на изпълнението на хоризонталните политики), с които е съгласувано провеждането на интервюта, Консултантът ще се стреми да се съобрази с графика на служителите.

Според Консултанта от ключово значение при провеждането на интервютата е всички интервюирани да отговорят на едни и същи въпроси (при възможност), съобразено експертизата на съответния представител на заинтересованите страни, с който се провежда интервюто, за да бъдат получени различни гледни точки по една и съща тема.

В зависимост от резултатите от предварителните обсъждания с Възложителя и като резултат от документалния анализ, интервютата могат да бъдат структурирани (задаване само на въпроси от предварително изготвен списък), полу-структурирани (използване на списък от въпроси за насочване на интервюто) или неструктурирани (интервюиране на база на малък брой основни въпроси). При всички случаи обаче, за извличане на достатъчно качествена информация, експертите от екипа на Консултанта, провеждащи проучването ще използват опорни точки за интервюта, а именно – предварително съгласувания с Възложителя обхват на анализа. По преценка на Възложителя, негови представители могат да присъстват на срещите и интервютата, организирани от Консултанта.

Интервютата с представители на целевите групи по проект BG05SFOP001-2-001-0006 ще се използват при разглеждане на приложимостта на различни процеси и процедури или за вземане на решения.

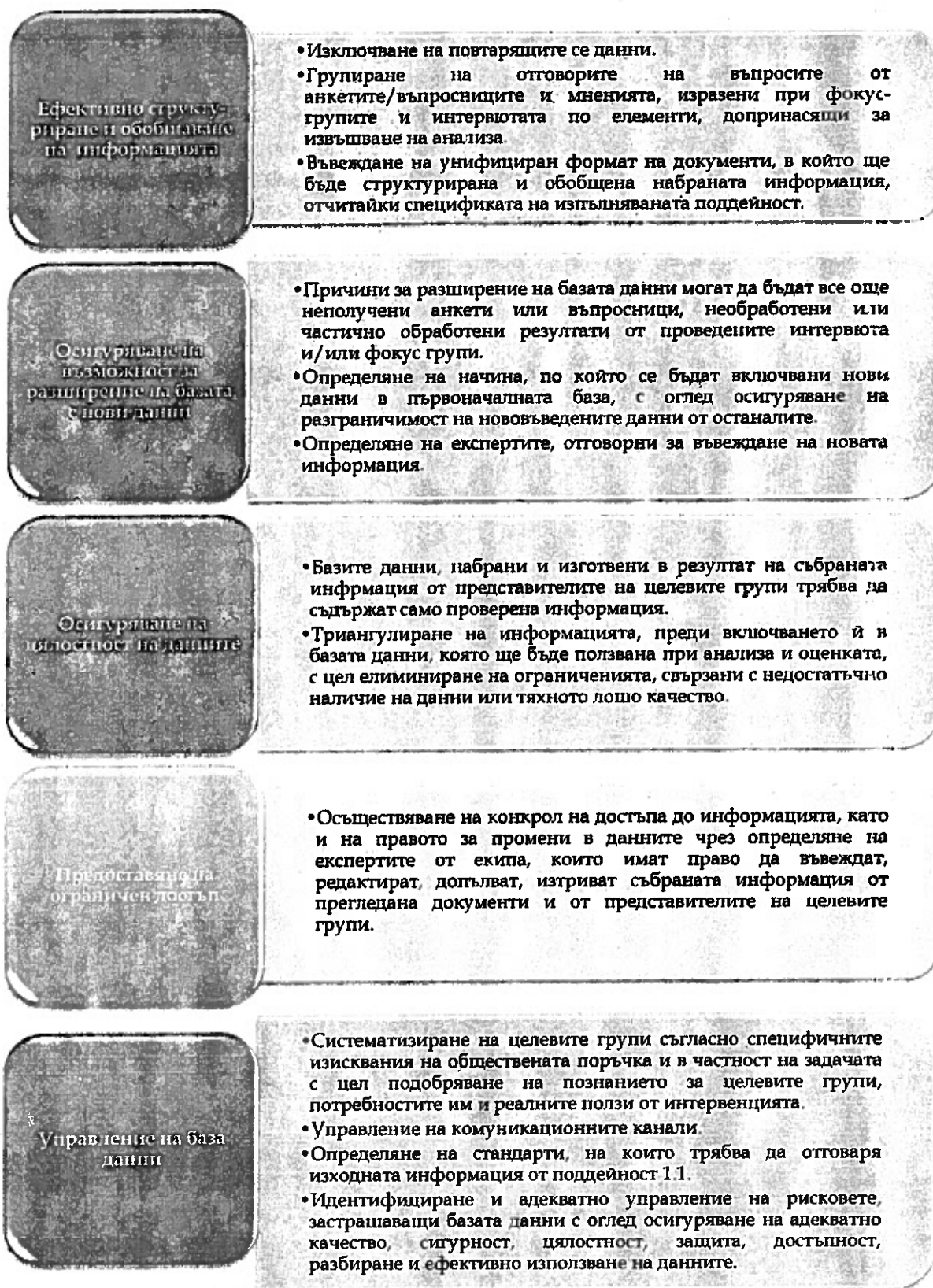
Резултатите от извършените анкети/ интервюта/ фокус групи с всички заинтересовани лица ще бъдат документирани по подходящ начин от екипа от експерти на Консултанта (обобщени данни от попълнените въпросници, паметни записки, протоколи от проведените фокус групи).

Следващият етап от тази стъпка е извличането на смислени резултати от получените/събраните данни, в съответствие с добрите практики при провеждането на подобни анализи.

При тази стъпка Изпълнителят ще извърши и подреждане, структуриране и разпределяне на събраната информация като ще се ръководи основни принципи, представени в следната фигура:

Фигура 2. Основни принципи подреждане, структуриране и разпределяне на събраната информация

Консултантът ще извърши проверка на предварително събраните данни от гледна точка на достоверност и съответствие на целите и задачите на анализа. Чрез проверката се цели: да се констатира всеобхватност и пълнота на данните по отношение на тематиката на анализа; да се провери пълнотата и съответствието на използваните документи от гледна точка на технически и методически грешки.

Методи и инструменти за събиране на информация за целите на Поддейност 1.1.

Концепцията на Консултанта предвижда за целите на събирането, обработката и анализа на документалната информация да се използва значителен набор от количествени и качествени методи, като е търсен баланс и синергия между двата вида методи.

По отношение на събирането на информация ще се използва основно методът за кабинетното проучване. Наред с него ще бъдат приложени и методи като анкети, фокус групи, интервюта.

В таблиците по-долу е описано съдържанието, логиката и необходимостта от прилагането на избраните методи за събиране на информация по Поддейност 1.1.

Кабинетно проучване

Наименование	Кабинетно проучване (Документален анализ)
Тип	Количествен/качествен
Приложим/и инструмент/и	<ul style="list-style-type: none"> – Работни таблици за събиране на информация; – Матрици за структуриране и разпределяне на събраната информация.
Описание - съдържание и логика на метода	Кабинетното проучване е отправната точка на всяко изследване. Методът включва извършването на преглед и анализ на наличната информация и литература по съответната тема, на релевантните източници на информация и свързаните документи, което създава основата за последващия анализ. Като цяло, кабинетното проучване се отнася до работата с вторични източници на информация и в този смисъл не генерира нови данни. Това обаче, не означава, че използването му не способства за акумулирането на ново познание, тъй като кабинетното проучване може да даде алтернативна интерпретация на вече съществуващи данни или изследвания. Приложението на този метод е от особена важност за всеки анализ и оценка, тъй като позволява да се предотврати възпроизвеждането на вече проведени анализи и прави възможна концентрацията върху постигането на ново знание.
Необходимост за целите на Поддейност 1.1.	Кабинетното проучване ще е от особена важност при събирането на наличната документална информация, като ще даде възможност да се направи точна преценка за необходимостта от допълнителна информация, която да се натрупа посредством другите методи за събиране на данни. Кабинетното проучване е методът за събиране на данни с предвидена най-висока честота на използване за целите на Поддейност 1.1. Това е универсален метод и има ясна

	приложимост в контекста на настоящата поддейност и в този смисъл посредством него ще бъдат обхванати всички ключови аспекти, които ще включва анализът. Кабинетното проучване ще е от особена важност при инвентаризацията на съществуващата информация, като ще даде възможност да се направи точна преценка за необходимостта от допълнителна информация, която да се натрупа посредством другите методи.
Съвместимост с другите методи за изпълнение на Поддейност 1.1.	Кабинетното проучване е съвместимо с всички останали методи за анализ, тъй като дава контекста и необходимото първоначално знание за тяхното приложение.
Предимства	<ul style="list-style-type: none"> – Може да прибави контекст на всяко едно изследване; – Спомага за допълване на констатациите с други източници на данни, като по този начин се постига по-широк обхват на анализа; – Спомага да се запълнят празнотите в иначе „скрити“ изследвания, т.е. дава информация, която може просто да е била забравена от основните целеви групи; – Сравнително евтин метод за събиране на данни.
Ограничения	<ul style="list-style-type: none"> – Дълбочината на обхванатите въпроси може да не е достатъчна; – Като цяло не е подходящ за оценка на потребителски мнения, потребности или удовлетвореност от услугите; – Възможно е съществуващите данни да се нуждаят от адаптация спрямо изискванията на конкретното изследване; – Може да има ограничена добавена стойност при изследването на твърде специфични въпроси.

Анкети чрез попълване на анкетни карти (въпросници)

Наименование	Анкета (анкетно проучване)
Тип	Количествен/качествен
Приложим/и инструмент/и	<ul style="list-style-type: none"> – Анкетни карти (въпросници); – Подходящи софтуерни инструменти; – Уеб-базирани приложения за обработка на информацията; – Графики за визуализиране на резултатите.
Описание – съдържание и логика на метода	Анкетните проучвания са най-разпространеното средство при събиране на първични данни. Състоят се от набор въпроси, задавани на запитвания, на които той трябва да даде отговор. Анкетата е много гъвкав инструмент, защото въпросите могат да се зададат по много и различни начини. Тя изисква внимателна разработка, изпробване и отстраняване на откритите недостатъци. Този метод може да бъде използван за събиране както на качествени, така и на количествени данни. Анкетите могат да се провеждат директно (лице в лице) и индиректно (чрез изпращане на въпросниците по електронна поща или чрез уеб-базирани приложения). Предимството на последните е, че предоставят възможност за по-ефикасно събиране на количествени и качествени данни, тъй като: (1) ограничава се до

	<p>минимум времето, което респондентите трябва да отделят на анкетата (спестява се времето, необходимо за установяване на контакт); (2) ограничават се разходите за провеждането на анкетата (не е необходимо посещение на място).</p> <p>Според критерия „предварителна формулировка на отговорите или предоставянето на изследваните лица сами да изразят мнение и оценки“ въпросниците се подразделят на открити (дават на запитваните възможност да отговорят със свои думи), закрити (включват в себе си всички възможни варианти на отговор и респондентът избира един от тях) и полузакрити (тези при които наред със структурните отговори се дава възможност и за други отговори, най-често с „друго“).</p> <p>Основните принципи и предпоставки за успех при съставянето на въпросници са:</p> <ul style="list-style-type: none"> – избор на подходящи въпроси от позицията на поставените цели и конкретните условия за анкетирането; – отстраняването на типични грешки при съставянето на въпросниците (например задаване на въпроси, за които е твърде вероятно да не се получи отговор, който е или невъзможен, или затруднява лицето, или последният просто няма желание да отговори); – прецизност при формулирането на въпросите – подходящо е да се използват думи, които да са недвусмислени и директни, да са съобразени с равнището и възможностите на анкетираната аудитория, за да се постигне очакваният ефект; – последователност при поставяне на въпросите, т.е. редът, по който те се задават. Въвеждащият въпрос, по възможност, трябва да възбуди интерес. Трябва да се държи сметка и за логическата последователност на въпросите.
Необходимост за целите на Поддейност 1.1.	<p>Този метод ще бъде от изключителна важност за събирането на информация и ще има висока честота на използване в рамките на задачата. Той ще бъде приложен по отношение на основна част от представителите на целевите групи като приоритетно ще бъде приложен по отношение на аспектите от анализа по Поддейност 1.1., за които не могат да бъдат получени детайлни данни чрез прилагането на метода на кабинетното проучване.</p> <p>Въпросниците/анкетните карти ще бъдат разработени на базата на предварителния анализ, извършен от Изпълнителя, както и въз основа на резултатите от проведените вече изследвания. При изготвянето на въпросник ще бъдат прилагани всички добри практики, целящи избягване на сутестия и събиране на надеждна, пълна и актуална информация от респондентите. Въпросникът ще бъде изготвен в консултации с Възложителя, преди да бъде използван.</p>
Съвместимост с другите методи за изпълнение на Поддейност 1.1.	<p>Анкетното проучване е съвместимо с всички останали методи, които ще бъдат използвани при изпълнение на задачата, тъй като се базира на първоначалната информация, набрана при кабинетното проучване и заедно с данните, набрани от фокус групите и интервютата осигурява входния информационен ресурс за изпълнение на аналитичните дейности по Поддейност</p>

	1.1.
Предимства	<p>На анкета с открити въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Дава се възможност на респондента сам да формулира отговора си - в някои случаи в свободните отговори на респондентите се крият формули за решаване на съществуващи проблеми. <p>На анкета със закрити въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сведена е до минимум възможността за намеса на интервюиращия в отговорите на респондента; – Постига се бързина в отговорите, сравнително по-лесна регистрация на отговорите на респондентите, поради възможността за предварително кодиране.
Ограничения	<p>На анкета с открити въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ограничения при полевата работа - при записване на отговора често се отразява намесата на интервюиращия или респондентите се отегчават; – Невъзможност на интервюиращия да се справи в ситуация на словоохотливи лица, които водят до просрочване на времето на интервюто, което води до нарушаване на първоначално заложените бюджети; – Рискове от неправилно тълкуване при обработка на открити въпроси. <p>На анкета със закрити въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Дават възможност за произволен отговор и без респондентът да познава тематиката; – Наблюдава се ефектът на позициониране на отговорите (респондентът не прочита/изслушва до край всички отговори, а дава отговор още при първите изброени).

Фокус групи

Наименование	Фокус група
Тип	Качествен
Приложим/и инструмент/и	<ul style="list-style-type: none"> – Списъци с въпроси за обсъждане; – Протоколи от проведените фокус групи.
Описание - съдържание и логика на метода	<p>Фокус групата е неформално събеседване или дискусия с малка група от хора, избрани за проучването на определена тема. Методът представлява структурирана дискусия, обикновено на 6-8 души², подпомагана от експерт от екипа, извършващ съответното проучване. Тя има за цел да събере голямо количество качествена информация за относително кратък период от време. Всяка фокус група се провежда веднъж с един списък участници и обикайно има продължителност от един и половина до два часа. Методът позволява да се съберат на едно място събеседници с различни възгледи по даден въпрос, като по този начин се изведат на преден план основните линии на противоречие. Ролята на експерта от екипа на Изпълнителя е не</p>

² EVALSED Sourcebook: Methods and Techniques

(http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/guide/evaluation_sourcebook.pdf), стр. 43

	да ръководи дискусиата (както при интервюто), а по-скоро да следи за придържането към основната тема на разговор и да задава насочващи въпроси при установени отклонения. По този начин се запазва автентичният характер на изказаните мнения и се ограничава „смуцаващия“ ефект от присъствието на външно лице.
Необходимост за целите на Поддейност 1.1.	Фокус групите ще бъдат допълващ метод за събиране на информация от представители на целевите групи по отношение на такива аспекти от анализа като „Осъществява ли се мониторинг и от кого?“, „Какви са резултатите от изпълнението даден стратегически документ към момента?“ и т.н.
Съвместимост с другите методи за изпълнение на Поддейност 1.1.	Фокус групите ще бъдат взаимно допълващи се с интервютата, което ще предостави възможност да се получи максимално широк спектър от мнения на представителите на целевите групи проект BG05SFOP001-2-001-0006.
Предимства	<ul style="list-style-type: none"> – Информацията се оформя и филтрира чрез груповото взаимодействие, като предоставя гъвкав подход; – Ценен метод за събиране на обратна връзка с основните заинтересовани страни/целеви групи и становище на различни идеи и концепции; – Получаване на голямо количество и богата информация, изказана от участниците според тяхната схема на възприятие и класификация; – Фокус групите може да се превърнат във форум за промяна, като се дава възможност на участниците да разсъждават, идентифицират и дискутират върху определени въпроси.
Ограничения	<ul style="list-style-type: none"> – Резултатите от фокус групите често са погрешни – трябва да се сравняват с данни, събрани чрез други методи и инструменти; – В групата винаги един реагира пръв, а останалите членове коментират неговото виждане, т.е. ограничават се различните гледни точки като по-скоро се разкрива отношението към вижданията на другите членове на групата, които са успели да реагират по-бързо; – На практика, фокус групите може да се съберат трудно, при опит да се включи представителна извадка, както и при опит да се намерят време и място, които да са удобни за всички; – При фокус групите до голяма степен се разчита на модератора, който провежда дискусиата.

Интервюта

Метод	Интервю
Тип	Качествен
Приложим/и инструмент/и	<ul style="list-style-type: none"> – Предварително изготвени списъци с въпроси за структурирани и полу-структурирани интервюта; – Ръководства за провеждане на интервюта; – Паметни записки от проведените интервюта
Описание –	Интервюто е метод за извличане на информация от един или

съдържание и логика на метода	<p>повече събеседници, посредством поставянето на серия от въпроси по определена тема. Според информацията в „EVALSED“ интервюто се използва за събиране на качествена информация и мнения на лицата, които са засегнати от изпълнението и резултатите на дадена програма или проект. Интервюто може да се проведе и директно (в пряк разговор) и индиректно (през телефон, електронни комуникационни средства и др.). Интервютата се различават и по степента на структурираност, тоест нивото на предварителна подготовка на въпросите, като биват структурирани (задаване само на въпроси от предварително изготвен списък), полу-структурирани (използване на списък от въпроси за насочване на интервюто) и неструктурирани (интервюиране на база на малък брой основни въпроси). Обикновено строго структурираните интервюта се използват при голям брой събеседници, тъй като дават възможност за стандартизация и съпоставимост на резултатите и по този начин предлагат добра основа за генерализация на изводите.</p> <p>В инструментариума на интервюто се включва и работната среща, като техника за обмен на информация с ключовите засегнати страни по отношение на оценката. Тази техника се използва често при взаимодействието на Възложителя и Изпълнителя.</p>
Необходимост за целите на Поддейност 1.1.	Интервюто ще бъде метод за събиране на информация с относително висока честота на използване. Този метод, също както анкетите и фокус групите ще подпомогне Консултанта при изясняване онези аспекти, за които не е било възможно да бъде получена достатъчно разбиране само въз основа на прегледа на документи.
Съвместимост с другите методи за изпълнение на Поддейност 1.1.	Интервюто е съвместимо с всички останали методи, които ще бъдат използвани при изпълнение на Поддейност 1.1., тъй като наред с анкетното проучване има съществена роля в цялостния процес по събиране на информация и заедно с данните, набрани от фокус групите и анкетите осигурява входния информационен ресурс за изпълнение на аналитичните дейности.
Предимства	<ul style="list-style-type: none"> – Позволява задълбочена дискусия за получаване на подробни данни; – Полезен за разбирането на мнения; – Полезен за проучване на ключови въпроси; – Предоставя възможност за задаване на последващи въпроси.
Ограничения	<ul style="list-style-type: none"> – Базира се на интервюирания. Въпреки че интервюто може да протече плавно и естествено, всъщност е много по-контролирано от ежедневния разговор и изказването на мнения може да бъде спестено; – Ако не е структурирано адекватно може да отнеме много време; – Подборът на интервюираните може да се окаже труден; – Съдържа доза пристрастност. Интервюираният може да се повлияе от интервюиращия (тонът на гласа на интервюиращия може да повлияе върху мнението на

интервюирания). Интервюиращият може да филтрира данните.

Анализ на стратегически документи, нормативни актове

В рамките на Поддейност 1.1. Консултантът ще анализира стратегическите документи (стратегии, планове, програми и др.), на национално и местно ниво, отнасящи се към съответната политика чрез реализирането, на които се осъществява изпълнението на съответните политики, както и ще посочи нормативните актове, въз основа на които са изработени или се предвижда да се изработят съответните стратегически документи, свързани с реализирането на хоризонталните политики, определени с документацията и предложените от Консултанта.

Наред с това Консултантът ще анализира и дали има необходимост от законово регламентиране на процеса по стратегическо планиране.

Ще бъде проследена връзката между реалните проблеми на гражданите и бизнеса с поставените приоритети, цели, мерки и/или действия в стратегическите документи, заложените индикатори (включително тяхната съотносимост към целите и мерките), очакваните резултати и постигнатите ефекти от изпълнението на целите.

В съответствие с изискванията на техническите спецификации предложените за анализ стратегически документи ще обхващат периода 2007-2016 г.

Анализът ще обхване:

1. Идентифициране на стратегическите документи, които са относими към съответната политика и посочване на нормативните актове, които са основание за издаване на стратегическите документи, ако е налице такова;
2. Проучване от изпълнителя, което ще бъде систематизирано, както следва:
  - 2.1. Стратегически документ, който е относим към развитието на хоризонталната политика;
  - 2.2. Кой е изработил съответния стратегически документ;
  - 2.3. Какви са били разходите за разработване на стратегическия документ;
  - 2.4. Съответствие с Методологията за стратегическо планиране в Република България;
  - 2.5. С какъв акт и кой орган е приел съответния стратегически документ (Министерски съвет, Народно събрание, други);
  - 2.6. Период на действие;
  - 2.7. Източник на финансиране и размер (лева) за изпълнение на целите, мерките/действията, заложиени в него;
  - 2.8. Съответствие с европейско право/планиране;
  - 2.9. Налице ли е обвързаност на индикаторите за мониторинг и отчитане на стратегическия документ с тези в други стратегически документи, включително с Програмата на правителството и с

- целите на администрациите, отговорни за тяхното изпълнение;
- 2.10. Отговорна/и за изпълнението институция/и;
  - 2.11. Разработени ли са програма или план за изпълнение/действие, когато основният стратегически документ не е програма или план за действие;
  - 2.12. Извършен ли е предварителен анализ за необходимостта от разработване на стратегическия документ, включително SWOT анализ, предварителна оценка на въздействието, планиран ли е предварително очакваният ефект от изпълнението на документа;
  - 2.13. Посочен ли е очакваният ефект от изпълнението на документа;
  - 2.14. Осъществява ли се мониторинг и от кого;
  - 2.15. Какви са резултатите от изпълнението към момента;
  - 2.16. Извършен ли е анализ от изпълнението на предвидените в стратегическия документ цели, мерки, действия и други след тяхното изпълнение и ако е извършен анализ – да се посочи какъв е ефектът/ефектите;
  - 2.17. Участие на неправителствените организации, относимо към конкретната политика;
  - 2.18. Налице ли е нормативна уредба, която предвижда разработването на стратегически документ, но той не е разработен и обратното – предвижда ли се създаване и/или на нормативна уредба в стратегическия документ, но не е изпълнено и каква е причината ако не е;
  - 2.19. Други, по предложение на изпълнителя.

Въз основа на събраната и обобщена информация при предходната стъпка Консултантът ще анализира и идентифицира слабите страни в процеса по стратегическото планиране, изпълнение, мониторинг и оценка на политиките, в т.ч. ще посочи причини, поради които изпълнението на стратегическите документи не постига очакваните ефекти.

На етапа на изготвяне на Предложението за изпълнение на поръчката Консултантът е идентифицирал следните допълнителни аспекти, които счита, че биха допринесли за повишаване на качество на анализа и биха мотивирали предложения за подобряване на планирането и изпълнението на стратегическите документи, което от своя страна ще доведе до по-голяма ефективност и ефикасност на политиките:

- Допълнително формулирани от Консултанта аспекти
- 2.20. Стратегическите документи разработени ли са със съдържание и за срок, отговарящи на изискванията, предвидени в нормативните актове?
  - 2.21. Налице ли са случаи, при които съответен стратегически документ не е разработен/приет от органа, определен в законодателството? Ясни ли са мотивите за това?
  - 2.22. По какъв начин са определени ролите на съответните органи, отговорни за стратегическото планиране, изпълнение, мониторинг, отчитане на даден стратегически документ?
  - 2.23. Какви са най-често срещаните трудности в процеса на стратегическото

До
из
ни
2.20. Стратегическите документи разработени ли са със съдържание и за срок, отговарящи на изискванията, предвидени в нормативните актове?

планиране, изпълнение, мониторинг, отчитане на даден стратегически документ?

2.24. По какъв начин са били използвани набираните данни от мониторинга на изпълнението на стратегическите документи, в т.ч. същите били ли са актуализирани в резултат на установени при мониторинга отклонения?

2.25. Какви са били разходите за постигане на предвидените в стратегическия документ цели, мерки, действия и други?

В хода на изпълнение на поръчката Консултантът предвижда да включи и аспекти на анализ по Поддейност 1.1. след предварителното им съгласуване с Възложителя.

При анализиране на планирането на стратегическите документи Консултантът ще насочи усилията си към установяване на това дали визията, целите, приоритетите, мерките, дейностите (задачите) са ясни, точни и конкретни, имат ли релевантни индикатори, които да са измерими и допринасят за развитието на страната, поставени ли са неподходящи, неотговарящи на целите на политиките индикатори и/или такива, които се отличават с нереално завишени стойности и други.

Изпълнителят ще анализира и необходимостта от въвеждане или от премахване/ограничаване на изрични текстове в законите, създаващи задължение за разработване на стратегически документи.

Въз основа на направените в анализа изводи Консултантът ще формулира конкретни препоръки за подобряване на процеса по планиране и реализиране на политиките с цел повишаване на тяхната ефективност и ефикасност, включително предложения за нормативни промени, в случай че такива са необходими. Препоръките ще бъдат подложени на обществено обсъждане и предложени за одобрение от Съвета за развитие.

Въз основа на извършения анализ, Изпълнителят ще аргументира и предложи разработване на *методика/методология за мониторинг и оценка на ефекта от политиките*, която да е приложима от експертите от администрацията и да допринесе за подобряване на процеса по планиране, изпълнение и мониторинг на политиките в страната.

Изпълнителят ще анализира и необходимостта, при условие, че е налице такава, от създаване на онлайн инструмент, който да позволява на експертите от администрацията да извършват бързо и ефективно мониторинг и оценка на стратегическите документи.

За целите на изготвяне на техническото предложение Изпълнителят е идентифицирал следните съществуващите информационни системи на правителството, където се отчитат различните стратегически документи:

- ➊ Портал за обществени консултации (<http://www.strategy.bg/>);
- ➋ Информационна система за правна информация на Министерски съвет (<http://pris.government.bg/prin/default.aspx>) – публикуват се решения на Министерския съвет, с които се приемат отчети на

стратегически документи, както и самите отчети на стратегическите документи;

- ⇒ Национална информационна система за младежта (<http://nism.bg/bg/>), в която се публикуват отчети/доклади, свързани с изпълнението на Националната стратегия за младежта 2010-2020 г.

Наред с посочените информационни системи отчети/доклади за изпълнение на различните стратегически документи, изготвяни на централно и местно (областно и общинско) ниво се публикуват и на интернет страниците на съответната административна структура, отговорна за реализирането на дадена стратегия/план/програма и др.

За целите на изготвяне на предложението за изпълнение на поръчката Консултантът е извършил и първоначално идентифициране на приложими към предмета на поръчката нормативни актове (представени в таблицата по-долу), в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, определени от Възложителя, които задължително ще бъдат обект на анализа, както и към допълнително предложените от Консултанта политики.

Таблица 3. Нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа

Област, политика	Нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа
1. в областта на икономическото развитие:	
⇒ политика за насърчаване на предприемачеството и развитието на малките и средните предприятия	<p>⇒ Закон за малките и средните предприятия (ЗМСП) Глава втора, чл. 5. от ЗМСП е посочено, че Министерският съвет одобрява национална стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия. Същият член определя и ролята на министъра на икономиката в провеждането на държавната политика за насърчаване на малките и средните предприятия.</p> <p>⇒ Закон за администрацията (ЗА) В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p> <p>⇒ Устройствен правилник на Министерството на икономиката Съгласно чл. 5, ал.2, т.2 от Устройствен правилник на Министерството на икономиката министърът на определя стратегическите цели и приоритети на икономическата политика в рамките на своите правомощия, организира и координира разработването на стратегии и програми за постигането им .</p> <p>В чл. 26, т. 30 от Устройствен правилник на Министерството на икономиката е посочено, че дирекция „Икономически политики за насърчаване“ разработва Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия, както и</p>

Област, политика	Нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа
	<p>програми за прилагането ѝ.</p> <p>⇒ Устройствен правилник на Министерството на финансите</p> <p>Съгласно чл. 21., т. 3 от Устройствения правилник на Министерството на финансите една от функциите на дирекция "Икономическа и финансова политика" е да координира и контролира прилагането на процедурата по макроикономически дисбаланси и подпомага работата на министъра в качеството му на национален координатор по стратегия "Европа 2020", в т.ч. да разработва, актуализира и следи за изпълнението на Националната програма за реформи.</p>
<p>⇒ политика за подобряване на бизнес средата</p>	<p>⇒ Устройствен правилник на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия към министъра на икономиката (УПИАНМСП)</p> <p>Съгласно чл. 13, ал. 1, т. 3 и 15 от УПИАНМСП Главна дирекция „Развитие на малките и средните предприятия“ дава обратна връзка и предложения от бизнеса към Министерството на икономиката относно прилаганите политики и подобряването на бизнес средата като цяло и изготвя и внася в Министерството на икономиката предложения за промени в нормативни актове и други документи, свързани с иновационната политика и с подобряване на бизнес средата.</p> <p>⇒ Устройствен правилник на Министерството на икономиката</p> <p>С чл. 5, ал. 1, т. 2 от Устройствения правилник като правомощие на министъра на икономиката е заложено същият да „определя стратегическите цели и приоритети на икономическата политика в рамките на своите правомощия, организира и координира разработването на стратегии и програми за постигането им“.</p> <p>⇒ Закон за администрацията (ЗА)</p> <p>В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p>
<p>⇒ политика за развитие на иновациите</p>	<p>⇒ Устройствен правилник на Министерството на икономиката</p> <p>В чл. 26, т. 37 и т. 38 от Устройствен правилник на Министерството на икономиката е посочено, че дирекция „Икономически политики за насърчаване“ разработва и участва в осъществяването на Националната иновационна политика, както и че координира и участва в реализацията на процеса "предприемаческо откритие", свързан с разработването и изпълнението на Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България 2014 - 2020 г.</p> <p>С чл. 5, ал. 1, т. 2 от Устройствения правилник като правомощие</p>

Област, политика	Нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа
	<p>на министъра на икономиката е заложено същият да „определя стратегическите цели и приоритети на икономическата политика в рамките на своите правомощия, организира и координира разработването на стратегии и програми за постигането им“.</p> <p>⇒ Закон за администрацията (ЗА)</p> <p>В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p>
<p>⇒ политика за развитие на аграрния сектор на българската икономика <u>(допълнителна политика, предложена от Изпълнителя)</u></p>	<p>⇒ Устройствен правилник на Министерството на земеделието, храните и горите</p> <p>В Устройствения правилник съобразно компетенциите си на дирекции от специализираната администрация е възложен ангажимент по разработване или участие в разработване на стратегии, планове и др. документи. Напр. в чл. 34., т. 2 от Устройствения правилник на Дирекция "Пазарни мерки и организации на производители" е възложено изготвяне на стратегии, планове за действие, оценки на прилагането и други програмни документи в областта на пазарните мерки и организациите на производители. Съгласно чл. 41, т. 5 от УП Дирекция "Обща политика в областта на хидромелиорациите и рибарството" разработва и участва в разработването на стратегии, програми и проекти за развитие на рибарството и опазване на рибните ресурси, за развитие на хидромелиорациите, включително за изграждане, ремонт и поддържане на хидромелиоративния фонд, и предлага хидромелиоративни обекти за включване в инвестиционната програма на министерството за проектиране, изграждане, ремонт и реконструкция с цел ефективно използване на водите за напояване и т.н.</p> <p>⇒ Закон за администрацията (ЗА)</p> <p>В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p>
<p>⇒ политика за устойчиво развитие на туризма <u>(допълнителна политика, предложена от Изпълнителя)</u></p>	<p>⇒ Закон за туризма</p> <p>В чл. 6 от Закона за туризма е заложен ангажимент министърът на туризма провежда държавната политика в областта на туризма, като разработва и контролира изпълнението на Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма и на стратегии за развитие на отделни видове туризъм, както и краткосрочни програми и планове за прилагането им.</p> <p>Съгласно чл. 10, т.1 от закона областният управител провежда</p>

Област, политика	Нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа
	<p>държавната политика в областта на туризма на територията на областта, като разработва областната стратегия и участва в разработването на програми за развитието на туризма на територията на областта и координира тяхното изпълнение; стратегията и програмите се интегрират в областната стратегия за регионално развитие и се съставят на основата на националните приоритети за развитие на туризма, маркетинговата стратегия на туристическия район и съобразно местните и регионалните туристически ресурси и потребности.</p> <p>Чл. 5, ал. 2 от закона предвижда Министерският съвет по предложение на министъра на туризма да одобрява Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма и стратегии за развитие на отделни видове туризъм.</p> <p>⇒ Закон за администрацията (ЗА)</p> <p>В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p>
<p>⇒ политика за насърчаване на инвестициите <u>(допълнителна политика, предложена от Изпълнителя)</u></p>	<p>⇒ Закон за насърчаване на инвестициите (ЗНИ)</p> <p>Съгласно чл. 10, ал. 1 от ЗНИ министърът на икономиката осигурява провеждането на държавната политика в областта на инвестициите във взаимодействие с органите на изпълнителната власт. В ал. 2 от същия член е посочено, че министърът на икономиката:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. разработва стратегия за насърчаване на инвестициите в страната в сътрудничество с органите на изпълнителната власт и заинтересовани неправителствени организации, която се приема от Министерския съвет; 2. изготвя и прилага програми и мерки за насърчаване на инвестициите в сътрудничество с органите на изпълнителната власт и заинтересовани неправителствени организации. <p>⇒ Закон за администрацията (ЗА)</p> <p>В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p>
2. в областта на социалното развитие:	
<p>⇒ демографска политика</p>	<p>⇒ Закон за закрила на детето (ЗЗКД)</p> <p>Съгласно чл. 6а, ал. 4 от ЗЗКД в рамките на своите правомощия министърът на труда и социалната политика: ръководи, координира и контролира разработването на проекти на нормативни актове, стратегии, програми, планове за действие и</p>

Област, политика	Нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа
	<p>доклади в областта на демографската политика, семейството и децата.</p> <p>⇒ Закон за администрацията (ЗА)</p> <p>В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p>
⇒ политика за хората с увреждания	<p>⇒ Закон за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ)</p> <p>Съгласно чл. 5, ал. 1 от ЗИХУ Министерският съвет определя държавната политика за интеграция на хората с увреждания, а в ал. 2 е заложено, че държавната политика за интеграция на хората с увреждания се провежда от Министерския съвет, министъра на труда и социалната политика, областните управители и органите на местното самоуправление в сътрудничество с национално представителните организации на и за хората с увреждания, национално представителните организации на работодателите и национално представителните организации на работниците и служителите съобразно приета национална стратегия за хората с увреждания. В ал. 3 от същия член е определено, че държавните органи и органите на местното самоуправление съобразно своите правомощия приемат нормативни актове, стратегии, програми, стандарти и други документи, свързани с интеграцията на хората с увреждания.</p> <p>⇒ Закон за администрацията (ЗА)</p> <p>В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p>
⇒ политика за децата	<p>⇒ (Закон за закрила на детето (ЗЗкД))</p> <p>В чл. 1, ал. 3 от ЗЗкД законодателят е предвидил държавната политика за закрила на детето да се осъществява въз основа на приета от Народното събрание по предложение на Министерския съвет Национална стратегия за детето, изградена върху принципите на този закон. В изпълнение на националната стратегия Министерският съвет приема Национална програма за закрила на детето, предложена от министъра на труда и социалната политика и председателя на Държавната агенция за закрила на детето.</p> <p>Съгласно чл. 6а, ал. 4 от ЗЗкД в рамките на своите правомощия министърът на труда и социалната политика: ръководи, координира и контролира разработването на проекти на нормативни актове, стратегии, програми, планове за действие и</p>

Област, политика	Нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа
	<p>доклади в областта на демографската политика, семейството и децата.</p> <p>⇒ Закон за администрацията (ЗА) В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p>
⇒ политика за насърчаване на активния живот на възрастните хора <u>(допълнителна политика, предложена от Изпълнителя)</u>	<p>⇒ Устройствен правилник на Министерството на труда и социалната политика Съгласно чл. 32, т. 3 от Устройствения правилник дирекция „Политика на пазара на труда и трудова мобилност“ организира, координира и разработва нормативни актове в областта на пазара на труда, Стратегията по заетостта, Националната програма за реформи и националните планове за действие по заетостта.</p>
⇒ политика за младите хора <u>(допълнителна политика, предложена от Изпълнителя)</u>	<p>⇒ Закон за младежта (ЗМ) С чл. 4 от ЗМ законодателят е определил, че държавната политика за младежта се провежда от Министерския съвет чрез министъра на младежта и спорта и в съответствие с Националната стратегия за младежта. Министерският съвет внася в Народното събрание стратегията по предложение на министъра на младежта и спорта, а Народното събрание следва да я приеме.</p> <p>Член 14 от ЗМ въвежда изискване областният управител да изготвя областния план за младежта, като обобщава общинските планове за младежта.</p> <p>⇒ Закон за администрацията (ЗА) В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p>
⇒ политика по заетостта <u>(допълнителна политика, предложена от Изпълнителя)</u>	<p>⇒ Закон за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) Съгласно чл. 13 от ЗНЗ областният управител осигурява координация между националните и местните интереси по въпросите на заетостта при разработването и изпълнението на областни стратегии за развитие и намаляване на безработицата и осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p> <p>⇒ Устройствен правилник на Министерството на труда и социалната политика Съгласно чл. 32, т. 3 от Устройствения правилник дирекция</p>

Област, политика	Нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа
	„Политика на пазара на труда и трудова мобилност“ организира, координира и разработва нормативни актове в областта на пазара на труда, Стратегията по заетостта, Националната програма за реформи и националните планове за действие по заетостта.
⇒ политика за интеграция на ромите в българското общество	⇒ Правилник за устройството и дейността на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси към Министерския съвет В чл. 3, т. 7 от Правилника е заложено Националният съвет да координира изпълнението и осъществява текущ мониторинг по отношение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 - 2020) и на други програмни документи на държавни органи в областта на междуетническите отношения и защитата на правата на български граждани, принадлежащи към етнически малцинства.
3. в областта на инфраструктурното развитие:	
⇒ политика за балансирано регионално развитие	⇒ Закон за регионалното развитие (ЗРР) В чл. 9, ал. 1 от ЗРР е регламентирано, че системата от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие обхваща: 1. Националната стратегия за регионално развитие; 2. регионалните планове за развитие; 3. областните стратегии за развитие; 4. общинските планове за развитие; 5. интегрираните планове за градско възстановяване и развитие. В чл. 10 от ЗРР законодателят е определил изискването за съдържание на Националната стратегия за регионално развитие, органът, който я разработва и органът, който я приема. В чл. 11 от ЗРР са дефинирани изискванията към разработването на регионалните планове за развитие, в чл. 12 от ЗРР - изискванията към областните стратегии за развитие, а в чл. 13 от ЗРР - изискванията към общинските планове за развитие. Чл. 13а от ЗРР определя Интегрираният план за градско възстановяване и развитие като средство за осигуряване на пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на дадена градска територия. Същият се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината. Съгласно чл. 14 от ЗРР условията, редът и сроковете за изготвяне, съгласуване, приемане, актуализиране и изпълнение на стратегиите и планове по чл. 9, ал. 1, т. 1 - 4 се определят с правилника за прилагане на закона. ⇒ Закон за администрацията (ЗА)

Област, политика	Нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа
	В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.
⇒ политика за информационни и комуникационни технологии	⇒ Закон за електронните съобщения (ЗЕС) Съгласно чл. 16 от ЗЕС министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията изготвя и внася за приемане от Министерския съвет политики, стратегии, планове и програми в областта на електронните съобщения и в областта на информационното общество.
⇒ политика по околната среда	⇒ Закон за опазване на околната среда (ЗООС) В Глава пета, чл. 75, ал. 1 от ЗООС законодателят е определил, че Националната стратегия за околна среда и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3 от ЗООС. В чл. 75, ал. 2 и 3 от ЗООС е определен редът за разработване на Националната стратегия за околна среда, съгласно който министърът на околната среда и водите, съгласувано с министъра на здравеопазването, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, министъра на земеделието, храните и горите и другите заинтересувани министри и ръководители на държавни агенции, разработва Националната стратегия за околна среда и я внася за одобряване от Министерския съвет. В процеса на разработване и обществено обсъждане на Националната стратегия за околна среда участват и представители на научните среди и неправителствени екологични и браншови организации. Министерският съвет внася в Народното събрание за приемане Националната стратегия за околна среда, след което я публикува (чл. 75, ал.4 от ЗООС). В чл. 76. от ЗООС са определени периодът, за който се разработва стратегията и нейното съдържание, както и основните критерии при определяне на приоритетите в Националната стратегия за околна среда. Съгласно чл. 76, ал. 1 от ЗООС измененията, допълненията и актуализирането на Националната стратегия за околна среда и петгодишните планове се приемат от Народното събрание по предложение на Министерския съвет. В чл. 77 от ЗООС е заложено, че национални планове и програми по компоненти на околната среда и фактори, които им въздействат, се разработват на основата на принципите, целите и приоритетите на Националната стратегия за околна среда и в

Област, политика	Нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа
	<p>съответствие с изискванията на специалните закони за околната среда.</p> <p>Съгласно чл. 79, ал.1 кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда за съответната община в съответствие с указания на министъра на околната среда и водите.</p> <p>⇒ Закон за администрацията (ЗА)</p> <p>В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p>
<p>⇒ политика за развитие на транспортната инфраструктура <u>(допълнителна политика, предложена от Изпълнителя)</u></p>	<p>⇒ Устройствен правилник на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията</p> <p>Съгласно чл. 6 от Устройствения правилник министърът упражнява своите правомощия в областта на транспорта, като: 1. разработва стратегия за развитие и преструктуриране на транспорта; 2. съвместно с министъра на регионалното развитие и благоустройството предлага на Министерския съвет стратегия за развитие на пътната инфраструктура и средносрочна програма за изпълнението ѝ.</p> <p>⇒ Закон за администрацията (ЗА)</p> <p>В чл. 31, ал. 2 от ЗА е определен ангажимент на областния управител да осигурява съответствие между националните и местните интереси, организира разработването и изпълнението на областни стратегии и програми за регионално развитие, осъществява взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация.</p>
<p>⇒ Енергийна инфраструктура <u>(допълнителна политика, предложена от Изпълнителя)</u></p>	<p>⇒ Закон за енергетиката (ЗЕ)</p> <p>В съответствие с чл. 4, ал. 1 от ЗЕ енергийната политика на страната се провежда от министъра на енергетиката, който разработва и внася за одобряване от Министерския съвет Енергийна стратегия на Република България.</p>
<p>⇒ политика за развитие на научната инфраструктура <u>(допълнителна политика, предложена от Изпълнителя)</u></p>	<p>⇒ Устройствен правилник на Министерството на образованието и науката</p> <p>Съгласно чл. 23, ал.1, т. 1 от Устройствения правилник на Министерството на образованието и науката министърът сам или съвместно с други министри разработва и внася за приемане от Министерския съвет концепции и стратегии за развитието на образованието и науката.</p> <p>В чл. 46, т. 9 от Устройствения правилник е предвидено Дирекция „Наука“ да разработва и изпълнява Пътна карта за развитие на националната научна инфраструктура и за участие на национални консорциуми в паневропейските изследователски</p>

Област, политика	Нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа
	съоръжения на базата на регулярна международна оценка и валидация.

В хода на изпълнение на Поддейност 1.1. „Анализиране на стратегически документи“ Консултантът ще извърши обстоен преглед на приложимото законодателство с оглед детайлно идентифициране на нормативните актове и конкретните разпоредби от тях на основание, на които са разработени или е предвидено да бъдат разработени съответните стратегически документи свързани с реализирането на хоризонталните политики, определени с документацията и предложените от участника в процедурата. В резултат на това списъкът на нормативни актове, в които се предвижда изработването на съответен стратегически документ, относим към политиките, обект на анализа ще бъде допълнен/редактиран. Актуализираният списък ще послужи при проучването, което ще извърши Консултантът, за да отговори на въпроса: „Дали е налице нормативна уредба, която предвижда разработването на стратегически документ, но той не е разработен?“.

По отношение на намиране отговор на останалата част от въпроса, а именно: „...предвижда ли се създаване и/или на нормативна уредба в стратегическия документ, но не е изпълнено и каква е причината ако не е“ Консултантът ще извърши преглед на приложимите стратегически документи и ще изследва дали наличие на разработен нормативен акт, съгласно предвиденото в стратегическия документ.

Чрез изпълнението на Поддейност 1.1.: „Анализиране на стратегически документи“ ще бъде постигнат резултат 1. „Подбрани и анализирани стратегически, относими към съответните хоризонтални политики - обект на анализ“, който ще се съдържа в разработения анализ на ефекта на политиките.

Методи и инструменти за анализ на информация

Методологията предвижда преимуществено използване на качествени методи за анализ с цел постигане на дълбочина при анализа. В таблиците по-долу е описано съдържанието, логиката и необходимостта от прилагането на тези методи за целите на по настоящата поддейност.

Експертен панел (експертна оценка)

Наименование	Експертен панел (експертна оценка)
Тип	Качествен
Описание - съдържание и логика на метода	Експертната оценка е техника, която се използва за различни цели, включително за идентифициране на проблем, достигане на яснота по определена тема, формулиране на изводи, оценки и препоръки. Същността на метода се изразява в преценка от определен брой експерти на факти и данни, получени от различни източници (нормативни актове, документи, статистическа информация и др.).
Необходимост	Експертната оценка ще бъде използвана широко при обработката

за целите на Поддейност 1.1.	и анализа на документалната информация в рамките на Поддейност 1.1. Отделно от това посредством експертната оценка ще бъдат направени изводи, въз основа на който Изпълнителят ще формулира конкретни препоръки за подобряване на процеса по планиране и реализиране на политиките с цел повишаване на тяхната ефективност и ефикасност, включително предложения за нормативни промени, в случай че такива са необходими. Въз основа на експертната оценка Консултантът ще аргументира и предложи разработване на методика/методология за мониторинг и оценка на ефекта от политиките, която да е приложима от експертите от администрацията.
Съвместимост с другите методи за изпълнение на Поддейност 1.1.	Методът се съчетава добре с другите предложени методи за събиране на информация и анализ. При експертната оценка резултатите от използваните други методи се интерпретират допълващо се в логическа връзка.
Предимства	<ul style="list-style-type: none"> – Може да бъде приложим както от отделни експерти (индивидуално), така и от експерти, обединени в групи, за да може да се постигне по-голяма точност и достоверност на резултатите; – Съчетаването му успешно с другите методи предоставя възможност за анализа да се ползват максимално широк набор от данни
Ограничения	<ul style="list-style-type: none"> – Успешното прилагане на метода зависи изключително много от компетентностите на експертите, които са ангажирани; – Анализът отнема сравнително много време.

Анализ на логиката на интервенцията (вкл. таблици на съответствието)

Метод	Анализ на логиката на интервенцията
Тип	Качествен
Подход	Подход, базиращ се на доказателства
Приложим/и инструмент/и	<ul style="list-style-type: none"> – Графично изображение на логиката на интервенцията с представяне на отделните компоненти и взаимовръзките между тях; – Таблици на съответствието.
Описание - съдържание и логика на метода	Анализът на логиката на интервенцията е инструмент за проследяване на процеси, който се използва в оценката на вътрешната и външната съгласуваност на определена програма или проект. Анализът служи за проследяването на развитието на програмата/проекта от етапа на идентифициране на нуждите, през определянето на ресурсите и дизайна на дейностите, до постигането на крайните продукти и резултати. Този метод включва логическо моделиране, което подпомага идентифицирането на причинно-следствените връзки между нуждите, ресурсите, дейностите, продуктите и резултатите при изпълнението на програми/проекти. Анализът на логиката на интервенция е полезен при идентификацията на недостатъци в обосновката на определена стратегия/програма/план/проект.

	<p>Като цяло, анализът на логиката на интервенцията се използва като инструмент за оценка на стратегическото планиране, но също така има възможност да даде ценни заключения и по отношение на ефективността на изследваната програма/проект. Обикновено, методът включва и изготвянето на графично изображение на отделните компоненти на интервенцията, което се използва за обясняване на взаимовръзките между тях. По този начин се улеснява оценката на вътрешната съгласуваност на програмата или проекта, докато външната съгласуваност се оценява с помощта на таблици на съответствието, които акцентират върху връзките на програмата или проекта с ключови стратегически или нормативни документи.</p>
<p>Необходимост за целите на Поддейност 1.1.</p>	<p>Анализ на логиката на интервенцията е ценен метод при разглеждане на онези аспекти от анализа по Поддейност 1.1., при които следва да бъде установена обвързаност и съгласуваност напр. при изследване обвързаност на индикаторите за мониторинг и отчитане на стратегическия документ с тези в други стратегически документи, включително с Програмата на правителството и с целите на администрациите, отговорни за тяхното изпълнение; обвързаност на нормативните актове, касаещи разработването на даден стратегически документ със самата стратегия/план/програма и т.н.</p>
<p>Съвместимост с другите методи за изпълнение на Поддейност 1.1.</p>	<p>Методът се съчетава добре с другите предложени методи за събиране на информация и анализ. При анализа на логиката на интервенцията, както при експертната оценка резултатите от използваните други методи се интерпретират допълващо се в логическа връзка.</p>
<p>Предимства</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Дава ясна обща представа за комплексни интервенции; - Спомага за идентифицирането на пропуски в обосновката на програмата; - Дава добра основа за изготвянето на анализ на ефективността.
<p>Ограничения</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Подценява се въздействието на фактори, които се явяват външни за логическия модел; - Представя полезно опростяване на програмата, но не улавя цялата ѝ сложност; - Зависи от наличността и качеството на събраната информация.

II.1.2. Поддейност 1.2.: „Оценка на ефекта от изпълнение на съответна политика“

Вследствие на анализа на стратегическите документи, относими към конкретните хоризонтални политики (минимално изисквани от Възложителя и допълнително предложени в настоящото Предложение за изпълнение на поръчката), Изпълнителят ще извърши оценка на ефекта от изпълнението на тези политики. Въз основа на ясни и прозрачни критерии за извършване на оценката ще бъде оценен ефекта от изпълнението на всяка една от хоризонталните политики върху обществото и развитието на икономиката в страната.

II.1.2.1. Методи за анализ на хоризонталните политики

Методи и инструменти за събиране на данни:

Подборът на методите и инструментите за извличане на данни имат важно влияние върху качеството на резултатите, които се цели да бъдат постигнати в процеса на оценка. Основният метод за събиране на данни и информация за целите на извършването на оценка на ефекта от изпълнението на идентифицираните политики ще бъде т.нар. *кабинетно проучване*. Кабинетното проучване е отправната точка на всяко изследване. Инструментът включва извършването на преглед и анализ на наличната информация и литература по съответната тема, на релевантните източници на информация и свързаните документи, което създава основата за последващия анализ. Като цяло, кабинетното проучване се отнася до работата с вторични източници на информация и в този смисъл не генерира нови данни. Това обаче, не означава, че използването му не способства за акумулирането на ново познание, тъй като кабинетното проучване може да даде алтернативна интерпретация на вече съществуващи данни или изследвания. Приложението на този инструмент е от особена важност за всеки анализ и оценка, тъй като позволява да се предотврати възпроизвеждането на вече проведени анализи и прави възможна концентрацията върху постигането на ново знание.

Кабинетното проучване ще е от особена важност при инвентаризацията на съществуващата информация (идентифицираните стратегически документи, изготвените отчетни документи за тяхното изпълнение и т.н.), като ще даде възможност да се направи точна преценка за необходимостта от допълнителна информация, която да се натрупа посредством другите методи за събиране на данни. Кабинетното проучване ще набави информация по отношение на всеки един от критериите, по които ще бъдат анализирани и оценени хоризонталните политики (планиране, прилагане, ефективност, ефикасност, въздействие, устойчивост).

В допълнение, в съответствие с изискванията, заложи в техническата спецификация, Изпълнителят ще проведе проучвания (на базата на анкетни карти, интервюта и др.) сред гражданите, представителите на администрацията, бизнеса, според съответната политика – обект на анализ.

Анкетите чрез попълване на анкетни карти (въпросници) или т.нар. *анкетни проучвания* от своя страна са най-разпространеното средство при събиране на първични данни. Състоят се от набор въпроси, задавани на запитвания, на които той трябва да даде отговор. Анкетата е много гъвкав инструмент, защото въпросите могат да се зададат по много и различни начини. Тя изисква внимателна разработка, изпробване и отстраняване на откритите недостатъци. Този метод може да бъде използван за събиране както на качествени, така и на количествени данни. Анкетите могат да се провеждат директно (лице в лице) и индиректно (чрез изпращане на въпросниците по електронна поща или чрез уеб-базирани приложения). Предимството на последните е, че предоставят възможност за по-ефикасно събиране на количествени и качествени данни, тъй като: (1) ограничава се до минимум времето, което респондентите трябва да отделят на анкетата (спестява се

времето, необходимо за установяване на контакт); (2) ограничават се разходите за провеждането на анкетата (не е необходимо посещение на място).

Според критерия „предварителна формулировка на отговорите или предоставянето на изследваните лица сами да изразят мнение и оценки“, въпросниците се подразделят на открити (дават на запитваните възможност да отговорят със свои думи), закрити (включват в себе си всички възможни варианти на отговор и респондентът избира един от тях) и полузакрити (тези при които наред със структурните отговори се дава възможност и за други отговори, най-често с „друго“).

Основните принципи и предпоставки за успех при съставянето на въпросници са:

- избор на подходящи въпроси от позицията на поставените цели и конкретните условия за анкетирането;
- отстраняването на типични грешки при съставянето на въпросниците (например задаване на въпроси, за които е твърде вероятно да не се получи отговор, който е или невъзможен, или затруднява лицето, или последният просто няма желание да отговори);
- прецизност при формулирането на въпросите – подходящо е да се използват думи, които да са недвусмислени и директни, да са съобразени с равнището и възможностите на анкетираната аудитория, за да се постигне очакваният ефект;
- последователност при поставяне на въпросите, т.е. редът, по който те се задават. Въвеждащият въпрос, по възможност, трябва да възбуди интерес. Трябва да се държи сметка и за логическата последователност на въпросите.

Интервюта ще бъдат провеждани най-вече с представители на администрацията, отговаряща за прилагането на съответната политика. Интервюто е метод за извличане на информация от един или повече събеседници, посредством поставянето на серия от въпроси по определена тема. Според методологическото ръководство за оценка на социално икономическото развитие на EVALSED: Методи и техники³ интервюто се използва за събиране на качествена информация и мнения на лицата, които са засегнати от изпълнението и резултатите на дадена политика, програма или проект. Интервюто може да се проведе и директно (в пряк разговор) и индиректно (през телефон, електронни комуникационни средства и др.). Интервютата се различават и по степента на структурираност, тоест нивото на предварителна подготовка на въпросите, като биват структурирани (задаване само на въпроси от предварително изготвен списък), полу-структурирани (използване на списък от въпроси за насочване на интервюто) и неструктурирани (интервюиране на база на малък брой основни въпроси). Обикновено строго структурираните интервюта се използват при голям брой събеседници, тъй като дават възможност за стандартизация и съпоставимост на резултатите и по този начин предлагат добра основа за генерализация на изводите.

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/guide/evaluation_sourcebook.pdf

В инструментариума на интервюто се включва и работната среща, като техника за обмен на информация с ключовите засегнати страни по отношение на оценката. Тази техника се използва често при взаимодействието между Възложител и Изпълнител.

Методи за анализ:

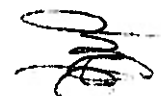
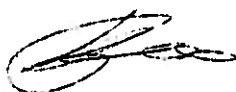
Изборът на конкретни методи за анализ на хоризонталните политики до голяма степен ще зависи от вида и качеството на събраните данни.

Основният, задължителен метод за анализ, посочен от Възложителя в техническите спецификации е анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите или т.нар. *SWOT анализ*. *SWOT* анализът е разпространена техника, чиято роля е да определи и анализира силните и слабите страни на планирането, както и възможностите и заплахите, които се откриват на базата на събраната информация. Макар и първоначално разработен за целите на фирменото планиране, този тип анализ се превърна в неразделна част от оценката на стратегически и програмни документи, изпълнявани както на национално и регионално, така и на общоевропейско равнище.

Стъпките, които се следват при разработването на *SWOT* анализа са подробно разгледани и описани в *EVALSED* и в общи линии са следните:

- Стъпка 1 – „Сканиране“ на средата на прилагане;
- Стъпка 2 – „Инвентаризация“ на прилаганите дейности;
- Стъпка 3 – Външен анализ на възможностите и заплахите;
- Стъпка 4 – Вътрешен анализ на силните и слабите страни;
- Стъпка 5 – Класификация на прилаганите дейности;
- Стъпка 6 – Оценка на стратегията.

В научната литература и насоките на Европейската комисия и други международни организации за извършване на оценки на социално-икономическото въздействие, се разглеждат основно два подхода при извършването на оценки на ефекта и въздействието от прилагането на дадена политика или изпълнението на дадена програма: т.нар. *theory-based impact evaluations* (оценки базирани на теорията) и *counterfactual impact evaluations* (контрафактологични оценки на въздействието). Първият се стреми да отговори на въпросите защо и как дадена програма/интервенция постига (или не постига) определен резултат. Този тип методи търсят причинно-следствени връзки между вложените ресурси, дейностите, резултатите и въздействието от инвестициите. Основната цел е да се обясни защо определена промяна е настъпила и как дадена интервенция е предизвикала тази промяна. Чрез тези методи се изследват основно предпоставките, залегнали в основата на причинните връзки. Втората група методи и техники се опитват да отговорят на въпроси от типа - има ли ефект от извършването на определена интервенция и какъв е той. При този тип методи се разглеждат и сравняват резултатите получени след интервенцията спрямо тези, ако интервенцията не се е случвала. При този тип методи стремежът е да се определи каква част от промяната се дължи на ефекти от интервенцията.

В тази връзка, предлагаме да използваме следните допълнителни методи за анализ и оценка на ефекта от изпълнението на хоризонталните политики:

От първата група (оценки базирани на теорията), за целите на настоящата задача предлагаме бъде използван т.нар. „Анализ на приноса“ (Contribution analysis), а от втората (контрафактологичните оценки на въздействието) – методът „Разлика в разликите“ (Difference-in-differences).

В таблиците по-долу е представена теоретичната обосновка на всеки един от предлаганите методи, както и обосновка на приложението му конкретно за изпълнение на поръчката. В допълнение са разгледани и някои предимства и ограничения в прилагането на предлаганите методи, които ще бъдат отчетени от Изпълнителя при извършване на анализите.

Таблица 4. Анализ на приноса

Метод	Анализ на приноса
Теоретична обосновка на предлагания метод	<p>Анализът на приноса представлява подход за оценка на приноса на дадена интервенция (стратегия, програма, проект) за даден желан резултат. Според насоките на EVALSED⁴, анализ на приноса може да бъде проведен чрез следването на следните методологически стъпки:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Стъпка 1: Задаване на причинно-следствената връзка, която да бъде изследвана. – Стъпка 2: Изследване на „теория на промяната“ (т.е. какъв ефект се очаква да бъде постигнат или е постигнат от прилагане на интервенцията). – Стъпка 3: Събиране на налични доказателства за „теорията на промяната“ (напр. от предходни оценки на интервенцията, отчетни документи за нейното изпълнение и др.). – Стъпка 4: Анализ и оценка на приноса. – Стъпка 5: Набавяне на допълнителни данни. – Стъпка 6: Повторна проверка и, където е приложимо, подсилване на изводите.
Обосновка на приложимостта	<p>Използването на Анализ на приноса за целите на поръчката ще бъде от голямо значение при оценката на ефекта от изпълнението на всяка една от изследваните хоризонтални политики върху обществото и развитието на икономиката в страната. Този метод ще бъде използван за това да се оцени от една страна какъв е приноса на съответния хоризонтален стратегически документ върху социално-икономическото развитие, а от друга – да се анализира влиянието на социално-икономическата среда върху съответната</p>

⁴ EVALSED Sourcebook: Methods and Techniques

(http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/guide/evaluation_sourcebook.pdf). стр. 55-56

	хоризонтална политика, като по този начин се изследва тяхната взаимна обвързаност, в съответствие с изискванията на Техническата спецификация.
Предимства	<ul style="list-style-type: none"> – Фокусиран е върху взаимовръзките между ресурси, продукти, резултати и въздействия; – Чрез прилагането му се могат да се получат правдоподобни доказателства за влиянията на програмата върху наблюдаваните резултати и показатели.
Ограничения	<ul style="list-style-type: none"> – Относително труден и скъп метод за приложение; – Качествен метод, който няма за цел да измери количествено самото въздействие.

Таблица 5. Разлика в разликите

Метод	Разлика в разликите (Difference-in-differences)
Теоретична обосновка на предлагания метод	<p>Съгласно Насоките на EVALSED: Методи и техники⁵ предизвикателство за количественото определяне на ефекта е намирането на надеждна апроксимация (приближение) на това, което би се случило, ако интервенцията не бъде осъществена и да се сравни с това, което действително се е случило. Разликата в очакваният ефект или въздействие на интервенцията може да се измери чрез метода „Разлика в разликите“.</p> <p>Нагледно, методът може да бъде илюстриран със следната фигура:</p>
Обосновка на приложимостта	<p>При прилагането на метода, чрез изчисление на разликата в разликите между две контролни групи се получава „чист“ ефект от интервенцията. (Напр. при изследване на политиката за хората с увреждания може да се изследват две групи – целева група, обхваната от съответната интервенция и ползваща се от новоизградена/рехабилитирана инфраструктура и контролна група – която не е обхваната от мерките по плана за действие).</p> <p>Ето защо, за целите на оценката на ефекта от изпълнението на хоризонталните политики, методът „Разлика в разликите“ ще бъде използван най-вече за идентифициране на ефектите (планирани и непланирани) от прилагането на съответната политика.</p>
Предимства	<ul style="list-style-type: none"> – Сравнително лесен за прилагане метод; – Методът дава резултати за въздействия, които са по-достоверни спрямо тези получени само при сравнения между две групи или

⁵ EVALSED Sourcebook: Methods and Techniques

(http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/guide/evaluation_sourcebook.pdf) стр. 77

	между два периода.
Ограничения	– Силно е зависим от наличието на съпоставими данни за двата изследвани периода.

Други приложими методи, разглеждани в различни ръководства и насоки на международни финансови институции, институции на ЕС, както и на други международни организации за развитие (напр. ОИСР), относими към извършването на оценки на хоризонтални политики, чието използване ще обсъдим с Възложителя във встъпителния етап от изпълнението на пръчката са:

Таблица 6. Корелационен анализ

Метод	Корелационен анализ
Теоретична обосновка на предлагания метод	Корелационният анализ е вид статистически метод, чрез който се търсят статистически зависимости между отделни елементи (величини). Целта на корелационния анализ е да даде числова характеристика на проявлението на зависимостите. Чрез него се отговаря на въпроса: До каква степен изменението на едната величина влияе на значенията на другата?
Обосновка на приложимостта	За целите на анализа и оценката на ефекта от изпълнението на хоризонталните политики, методът ще бъде използван за формулиране на изводи и препоръки по отношение на: <ul style="list-style-type: none"> • ефективност на операциите от гледна точка на това доколко постигнатите резултати отговарят на поставените цели; • ефикасността на операцията; • постигнатото въздействие и устойчивост на мерките за изпълнение на целите в стратегиите.
Предимства	– Дава възможност за съпоставимост между различни количествено измерими величини; – Позволява изследването на тенденции; – Добра основа за извличане на изводи по отношение на ефикасността от изпълнението.
Ограничения	– Анализът е зависим от точността на събраните данни; – Не предполага изследване на причинно-следствена връзка.

Таблица 7. Анализ на целите

Метод	Анализ на целите (включително SMART анализ и дърво на целите)
Теоретична обосновка на предлагания метод	Анализът на целите е ключов аспект от оценката на обосновката на съответния стратегически документ и на логическите му основи. Правилното дефиниране на целите е предпоставка за постигането на резултати, които са полезни за целевите групи и за обществото като цяло. Заедно с това определянето на целите пред съответната политика представлява и основата за формирането на инструменти за мониторинг. Ключова техника при приложението на този метод е „SMART“ анализът, който служи за оценка на съответствието на целите с набор от критерии, включващи следните аспекти:

	<ul style="list-style-type: none"> • Специфичност – целите трябва да имат ясна дефиниция; • Измеримост – целите трябва да бъдат насочени към желано бъдещо състояние и да бъдат количествено определени, така че да позволяват измерване; • Постижимост – доколко е възможно заложените цели да бъдат постигнати. Целите не трябва да бъдат нито невъзможни, нито под очакванията; • Релевантност – целите трябва да бъдат пряко свързани с приоритетите на политиките в сферата на развитието на българската икономика; • Обвързаност с време – целите трябва да бъдат постигнати в дефинирана времева рамка. <p>Техниката за анализ на целите „SMART“ се базира на описаните по-горе 5 критерия, като самото ѝ наименование представлява акроним от английските термини: Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound.</p> <p>Анализът на целите включва и други техники, като например дървото на целите. Това е техника за структурирано представяне на йерархичната постройка на целите на даден стратегически документ и служи както за проследяване на съгласуваността им, така и за установяване на вътрешната съгласуваност на стратегията.</p>
Обосновка на приложимостта	<p>Анализите на целите във всичките им разновидности (SMART анализ, дърво на целите) са приложими в началната фаза от изготвянето на оценката, когато се идентифицират целите, поставени в съответния стратегически документ и се съпоставят със съществуващите потребности, вложените ресурси и постигнатите резултати. Затова този метод ще бъде най-полезен при оценката по критерий „Планиране“ и особено за преценка дали са определени приоритети, цели, мерки, задачи и други, които да съответстват на индикаторите и очакваните резултати.</p> <p>Освен това, приложението на анализа ще даде ясна представа за степента на съответствие на структурата от цели, чрез която се изпълнява съответната хоризонтална политика с нуждите, проблемите и ограниченията на целевите групи. Ето защо методът ще е полезен и при оценката по критерий ефективност, най-вече в частта „Резултатите/Ефектът насочен ли е адекватно към заинтересованите/засегнатите страни“.</p>
Предимства	<ul style="list-style-type: none"> – Ясно дефинирани критерии за оценка; – Предоставя добра основа за извършване на последващ анализ на логиката на интервенция; – Генерира резултати, които са важни за извършването на анализ на ефективността.
Ограничения	<ul style="list-style-type: none"> – Ограничен обхват; – Представя статична оценка; – Ограничен брой критерии за оценка.

Таблица 8. Анализ на мнението на заинтересованите страни

Метод	Анализ на мнението на заинтересованите страни
Смисъл, съдържание и логика на предлагания метод	Този метод се използва за обобщаване на резултатите от проведени анкети и интервюта сред заинтересованите страни от провеждането на дадена интервенция. Анализът трябва да акцентира върху констатациите с оперативна значимост. Констатациите трябва да бъдат обсъждани със засегнатата част от хората (когато това е възможно, например да бъдат планирани фокус групи), за да се гарантира

	<p>верността на изводите и състоятелността на препоръките. Добре би било, ако още на ранен етап анализът се сподели с вторично заинтересованите лица и институции и техните гледни точки и мнения също бъдат взети предвид.</p> <p>Ръководният принцип при обсъждането на констатациите е, че оценката се прави на политиката, а не на организациите и хората, които я осъществяват и които са дали информация.</p>
Обосновка на приложимостта	<p>Съгласно изискванията, заложи в техническите спецификации, за целите на извършване на анализа на всяка една от политиките, Изпълнителят ще проведе проучвания (на базата на анкетни карти, интервюта и др.) сред гражданите, представителите на администрацията, бизнеса, според съответната политика - обект на анализ.</p> <p>Резултатите от тези проучвания ще бъдат основа за формулиране на изводи и препоръки от оценката по отношение на всеки един от заложените критерии, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Планиране - Какво налага разработване на стратегическия документ към съответната политика? • Прилагане - Гъвкава ли е политиката по отношение на променящите се потребности на целевите групи и в каква степен? • Ефективност - Резултатите/Ефектът насочен ли е адекватно към заинтересованите/ засегнатите страни и Налице ли са допълнителни ползи и вторични ефекти по отношение на първоначално поставените цели и какви са те? • Ефикасност - Адекватен ли е размерът на финансиране за постигане на целите? • Въздействие - Постигнати ли са непланирани ефекти и какъв е техният характер? • Устойчивост - В каква степен гражданите и/или бизнеса подкрепят тази политика и какви отговорности поемат? и Налице ли е институционален капацитет за гарантиране устойчивост на политиката?
Предимства	<ul style="list-style-type: none"> - Отразява настроенията, мненията и нагласите на широк кръг от заинтересовани страни по отношение на провежданата политика, изпълнявания проект или програма; - Представя структурирана рамка за анализ на мненията на всички заинтересовани страни / целеви групи.
Ограничения	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинирането на критерии за определяне на заинтересовани страни и техния брой е субективно; - Резултатите от мониторинга/оценката в редица случаи са индикативни, а не представителни.

II.1.2.2. Индикатори за оценка на ефективността на хоризонталните политики

По отношение на понятието „ефективност“ световната практика и нормативните актове не предоставят единно тълкувание. Например в Закона за публичните финанси, то е дефинирано като „постигането на максимални резултати от използваните ресурси при осъществяване дейността на бюджетните организации“. Според Закона за сметната палата: „ефективност“ е „степеня на постигане на целите на одитирания обект при съпоставяне на действителните и очакваните резултати от неговата дейност“. В Наръчника за прилагане,

мониторинг и оценка на политики и законодателство в България⁶, „ефективността“ е определена като: „степеня, в която са постигнати целите“.

Според обучително информационния материал на Центъра за изследване на демокрацията „Мониторинг и оценка на публични политики и програми“⁷, *оценката на ефективността* е свързана със степеня, в която дадена публична политика, програма или организация постига поставените цели. Тя засяга съотношението между поставени цели, постигнати резултати и осъществени въздействия. Документът разглежда две съставни части на ефективността: първо, дали целите на политиката/програмата са постигнати и второ, дали това се дължи на осъществяваната политика/програма. За да се прецени до каква степен са постигнати целите, те трябва да се формулират по начин, който прави възможна такава оценка.

Съгласно на тези определения, теоретични обосновки и методологически насоки за оценка на ефективността, предлагаме следните общоприложими индикатори, чрез които да бъде оценена ефективността на разглежданите хоризонтални политики:

(Заб.: За осигуряване на хоризонтален подход по отношение на всички разглеждани политики предлагаме оценката на отделните индикатори в част „ефективност“ да се извършва по тристепенна скала - от 0 до 3 т.)

Индикатор „Ефективност“ 1: Съответствие и взаимно допълване на целите, формулирани в допълнителните стратегически документи с целите, заложи в водещия/основен стратегически документ за съответната политика

Означение: И1.1

Мотивировка на избора на предложения индикатор:

Силното фрагментиране в областта на стратегическото планиране и големият брой стратегически документи е отчетено като едно от основните предизвикателства пред държавната администрация в Стратегията за развитие на държавната администрация (2014 - 2020 г.)⁸. По данни от Портала за обществени консултации (www.strategy.bg) към месец юни 2015 г. броят на действащите стратегически документи е бил 341 бр., от които 195 бр. - на национално ниво и 146 бр. - на областно и общинско ниво.

Въпреки отчетената потребност от намаляване на броя на стратегическите документи в СРДА 2014-2020 г. към момента на изготвяне на настоящото Предложение за изпълнение на поръчката броят на стратегическите документи бележи увеличение с близо 53% и е както следва: общо 522 бр.⁹, от които 210 бр. - на национално ниво и 312 бр. - областно и общинско ниво. В много от случаите съществуват различия и несъответствия

⁶ Издание на МС, 2010 г. Финансирано по проект на Програма ФАР BG-0103.01

⁷ http://www.csd.bg/fileadmin/user_upload/Monitoring_2009.pdf

⁸ Приета с РМС № 140/17.03.2014 г.

⁹ По данни от Портала за обществени консултации (www.strategy.bg)

във формулираните цели и приоритети на различните стратегически документи, касаещи прилагането на едни и същи политики.

Чрез предложения индикатор ще може да се оценени качеството, координацията и взаимовръзката между отделните стратегически документи, касаещи съответната хоризонтална политика, а освен това и да се прецени дали на стратегическо ниво е осигурен необходимия фокус при нейното прилагане.

Критерии за оценка на индикатора:

3 т. - Всички цели, заложи в допълнителните стратегически документи, съответстват и допълват целите на водещия/основен стратегически документ.

2 т. - Половината или над половината от целите, заложи в допълнителните стратегически документи, съответстват и допълват целите на водещия/основен стратегически документ.

1 т. - Под половината от целите, заложи в допълнителните стратегически документи, съответстват и допълват целите на водещия/основен стратегически документ.

Индикатор „Ефективност“ 2: Съответствие на целите, заложи във водещия и допълнителните стратегически документи с концепцията SMART

Означение: И1.2

Мотивировка на избора на предложения индикатор:

Концепцията SMART предполага наличието на съответствие на заложените цели с пет основни изисквания, а именно изискванията за конкретност, измеримост, достижимост, уместност и определеност във времето. За да бъде определена дадена цел за съответстваща на концепцията SMART, то тя трябва да съответства и на петте нейни характеристики. т.е. да бъде конкретна (Specific), измерима (Measurable), достижима (Achievable), уместна (релевантна - с практическо значение) (Relevant) и определена във времето (Time-bound).

Липсата на обвързване на приоритети с цели, липсата на конкретизиране на целите от по-високите към по-ниските нива, липсата на ясно и конкретно дефинирани индикатори с базови и целеви стойности и като цяло формулирането на стратегически цели, които се разминават съществено с критериите на концепцията SMART е още една от слабостите, които се наблюдават в разработването на стратегически документи както на национално, така и на регионално ниво.

Използването на предлагания индикатор ще допринесе до голяма степен и за да се установи дали „визията, целите, приоритетите, мерките, дейностите (задачите) са ясни, точни и конкретни, имат ли релевантни индикатори, които да са измерими и допринасят за развитието на страната, поставени ли са неподходящи, неотговарящи на целите на политиките индикатори и/или такива, които се

отличават с нереално завишени стойности и други", в съответствие с изискванията на техническите спецификации относно извършването на анализ и оценка на изследваните хоризонтални политики.

Следващата таблица представя примерен работен документ за оценка на съответствието на целите, заложи в водещия и допълнителните стратегически документи, относими към изследваната хоризонтална политика с концепцията SMART:

Таблица 9. Примерен работен документ за оценка на съответствието с концепцията SMART

Цели, заложи в разглеждания стратегически документ	Оценка на съответствието на целите с изискванията на:				
	Конкретност (S - Specific)	Измеримост (M - Measurable)	Достижимост (A - Achievable)	Уместност с практическо значение (R - Relevant)	Определеност във времето (T - Time-bound)

Критерии за оценка на индикатора:

3 т. - Всички цели, заложи в водещия и допълнителните стратегически документи съответстват напълно на изискванията на концепцията SMART.
2 т. - Половината или над половината от целите, заложи в водещия и допълнителните стратегически документи съответстват на изискванията на концепцията SMART.
1 т. - Под половината от целите, заложи в водещия и допълнителните стратегически документи съответстват на изискванията на концепцията SMART.

Индикатор „Ефективност“ 3: Извършване на анализ на напредъка и на причините за отклонения/ липса на напредък по постигане на целите, заложи в водещия и допълнителните стратегически документи за съответната политика

Означение: И1.3

Мотивировка на избора на предложения индикатор:

Своевременният преглед и анализ на напредъка и на причините за отклонения/ липса на напредък по постигане на целите в съответните стратегически документи е от изключително значение за да се гарантира, че очакваните резултати от съответната политика ще бъдат постигнати. Както е изрично отбелязано и в Методологията за стратегическо планиране в Република България¹⁰: „основното предназначение на наблюдението се състои в осигуряване на база за ежедневните управленски решения“, но и за:

¹⁰ <http://www.strategy.bg/Publications/View.aspx?lang=bg-BG&Id=90>

- да се проследи напредъкът в хода на изпълнението на стратегиите и програмите;
- да се спомогне по-добра осведоменост на заинтересованите страни;
- да се съпостави използването на ресурсите с получаването на резултатите;
- да се създаде база за отчетност;
- да се осигурят основни данни, необходими за по-често извършване на оценка на процесите.

Извършването на текущ мониторинг на напредъка означава, че съответната администрация, ангажирана с изпълнението на дадената политика предприема действия в посока постигане на ефективност на планираните мерки и дейности по изпълнението на стратегията и гарантиране, че резултатите, които ще бъдат постигнати ще отговарят на поставените цели.

Индикаторът е насочен и към един от задължителните елементи, които следва да се включват в проучването на Изпълнителя според техническите спецификации, а именно: *Извършен ли е анализ от изпълнението на предвидените в стратегическия документ цели, мерки, действия и други след тяхното изпълнение и ако е извършен анализ – да се посочи какъв е ефектът/ефектите.*

Критерии за оценка на индикатора:

3 т. – Извършен е анализ на напредъка и на причините за отклонения/ липса на напредък по постигане на целите, заложи в водещия и в поне един от допълнителни стратегически документи за съответната политика.

2 т. – Извършен е анализ на напредъка и на причините за отклонения/ липса на напредък по постигане на целите, заложи в водещия стратегически документ, но не е извършван такъв анализ по отношение на нито един от допълнителни стратегически документи за съответната политика.

1 т. – Извършен е анализ на напредъка и на причините за отклонения/ липса на напредък по постигане на целите, заложи в някои от допълнителни стратегически документи за съответната политика, но не е извършван такъв анализ по отношение на водещия стратегически документ.

Предложеният списък с индикатори за оценка ефективността на разглежданите хоризонтални политики е примерен и неокончателен и ще бъде прегледан, преработен и допълнен след консултация с Възложителя преди извършването на същинските дейности по извършване на оценката.

II.1.2.3. Индикатори за оценка на ефикасността на хоризонталните политики

Също както и за „ефективност“, за понятието „ефикасност“ няма единно тълкувание – в различните нормативни, стратегически и методологически документи е дефинирано по различен начин. В Закона за публичните финанси, понятието „ефикасност“ е дефинирано като „постигането на максимални резултати от използваните ресурси при осъществяване дейността на бюджетните организации“. Според Закона за сметната палата:

„ефикасност“ е „постигането на максимални резултати от използваните ресурси при осъществяване на дейността на одитирания обект“. В различните насоки и методологии за оценка на политики се срещат и други определения за ефикасност – „степеня, в която желаните ефекти са постигнати на разумна цена“, „получаване на максимални резултати от наличните ресурси“ и др.

Според Методиката за последваща оценка на програми и нормативни актове¹¹ на Института по публична администрация: „Понятието за ефикасност се отнася до връзката между вложените ресурси (входящи) и доставените стоки или услуги (резултат). Например, времето, необходимо за вземане на решение по заявление за субсидии, паричните средства, необходими за изграждане на тунел и т.н. Оценяването на критерия за ефикасност обикновено се осъществява от целите на подобрението или отчетността“.

На база на тези теоретични обосновки и методологически насоки, могат да бъдат изведени следните общоприложими индикатори, чрез които да бъде оценена ефикасността на разглежданите хоризонтални политики:

(Заб.: За осигуряване на хоризонтален подход по отношение на всички разглеждани политики предлагаме оценката на отделните индикатори в част „ефикасност“ да се извършва по тристепенна скала - от 0 до 3 т.)

Индикатор „Ефикасност“ 1: Обвързаност на целите, приоритетите, мерките и дейностите, заложи в водещия и допълнителните стратегически документи за съответната политика с ресурсите, необходими за тяхното постигане

Означение: I2.1

Мотивировка на избора на предложени индикатор:

Измерването на ефикасността от прилагането на дадена политика изисква прецизна оценка на разходите, резултатите и съотношението между тях. Основните проблеми на измерването, които следва да бъдат взети предвид още на етапа на разработване на съответния стратегически документ са свързани както с идентифициране на правилните цели и остойностяването на очакваните ефекти от резултатите от публичните дейности, така и със съотнасянето на резултатите към планираните разходи.

Основната слабост на индикаторите от част „ефективност“ е, че те пренебрегват равнището на публичните разходи. Ето защо е важно при оценяването на ефекта от изпълнение на дадена политика да бъде направена съпоставка на това дали и доколко дейностите, мерките, целите и приоритетите, заложи в водещия и допълнителните стратегически документи за съответната политика са остойностени от гледна точка на планирани разходи за тяхното осъществяване.

Критерии за оценка на индикатора:

3 т. – Всички дейности, мерки, цели и приоритети, заложи в водещия и допълнителните стратегически документи за съответната политика са обвързани с конкретни разходи, необходими за тяхното осъществяване.

¹¹ <http://www.ipa.government.bg/bg/metodika-za-posledvashcha-ocenka-na-programi-i-normativni-aktove>

2 т. – Всички дейности, мерки, цели и приоритети, заложи в водещия и половината или повече от половината допълнителните стратегически документи за съответната политика са обвързани с конкретни разходи, необходими за тяхното осъществяване.

1 т. – Всички дейности, мерки, цели и приоритети, заложи в водещия стратегически документи за съответната политика са обвързани с конкретни разходи, необходими за тяхното осъществяване, но по отношение на повечето допълнителните стратегически документи липсва такова осъществяване.

Индикатор „Ефикасност“ 2: Определени източници на финансиране

Означение: И2.2

Мотивировка на избора на предложени индикатор:

Остойността на разходите, необходими за постигането на дейностите, мерките, целите и приоритетите на дадена политика само по себе си не е достатъчно, за да може да се гарантира ефикасността на нейното прилагане. Необходимо е още при разработването на съответния стратегически документ да се заложи ясна визия за възможните източници на финансиране на съответните интервенции - национално финансиране (републикански, общински бюджети, както и финансови ресурси от други източници - публични фондове, държавни и общински предприятия, фондации, асоциации, сдружения и др.); средства от фондове на ЕС; средства от международни финансови институции или други.

Индикаторът е насочен и към един от задължителните елементи, които следва да се включват в проучването на Изпълнителя според техническите спецификации, а именно: „Посочен ли е източникът на финансиране?“.

Критерии за оценка на индикатора:

3 т. – Във всички стратегически документи, касаещи съответната хоризонтална политика ясно и конкретно са определени източниците на финансиране за постигане на заложените дейности, мерки, цели и приоритети.

2 т. – Във водещия и половината или повече от половината стратегически документи, касаещи съответната хоризонтална политика ясно и конкретно са определени източниците на финансиране за постигане на заложените дейности, мерки, цели и приоритети.

1 т. – Във водещия стратегически документи, касаещ съответната хоризонтална политика ясно и конкретно са определени източниците на финансиране за постигане на заложените дейности, мерки, цели и приоритети, но по отношение на повечето допълнителните стратегически документи липсват посочени източници на финансиране или източниците на финансиране не са обвързани със заложените дейности, мерки, цели и приоритети.

Индикатор „Ефикасност“ 3: Съотношение на вложените ресурси и постигнатите резултати към момента на извършване на оценката

Означение: И2.3

Мотивировка на избора на предложения индикатор:

Както стана ясно от цитираните по-горе определения, съотношението между вложените ресурси и постигнатите резултати измерва реално ефикасността от прилагането на дадена политика, програма или интервенция. Чрез предлагания от нас индикатор И2.3 ще може да се направи оценка на моментната ефикасност от прилагането на съответната политика към момента на извършване на анализа.

Индикаторът предвижда точно количествено остойностяване на ефикасността от изпълнението на стратегическите документи, касаещи съответната хоризонтална политика. Индикаторът се основава на следните допускания:

- (А) В стратегическите документи, касаещи съответната хоризонтална политика са заложиени ясни и конкретни индикатори, чрез които може да бъде измерен напредъка в изпълнението на целите към момента на извършване на оценката и
- (Б) Всички дейности, мерки, цели и приоритети, заложиени в съответния стратегически документи са остойностени и степенна на финансовото им изпълнение към момента на извършване на оценката може да бъде отчетена.

Изчисляването на ефикасността от изпълнението на стратегическите документи, касаещи съответната хоризонтална политика за целите на индикатора е по следната методика:

- 1) Изчисляване на степента на физическия напредък.

За всеки от заложените количествено измерими индикатори, проследяващи изпълнението на заложените цели се определя степента на физическо изпълнение към момента на извършване на оценката:

$$\text{Степен физическо изпълнение, \%} = \frac{\text{Достигната стойност на индикатора}}{\text{Целева стойност на индикатора}} * 100$$

- 2) В случай, че изпълнението на дадена цел се измерва от повече от един индикатор, се взема средно аритметичната стойност от изпълнението на тези индикатори.

- 3) Изчисляване на степента на финансовия напредък.

За всяка от заложените цели се определя степента на финансово изпълнение към момента на извършване на оценката:

$$\text{Степен финансово изпълнение, \%} = \frac{\text{Изразходвани средства}}{\text{Общо планирани средства}} * 100$$

- 4) Сравняване на степента на физическия със степента на финансов напредък.

Критерии за оценка на индикатора:

3 т. - Разликата между степента на физическия и финансов напредък за всяка от целите, залегнали във водещия и допълнителните стратегически документи е до 30% (включително).

2 т. - Разликата между степента на физическия и финансов напредък за половината или повече от половината от целите, залегнали във водещия и допълнителните стратегически документи е до 30% (включително).

1 т. - Разликата между степента на физическия и финансов напредък за половината или повече от половината от целите, залегнали във водещия и допълнителните стратегически документи е над 30%.

Предложеният списък с индикатори за оценка ефикасността на разглежданите хоризонтални политики е примерен и неокончателен и ще бъде прегледан, преработен и допълнен след консултация с Възложителя преди извършването на същинските дейности по извършване на оценката.

II.1.2.4. Механизъм за проследяване на връзката между заложените в стратегическите документи цели, индикатори и очаквани резултати и резултатите от реализацията на стратегическите документи

Предлаганият от нас механизъм за проследяване на връзката между заложените в стратегическите документи цели, индикатори и очаквани резултати и резултатите от реализацията на стратегическите документи се основава на изчисляването на общ индекс на ефективността и ефикасността от изследваната политика (O).

Изчисляването на общия индекс на ефективността и ефикасността от изследваната политика се извършва въз основа на критериите за оценка на индикаторите за ефективност и ефикасност, разгледани в т. II.1.2.2. и т. II.1.2.3. от настоящето Предложение за изпълнение на поръчката и определянето на индекси за оценка съответно на ефективността и ефикасността от прилаганата политика.

За определяне на обща оценка на индикаторите в част „ефективност“ и с цел унифициране на резултатите по отношение на всички изследвани хоризонтални политики се използва т.нар. индекс за оценка на ефективността (O1), изчислен по формулата:

$$O1 = T1.1 * I1.1 + T1.2 * I1.2 + T1.3 * I1.3 + \dots + T1.n * I1.n, \text{ където:}$$

O1 - индекс за оценка на ефективността на хоризонталната политика,

T1.1, T1.2, T1.3, ..., T1.n - коефициент на тежест на съответните индикатори;

n – брой на индикаторите за оценка на ефективността.

За определяне на обща оценка на индикаторите в част „ефикасност“ и с цел унифициране на резултатите по отношение на всички изследвани хоризонтални политики се използва т.нар. индекс за оценка на ефикасността (O2), изчислен по формулата:

$$O2 = T2.1 * И2.1 + T2.2 * И2.2 + T2.3 * И2.3 + \dots + T2.m * И2.m, \text{ където:}$$

O2 – индекс за оценка на ефикасността на хоризонталната политика,

T2.1, T2.2, T2.3, ..., T2.m – коефициент на тежест на съответните индикатори;

m – брой на индикаторите за оценка на ефикасността.

(Заб.: Конкретните тежести на индикаторите за оценка на ефективността и ефикасността на изследваните хоризонтални политики ще бъдат определени съвместно с Възложителя, след окончателното дефиниране на самите индикатори.)

Общият индекс на ефективността и ефикасността от изследваната политика се определя по формулата:

$$O = O1 + O2$$

Колкото по-висок е общия индекс на ефективността и ефикасността по отношение на дадена политика, толкова връзката между заложените в стратегическите документи цели, индикатори и очаквани резултати и резултатите от реализацията на стратегическите документи за тази политика е по-силна.

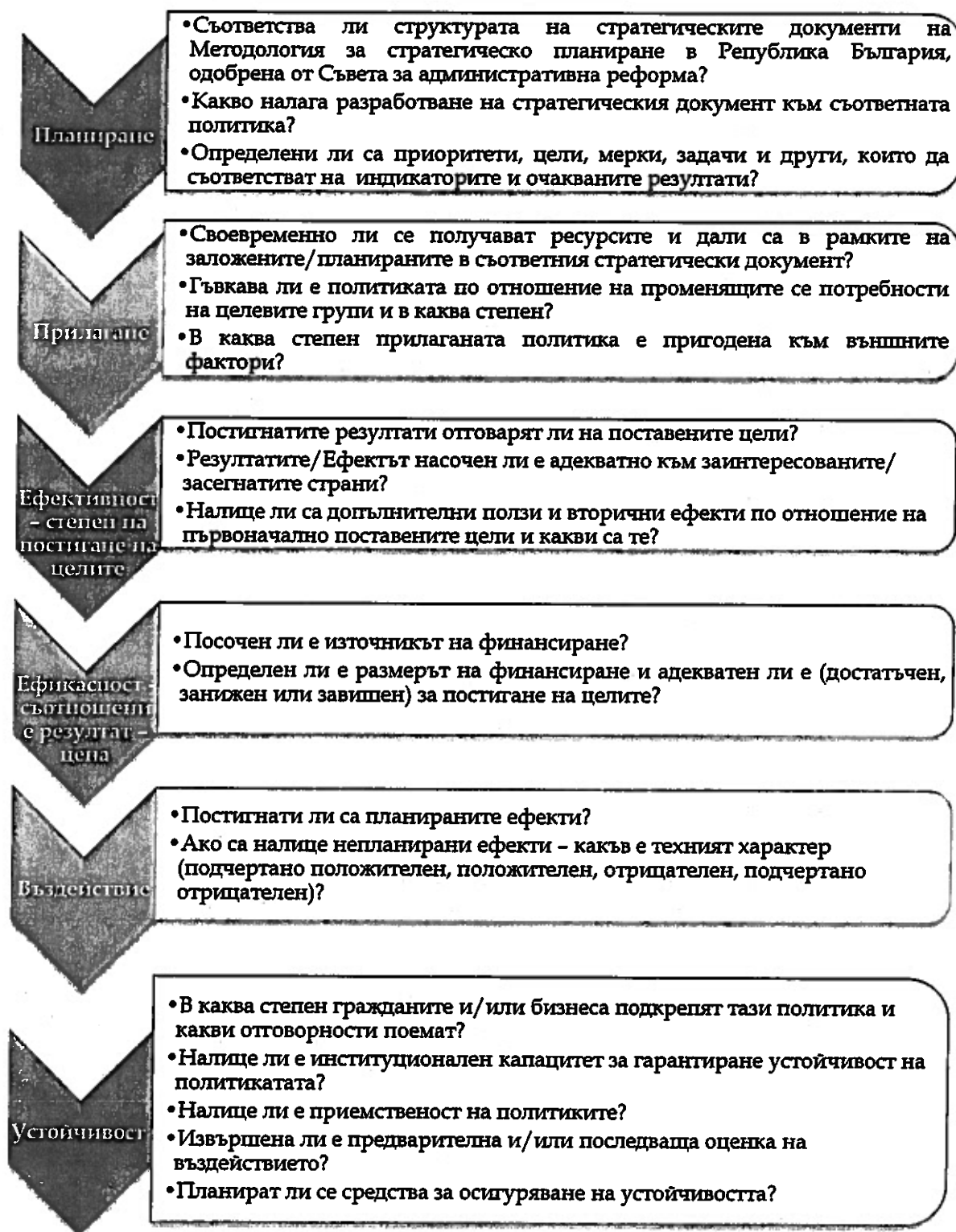
II.1.3. Поддейност 1.3.: „Идентифициране на проблемни области в процеса по реализиране на политики“

Като основа за идентифициране на проблемни области в процеса по реализиране на политиките ще послужат анализите и заключенията, до които е достигнал екипът от експерти на Изпълнителя в резултат на реализацията на предходните две поддейности в рамките на Дейност 1. „Разработване на анализ на ефекта на политиките“, именно Поддейност 1.1.: „Анализиране на стратегически документи“ и Поддейност 1.2.: „Оценка на ефекта от изпълнение на съответна политика“.

Всяка една от анализираните хоризонтални политики ще бъде оценена най-малко по следните критерии:

Фигура 3. Минимални критерии, по които ще бъде оценявана всяка една от анализираниите хоризонтални политики

В съответствие с изискванията на документацията при анализиране на хоризонталните политики, Изпълнителят ще се фокусира върху следните проблемни области в процеса по реализиране на политики:

- ✓ Необходимост от предварителен анализ, преди правене на политики с цел идентифициране на конкретни проблеми;
- ✓ Наличие/липса на предварителна оценка на въздействието на всеки стратегически документ, преди приемането му. Анализ на качеството и ефективността на оценката на въздействие;
- ✓ Адекватност на залаганите в стратегическите документи параметри, по-конкретно поставяне на неподходящи, неотговарящи на целите на политиките индикатори и/или такива, които се отличават с нереално завишени или занижени стойности, и други;
- ✓ Практическа приложимост и необходимост от актуализация на съществуващата „Методология за стратегическо планиране в Република България“ (www.strategy.bg/Publications/View.aspx?lang=bg-BG&Id=90);
- ✓ Проблеми в координацията между компетентни институции, отговарящи за реализирането на една и съща политика;
- ✓ Съгласуваност между стратегическите документи по дадена политика от една страна и нормативните документи от друга;
- ✓ Външни фактори, влияещи върху ефекта от политиките – процес на вземане на решения в Европейския съюз, съответствие с политиките на ЕС и др.;
- ✓ Възможности за премахване/ограничаване на изричните изисквания в законите за разработване на стратегически документи;
- ✓ Връзка между целите на стратегическите документи и годишните цели на администрацията;
- ✓ Участието/Ролята на неправителствения сектор в процесите по правене на политики в България;
- ✓ Налице ли са непредвидени странични негативни ефекти от реализирането на политиката и какви са възможните мерки за тяхното преодоляване?;
- ✓ Какви са последиците от провеждане на политиката за различните групи заинтересовани страни, засегнати общности и др.?
- ✓ Необходимост от единен онлайн инструмент, който да позволява на администрацията да прави мониторинг и оценка на политиките;
- ✓ Необходимост от разработване на методика/методология за мониторинг и оценка на ефекта от политиките, която да послужи на експертите от администрацията да подобрят процеса на планиране, реализиране и оценка на политиките в България;
- ✓ Каква институционална и организационна среда е необходима за подобряване на процесите по планиране, реализиране, мониторинг и оценка на политики.

В Техническите спецификации Възложителят е записал, че посочените по-горе проблемни области очертават необходимия минимум, към който Изпълнителят трябва да се придържа.

В тази връзка и предвид предоставената му възможност, на база предходния си опит при извършване на анализи и оценки в структури на публичната администрация, Консултантът планира да съсредоточи анализът си и върху други проблемни области като:

- ✓ Съществуват ли възможности за оптимизация на броя на стратегическите документи по анализирания хоризонтални политики?
- ✓ Осигурена ли е ресурсна обезпеченост на предвидените в стратегическите документи, обект на анализ приоритети/ цели/ мерки/действия?
- ✓ Ефективни ли са комуникационните канали, чрез които администрацията информира заинтересованите страни за резултатите от изпълнението на приоритети/цели/мерки/действия, заложи в стратегическите документи, обект на анализ по настоящата поръчка?
- ✓ Обвързаност на политиките и програмите на тригодишните бюджетни прогнози в програмен формат (където има ангажимент по изготвянето на такива), респ. отчетите им с приоритети/цели/мерки/действия, заложи в стратегическите документи, обект на анализ по настоящата поръчка?

В случай, че при изпълнението на поръчката бъдат установени други проблемни области в процеса по реализиране на политики Изпълнителят ще ги включи в анализа.

II.1.4. Поддейност 1.4.: „Формулиране на изводи и препоръки за подобряване на процеса по реализиране на политики“

В резултат на анализа на стратегическите документи и идентифицираните проблемни области Изпълнителят ще формулира изводи и препоръки за подобряване на процеса по реализиране на политики. Изводите и препоръките ще бъдат в посока повишаване на ефективността и ефикасността на процеса, включително предложения за нормативни промени, в случай че такива са необходими. Ще бъдат формулирани и изводи и препоръки относно необходимостта от създаване на електронен инструмент за оценка на политики.

Изводите и препоръките ще бъдат формулирани въз основа на Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT - анализ), свързани с подобряване процеса по реализиране на политики в България.

В таблицата по-долу са представени силните и слабите страни (възможностите и ограниченията) на SWOT анализа, които ще бъдат отчетени и взети под внимание от Консултанта при изпълнение на тази поддейност.

Силни страни (възможности)	Слаби страни (ограничения)
<ul style="list-style-type: none"> • Лесен метод за групиране, анализиране и обобщаване на голям обем информация 	<ul style="list-style-type: none"> • Прекалено опростен анализ на сложни проблеми
<ul style="list-style-type: none"> • Осигурява анализ на текущото състояние (силни и слаби страни) и бъдещите перспективи (възможности и заплахи) 	<ul style="list-style-type: none"> • Синдром на „дългия списък“. Включва поредица от списъци за всяка категория, която „Улавя всички въпроси“, но не предоставя приоритизиране.

Изводи и препоръки, направени при изпълнението на тази поддейност ще са предварителни и ще се базират на следното:

При изготвяне на изводите Изпълнителят ще се ръководи от следните принципи:

- те ще бъдат ясно разграничими;
- ще следват логически от направените констатации и ще се подкрепят от тях;
- ще бъдат конкретни и недвусмислени. Силата на даден извод зависи от убедителността на подкрепящите го констатации и доказателства, както и от логиката, използвана при формулирането му;
- изводите ще бъдат напълно обективни и няма да се влияят от лични пристрастия и предубеденост.

При изготвяне на препоръките Изпълнителят ще се ръководи от следните принципи:

- ✓ препоръките ще бъдат формулирани конструктивно и ще следват логично и директно от констатациите и заключенията;
- ✓ препоръките ще бъдат разбираеми, правилно адресирани и с разумни срокове за изпълнение (където е възможно да бъдат формулирани такива);
- ✓ препоръките ще предложат различни подходи за коригиране или подобряване на процеса по реализиране на политики и ще служат като указания за целевите групи по проекта при постигане на желаните резултати;
- ✓ препоръките ще бъдат конкретни, т.е. те ще посочват точно какво, как и от кого трябва да се извърши;
- ✓ препоръките ще бъдат възможни, изпълними и практични;
- ✓ ще бъдат насочени към коригиране на причината, довела до възникването на установените проблеми и слабости.

При формулиране на констатациите, изводите и препоръките за подобряване на процеса по реализиране на политики Изпълнителят ще ги комуникира текущо с представителите на Възложителя (и/или други, посочени от него страни) и ще взема предвид получената информация и становища при финализирането им.

II.1.5. Очаквани резултати от Дейност 1

Съгласно изискванията на Възложителя, посочени в Техническите спецификации по настоящата обществена поръчка в рамките на Дейност 1 ще бъде разработен анализ на ефекта на политиките, който ще съдържа като минимум:

1. Подбрани и анализирани стратегически, относими към съответните хоризонтални политики – обект на анализ;
2. Идентифицирани проблемни области в процеса по планиране, реализиране и оценка на политики;
3. Предложени критерии и методи за извършване на оценка на политиките;
4. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT – анализ), свързани с подобряване процеса по реализиране на политики в България“;
5. Формулирани изводи и препоръки за подобряване на процеса по реализиране на политики.

II.2. Дейност 2. „Разработване на Методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките“

Съгласно изискванията на Възложителя, описани в Техническите спецификации към настоящата обществена поръчка, за целите на Дейност 2 следва да се идентифицират вече съществуващите анализи, методики, методологии и др. в областта на планирането и изпълнението на политиките, като се анализира дали могат да бъдат надградени, за да бъдат практически използваеми в работата на администрацията.

В тази връзка, Консултантът извърши предварително проучване на съществуващите документи, имащи отношение към разработването на методиката. В следващата таблица са представени идентифицираните документи, като е направен анализ на тяхната практическа приложимост за целите на Дейност 2.

Таблица 10. Идентифицирани и анализирани анализи, методики и методологии за целите на Дейност2

Идентифицирани анализи, методики, методологии и др.		Анализ на възможността за надграждане, с оглед практическата използваемост в работата на администрацията
Методология за стратегическо планиране Република България	за в	Методологията за стратегическо планиране в Република България одобрена в края на месец април 2010 г. от Съвета за административната реформа като чрез нейното прилагане се цели да се създадат предпоставки за стандартизиране на процеса по стратегическо планиране, в т.ч. и за въвеждане на основните видове стратегически документи; за позиционирането им в йерархията на стратегическите документи и за определяне на задължителните елементи на съдържанието на стратегическите документи. Специфични цели на Методологията са:

- да се създаде стандарт на стратегическо планиране в администрацията;
- да поясни смисъла на ключовите принципи на разработване и изпълнение на стратегическите документи, основен сред които е принципът на публично партньорство между държавните институции и гражданите и техните организации;
- да въведе основните видове стратегически документи, като фиксира техните наименования в зависимост от мястото им в йерархията на стратегическите документи;
- да представи задължителните елементи на съдържанието на стратегическите документи;
- да подреди процеса на разработване на обособените видове стратегически документи, като разпише в детайли стъпките, които ангажираните в процеса на разработването им следва да спазват;
- да представи професионалните методи за разработване на стратегическите документи (като например SWOT, PEST и т.н.), присъщи на модерното държавно управление.
- да въведе ключовите понятия в процеса на стратегическо планиране.

От тази гледна точка, описаните в Методологията стандарти и принципи в процеса на стратегическо планиране и за наблюдение и отчитане на изпълнението на стратегическите документи ще бъдат взети предвид и детайлно анализирани за целите на разработването на Методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките.

Не на последно място, както е заложено и в техническите спецификации, практическата приложимост и необходимостта от актуализация на съществуващата „Методология за стратегическо планиране в Република България“ е един от задължителните елементи на анализа и идентифицирането на проблемни области в процеса по реализиране на политики по Дейност 1 на настоящата поръчка.

Наръчник
прилагане,
мониторинг
оценка
политики
законодателство
България

за
и
на
и
в

Наръчникът за прилагане, мониторинг и оценка на политики и законодателство в България, изготвен рамките на проект ФАР BG-0103.01 „Стратегическо планиране и координация“ представя ясни насоки за практическото приложение на някои методи и процедури, включени в процеса на планиране, разработване, прилагане, мониторинг и оценка на публични политики и актове на изпълнителната власт.

Наръчникът предлага определения за понятията „мониторинг“ и „оценка“, разглежда различните видове мониторинг и оценка, отделните фази, подходите и механизмите за осъществяване на мониторинг и различните средства и техники за анализ на данни и оценка на

<p>СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ И КООРДИНАЦИЯ ПРОЕКТ ЗА БЪЛГАРИЯ 0-0-00-0000</p> <p>НАРЪЧНИК ЗА ПРАКТИКА, МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ПОЛИТИКИ И ЗАКОНОДАТЕЛСТВО В БЪЛГАРИЯ</p>	<p>политиките и законодателството в България.</p> <p>Наред с другото, Наръчникът разглежда категориите и въпросите, касаещи прилаганата политика или акт, които могат да бъдат включени при структурирането на отчет от извършен мониторинг и оценка. Тези категории въпроси са аналогични с категориите критерии, по които следва да бъдат анализирани и оценени идентифицираните хоризонтални политики в рамките на дейност 1: Планиране; Прилагане; Ефективност; Въздействие; Устойчивост. Това на практика означава, че Наръчникът за прилагане, мониторинг и оценка на политики и законодателство в България ще бъде използван като основа за надграждане при разработването на Методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките.</p>
<p>Ръководство за стратегическо планиране в България</p> <p>СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ И КООРДИНАЦИЯ ПРОЕКТ ЗА БЪЛГАРИЯ</p> <p>РЪКОВОДСТВО ЗА СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ И РАЗРАБОТВАНЕ НА ПОЛИТИКИ В БЪЛГАРИЯ</p>	<p>Ръководството за стратегическо планиране в България, също както и Наръчника е изготвено в рамките на проект ФАР BG-0103.01 "Стратегическо планиране и координация". Ръководството разглежда в детайли различните етапи от цикъла на секторни политики: стратегическо планиране, разработване на политики, прилагане и мониторинг и оценка, като в допълнение разглежда важни въпроси от практическо значение като оценка на наличните ресурси, вътрешна и междуведомствена координация и др.</p> <p>От практическо значение при проучването на добрите практики за целите на разработването на Методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките ще бъде и сравнителния доклад по стратегическо планиране, приложение към Ръководството, представящ кратък сравнителен анализ на положението в областта на стратегическото планиране на шест страни-членки на ЕС: Финландия, Ирландия и Великобритания, и Полша, Унгария и Латвия.</p>
<p>Мониторинг и оценка на публични политики и програми</p> <p>МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ПУБЛИЧНИ ПОЛИТИКИ И ПРОГРАМИ</p> <p>IS</p>	<p>Обучително информационния материал „Мониторинг и оценка на публични политики и програми“, финансиран по проект „Укрепване на капацитета на Центъра за изследване на демокрацията за формиране на публично- частни партньорства при прилагане на стандартите и практиките на ЕС в областта на правосъдието и вътрешните работи“ по Оперативна програма „Административен капацитет“, финансирана от Европейския социален фонд е публикация на Центъра за изследване на демокрацията, имаща за цел представи общата теоретична, методическа и институционална рамка, в която се осъществяват мониторингът и оценките на публични политики и програми в България.</p> <p>Материалът разглежда същността, целите и типологията на мониторинга и оценката на публични политики и програми. Съдържанието на учебното ръководство е представено в три раздела. В първия от тях са описани целите и функциите на</p>

мониторинга и оценката и са представени основните групи от характеристики, които следва да се отчитат при оценката на публичните политики и програми. Вторият раздел разглежда видовете мониторинг и оценки на публични политики и програми, разделени по различни критерии: според фазата на политиката/програмата, в която се осъществяват; според методологическия подход и поставените цели; според позицията на оценителите; според териториалния обхват. В третия раздел пък са представени спецификите на някои видове оценки на публични политики и програми.

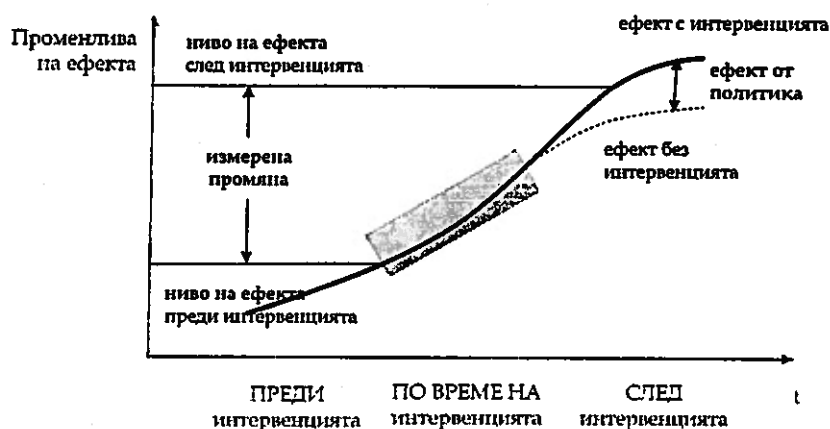
Всичко това има пряко отношение към процеса на оценка на ефекта от прилагането на публични политики и би могло да бъде използвано като подходяща основа за създаване на Методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките.

Методика за последваща оценка на програми и нормативни актове

Методиката за последваща оценка на програми и нормативни актове¹² на Института по публична администрация разглежда различните критерии, които биха могли да се използват за оценка на междинните резултати от политиката, както и за последващото оценяване – постигане на целите, ефективност, ефикасност, устойчивост, полезност. Според Методиката критерият за ефективност например е определен като основата на последващата оценка по отношение на степента, до която дадена политическа интервенция е допринесла за постигане на желаната промяна. Дали дадената политика е ефективна се отнася до въпроса дали интервенцията на политиката е постигнала нещо различно и дали е причина за наблюдаваното въздействие. Това сравнение между ситуация "с политика" (наличие на интервенция) и ситуация "без политика" може да бъде представено схематично на следната фигура:

Фигура 4. Графично представяне на ефекта от политика

Методиката съдържа детайлно описание на методите и

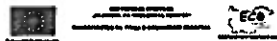
¹² <http://www.ipa.government.bg/bg/metodika-za-posledvashcha-ocenka-na-programi-i-normativni-aktove>

	техниките на оценяване, както и на източниците на информация и в тази връзка би могла да бъде практически използвана при извършването на оценки на ефекта от публични политики.
<p>Анализ на публичните политики</p> 	<p>„Анализ на публичните политики“ е създадена от проф. Тодор Танев. Представя се т.нар. на англ. Public Policy Analysis - науката за създаване на конкретни политики.</p> <p>Анализът на конкретни политики е представено чрез т.нар. обмисляне на варианти, преди да се действа, т.е. създаване и подробно изследване на конкуриращи се вериги от бъдещи действия, водещи по алтернативни пътища към една и съща цел, за да се подбере най-добрата между тях. Анализът изтъква и още една алтернатива, която трябва да се държи в резерва, ако обстоятелствата наложат промяна на решението - прочутите. За всяка крачка на анализа има представени съответните методи и техники, които детайлно са описани в публикацията.</p>
<p>Доклад относно публичните политики за интеграция на ромите в България и основните проблеми на социално-икономическото включване на ромската общност</p> <p>Доклад относно публичните политики за интеграция на ромите в България и основните проблеми на социално-икономическото включване на ромската общност</p> 	<p>Направен е анализ на резултатите от проведеното социологическо проучване от фондация „Отворено общество“, като са анализирани политиките и практиките на социално-икономическо включване на ромите в българското общество.</p> <p>Изследването поставя проблемите за активното участие на централните, регионални и местни власти в процеса на приобщаване на малцинствата в България, както и нуждата от релевантна и адекватна статистическа информация, която е критична за формулирането на публични политики.</p> <p>Анализът показва също, че от изключително значение е приваждането на мерките от различните стратегически и оперативни документи в действие. В този смисъл е необходимо определянето на реални ресурси за постигане на заложените цели и повече усилия за максимално използване на наличните фондове от Европейския съюз, най-вече по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и Оперативна програма „Регионално развитие“. В тази връзка е установено, че е необходимо да се повиши и капацитета на публичните институции, отговорни за усвояването на тези ресурси, да се минимизира бюрокрацията, да се опростят и ускорят процедурите за финансиране.</p>
<p>Изготвяне на оценки на ефекта от активната политика на пазара</p>	<p>Изготвените оценки от ефекта от активната политика на пазара на труда в България са извършени през 2017 г. от Обединение „И-Рисърч“, с възложител Министерство на труда и социалната политика.</p>

<p>на финансирана средства от държавния бюджет, на индивидуално ниво (нетна оценка)</p> <p>труда, със средства от държавния бюджет, на индивидуално ниво (нетна оценка)</p> 	<p>Окончателният доклад от изследването е публикуван и в него се обобщават резултатите от проведената последваща оценка на програмите и мерките, включени в Националния план за действие по заетостта.</p> <p>Докладът включва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Детайлно представяне на методологията за получаване на нетни оценки на ефекта на една политика, чрез използване на тестова и контролна група в т.нар. квази-дизайн на експеримента. 2. Анализирани са възможностите за използване на различни методи за оценяване на активната политика, включително социологически, статистически, иконометрични и други методи. 3. Представени са резултатите от проведената нетна оценка на активната политика на пазара на труда в България. 4. Изследвано е както е въздействието на активната политика на пазара на труда в страната. 5. Анализирани са приноса на активната политика на пазара на труда за намаляване на безработицата в страната. 6. Изведени са основни изводи от проучването и са формулирани препоръки за бъдещата активна политика на пазара на труда в страната.
<p>Последваща оценка на активната политика на пазара на труда в България</p> 	<p>Публикацията „Последваща оценка на активната политика на пазара на труда в България“ е монографично научно изследване, с автор д-р Атанас Атанасов, член на екипа на Консултанта и е публикувана през 2016 г.. Самата публикация представлява цялостно изследване на активната политика на пазара на труда, което включва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Преглед на различните възможни методи за оценка на политиките, включително използваните социологически, статистически методи, математически и иконометрични методи. Детайлно е описана методологията, която е използвана, включително т.нар. дизайн на експеримента и начина на формиране на тестови и контролни групи за получаване на нетните оценки. 2. Изследвани са редица допълнителни ефекти, като тези за ефективността и ефикасността на активната политика. 3. Използвани са различни източници на данни, включително документален анализ, социологически изследвания сред различни целеви групи. 4. Комбинирани на различните получени оценки, за да се получи цялостна оценка на активната политика на пазара на труда в България. 5. Изведени са основни изводи и препоръки за бъдещото развитие на изследваната политика.
<p>Последваща оценка на приноса на активната политика на пазара на труда за</p>	<p>Докладът „Извършване на последваща оценка на приноса на активната политика на пазара на труда за изменение на избрани показатели, характеризиращи икономическото и социално развитие на страната за периода 2000-2011 г.“ е възложен от Министерство на труда и социалната политика и</p>

изменение на
избрани
показатели,
характеризиращи
икономическото и
социално развитие
на страната за
периода 2000-2011 г

ПОСЛЕДВАЩА СЕРИЯ НА ПРОЕКТА НА
АДМИНИСТРАТИВНАТА ТЕЖЕСТ НА
ПАЗОРА НА ТРУДА В
БЪЛГАРИЯ ВЪРХУ КОНКРЕТНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ
КАРАКТЕРИЗИРАЩИ ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНО
РАЗВИТИЕ НА СТРАНАТА ЗА ПЕРИОДА 2000-2011 Г

е публикуван през 2015.

Основният въпрос, който се разглежда в този доклад, е какво е въздействието от активната политика на пазара на труда в България върху конкретни макроикономически показатели. За да се отговори на този въпрос са използвани различни иконометрични и статистически техники и модели, както и е извършен анализ на налични документи и релевантни източници на данни. По-специално:

1. Извършено е иконометрично моделиране на въздействието и използване на резултатите за бъдещо формулиране на политиката.
2. Направена е спецификация на иконометричните модели: уравнения, параметри, допускания и ограничения.
3. Изследван е специфичен модул за отчитане на ефектите от активните мерки върху други социално-икономически променливи.
4. Оценени са и някои нетни ефекти на база на разработения модел.

„Оценка на
механизма за
координация на
политиката за
намаление на
административната
тежест и
предложения за
повишаване на
нейната
ефективност.
Измерване на
съществуващата
административна
тежест на
националното
законодателство,
свързано с
вътрешния пазар
на ЕС и
предложения за
нейното
намаление“

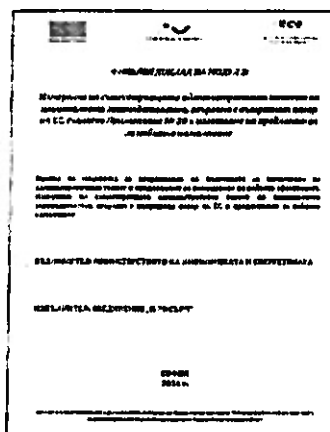
Докладът е изготвен от Обединение „И-Рисърч“ и с предмет: „Оценка на механизма за координация на политиката за намаляване на административната тежест и предложения за повишаване на нейната ефективност. Измерване на съществуващата административна тежест на националното законодателство, свързано с вътрешния пазар на Европейския съюз и предложения за нейното намаляване“. Докладът е изготвен през 2014 г. с възложител Министерство на икономиката.

В доклада са изследвани 16 закона и подзаконовата нормативна база към тях, които съдържат национални и транспонирани европейски изисквания, като те са разпределени в 9 области на законодателството.

В рамките на процеса по идентификация на задълженията информиране са изследвани 16 закона и подзаконовата нормативна база към тях, включваща 130 подзаконови акта и 129 свързани актове от европейско законодателство. Окончателно са идентифицирани и верифицирани 742 задължение за информирани общо, от които 433 задължения са свързани с национални изисквания, а останалите 309 задължения за информирани са свързани с транспонирани европейски изисквания.

В рамките на проекта е представена цялостна рамка за анализ на добри практики, основаваща се на разглеждане на регулаторната среда в нейната цялост. В този аспект разгледаните добри практики акцентират върху цялостния подход за прилагане на принципите на доброто регулиране в съответните държавите-членки на Европейския съюз.

При формулиране на предложенията за намаляване на административните разходи е използван пет компонентният математически модел за опростяване на административните

тежести, разработен от Модела на стандартните разходи (Standard Cost Model (SCM) Network).

В рамките на проекта е създадена и актуализирана следната електронната платформа за комуникация, която представлява част от системата за управление на съдържанието, реализирана чрез единна информационна среда. Тя включва редица опции за управление, предлагане и съхранение на информация за политиката за намаляване на административната тежест.

<http://abrio.mee.government.bg>

II.2.1. Поддейност 2.1.: „Преглед на практиката“

Съгласно изискванията на Възложителя, описани в Техническите спецификации по настоящата обществена поръчка, основната задача на Дейност 2 като цяло е разработването на единен механизъм, чрез който да се извършва мониторинг и оценка на ефекта от политиките в трите основни аспекта – от етапа на изготвяне на стратегическите документи, през етапа на проследяване на изпълнението на политиката до етапа на ефекта от реализацията ѝ.

В този смисъл, Възложителят е поставил изискване да бъдат „анализирани различните методи, които се използват в практиката – икономически, иконометрични, статистически, социологически и други, включително използвани в други държави. В тази връзка следва да се извърши предварително проучване на добри практики в сферата на оценка на ефекта от политиките в страни-членки на ЕС.“

Анализът на използваните в практиката методи е развит в следващата поддейност (Поддейност II.2.2.) от настоящото техническо предложение. За целите на прегледа на практиките в други държави-членки на ЕС, анализът на методите за оценка на ефекта от политиките бе използван при подбора на държавите членки на ЕС от гледна точка на добри практики при прилагането им.

II.2.1.1. Критерии за подбор на страни-членки на ЕС за изследване на добри практики в областта на мониторинга и оценката на ефекти от политиките.

При избора на държавите-членки на ЕС Консултантът се е водил, както от общо приложимите критерии при подбора и анализа на добри практики, така и от спецификата на настоящото проучване, с което да бъдат постигнати целите на проекта по максимално ефективен начин.

В следващата таблица са представени критериите за подбор на страните – членки на ЕС, чийто добри практики в областта на мониторинга и оценката на ефектите от политиките ще бъдат изследвани, както и обосновката за избор на критериите.

Таблица 11. Критерии за подбор на държави-членки на ЕС

Критерии за подбор на държави-членки на ЕС	Обосновка за избора на критерии
--	---------------------------------

Критерии за подбор на държави-членки на ЕС	Обосновка за избора на критерии
K1 - Стара страна-членка на ЕС	Чрез използването на тези два критерия се цели да се постигне балансираност при подбора на държавите от гледна точка на опита им при формирането на политики на европейско равнище, включително и по отношение на мониторинга и оценката на ефекта от тях от една страна и сходството на проблемите и предизвикателствата пред по-новите страни членки на ЕС.
K2 - Нова страна-членка на ЕС	
K3 - Държави-членки на ЕС, която са съпоставими по население с България	Без да се абсолютизира връзката между броя на населението с механизмите за планиране и реализиране на политиките в дадена държава, използването на този критерий ще спомогне за избора и на държави-членки на ЕС, с които България би имала по-близко сходство на механизмите за държавно управление.
K4 - Развито електронно управление, електронно правителство и електронни публични услуги	Използването на този критерий има за цел да подпомогне анализа на добри практики от гледна точка на възможността за създаване на онлайн инструмент за мониторинг и оценка на политиките, каквато е една от целите на настоящата обществена поръчка.
K5 - Наличие на добри практики в областта на мониторинга и оценката на ефекта от политики	Наличието на добри практики в областта на мониторинга и оценката на ефекта от политики е основополагащо при избора на държави-членки на ЕС, за които да се проведе изследването, който критерий заедно с останалите ще осигури по максимално ефективен начин постигането на целите на проекта.
K6 - Висока степен на публичност и достъпност на документи и материали, свързани с механизмите за планиране, мониторинг и оценка на публичните политики	Този критерий има съществено значение за качеството на анализа на добрите практики, който ще бъде извършен в рамките на изпълнение на настоящата обществена поръчка. Не без значение в случая е факта, че колкото по-пълна документална база данни по темата е публично достъпна, толкова по-малко време ще бъде нужно в хода на изпълнение на поръчката да бъдат постигнати целите.
K7 - Идентифицирана	Наличието на аналогичен или сходен с

Критерии за подбор на държави-членки на ЕС	Обосновка за избора на критерии
методика за мониторинг и/или оценка на публични политики	целите на поръчката механизъм, разработен и въведен в друга държава-членка би спомогнало значително при търсенето на подходящ и ефективен модел за мониторинг и оценка на политиките, още повече, че в рамките на изпълнението на поръчката могат да бъдат изследвани и взети предвид евентуалните проблеми и недостатъци от практическото приложение на модела, които да бъдат избегнати при разработването на методиката в България.

Виждането на Консултанта е още в началото на изпълнение на поръчката, в рамките на Встъпителната среща да предложи на обсъждане с Възложителя така формулираните критерии, като на тази база ще извърши евентуални корекции и промени.

II.2.1.2. Предложение за страни-членки на ЕС, в които да се извърши проучване на добри практики в областта на мониторинга и оценката на ефекта от политиките

В настоящата точка от техническото предложение е описано предложението за страните-членки от ЕС, в които Участникът предлага да бъде извършено проучването на добрите практики в областта на мониторинга и оценката на ефекта от прилагането на политиките. За целите на офертата бе извършено предварително проучване на страните-членки на ЕС, като за база на подбора бяха използвани описаните по-горе критерии.

В следващата таблица е илюстриран подбора на държавите-членки на ЕС, които Консултантът предлага съобразно критериите за подбор.

Таблица 12. Предложение за държави-членки на ЕС, в които да се проучат добри практики

Критерии за подбор	Предложение на държавите-членки на ЕС ¹³							
	Австрия	Великобритания	Естония	Италия	Латвия	Франция	Холандия	Чехия
K1								
K2								
K3								
K4								
K5								
K6								
K7								

¹³ Държавите са подредени по азбучен ред

Мотиви за избора на предложените държави-членки на ЕС съобразно критериите за подбор

- ↓ Водеща роля при избора на държавите-членки на ЕС при извършеното предварително проучване бе всяка една от тях да отговаря на К5 и К6, тоест на критерия, свързан с наличието на добри практики в областта на мониторинга и оценката на ефекта от политики, както и на критерия, свързан с наличието на висока степен на публичност и достъпност на документи и материали, свързани с механизмите за планиране, мониторинг и оценка на публичните политики. Видно от горната таблица и осемте предложени държави отговарят на тези критерии;
- ↓ Друг мотив, който определи избора на конкретните страни-членки на ЕС бе всяка една от тях да покрива повече от половината от избраните критерии;
- ↓ Както вече бе описано в мотивировката на избора на критерии, при определянето на конкретните държави бе търсен баланс между стари и нови страни-членки на ЕС. За разделителна линия между стари и нови страни-членки на ЕС е определена 2004 година, когато е извършено най-масовото приемане на нови страни от създаването на Съюза. По отношение на избора на стари страни-членки също е направен опит за балансирането им съобразно годината на присъединяването им ЕС, като три от избраните държави са от основателките на Съюза - Италия, Холандия и Франция и по една от следващия след основаването на ЕС прием - 1973 г. - това е Обединеното кралство и от последния прием преди 2004 г., а именно - 1995 г., когато член на ЕС става Австрия. И трите нови страни-членки - Естония Латвия и Чехия са избрани от първата масова вълна на присъединяване през 2004 г.;
- ↓ Друг от мотивите, който предопредели избора на предложените държави е, в списъка да присъстват страни, в която има развито електронно управление, електронно правителство и електронни публични услуги. Това условие е от особена важност по отношение на изследването на добрите практики при оценка на ефекта от публични политики, и особено по отношение на практиките в онлайн инструментите по тематиката;
- ↓ Друг мотив за избора на Австрия е следствие от критерия за държави-членки на ЕС, които са съпоставими по население с България. Населението на Австрия наброява приблизително 8,7 млн. жители, което е най-близко до броя на населението в България;
- ↓ Предложението Латвия да бъде включена в състава на държавите-членки, чийто добри практики да бъдат изследвани е следствие от идентифицираната в хода на предварителното проучване за целите на изготвяне на настоящото техническо предложение приета с Правилник на Министерския съвет на страната Процедура за

мониторинг и оценка на регионалното развитие, в която са разписани механизми и правила, включително алгоритъм, чието изследване би подпомогнало разработването на методиката, обект на обществената поръчка.

II.2.1.3. Описание на идентифицираните добри практики в областта на мониторинга и оценката на ефекта от политиките в предложените страни-членки на ЕС

В следващата таблица е представено в резюме описанието на идентифицираните в хода на извършеното предварително проучване добри практики в областта на мониторинга и оценката на ефекта от политиките в предложените страни-членки на ЕС. Към резюмето на съответната практика е дадена и мотивировка за избора на съответната практика от гледна точка на приложимостта ѝ за целите на разработването в рамките на Дейност 2 по настоящата обществена поръчка Методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките.

Таблица 13. Описание на добрите практики в предложените държави-членки на ЕС

Държава-членка на ЕС	Резюме и мотивировка на добрата практика
<p>1. Република Австрия</p> 	<p>Наименование на добрата практика:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методология за извършване на оценка на въздействието от публичните политики; 2. Мониторинг на десетте здравни цели на Австрия. <p>Резюме:</p> <p>1. От 2013 г. в дейността на федералната администрация е въведена и се прилага извършването на оценка на въздействието, имаща за цел да се представи ясно и прозрачно описание на желания ефект от една страна и очакваните разходи и неблагоприятни последици от друга страна за лицата, вземащи решения в политиката и администрацията.</p> <p>На интернет-портала на администрацията на Република Австрия (https://www.oeffentlicherdienst.gv.at/) е публикуван пълният пакет от документи, в това число ръководства, наръчници, контролни листове и други, регламентиращи в детайли процеса по извършването на подобен вид оценки.</p> <p>Идеята на този вид оценки е те да придружават законопроекта от подготовката до вземането на решения от парламента и отвъд изпълнението на политиките. За целта е създаден междуведомствен Федерален център за контрол на дейностите, който осигурява еднакво и високо качество на оценките на въздействието.</p> <p>Съгласно въведената процедура, оценката на въздействието е свързана като част от ориентираното към въздействието управление с целите за въздействие на министерствата и пряко се отнася до съответните мерки на ниво глобално бюджетно равнище. Резултатът е последователна представа за това кои закони, регламенти</p>

или проекти преследват стратегическите приоритети на едно министерство.

Освен това, в едно модерно и сложно общество публичната интервенция може да доведе до гъста мрежа от реципрочни ефекти и контексти, които далеч надхвърлят обхвата на министерство. В интерес на уеднаквяването на подхода на цялата федерална администрация е необходимо да се отчитат по-добре тези последици.

Основните етапи за извършването на цялостна оценка на въздействието в Република Австрия включва:

Оценката на въздействието от дадената политика се състои от стъпките анализ на проблемите, формулиране на целта, формулиране на политики и оценка на въздействието. Крайната оценка на ефекта от политиката следва да се извърши не по-късно от пет години.

Анализ на проблемите: Тази стъпка показва защо са необходими правителствени действия.

Формулиране на целта: Формулирането на цели определя какво трябва да се постигне в обществото. Индикаторите могат да измерват действителния успех.

Изготвяне на мерки: Това показва как се постигат съответните цели. Показателите се използват, за да се провери дали мерките са изпълнени по план.

Оценка на въздействието: Първата стъпка е да се прецени дали въздействията в горните политики надвишават определен интензитет. В тези измерения на ефекта, за които това е така, се извършва задълбочена оценка. Във всеки случай финансовите последици са съществени и следователно трябва да бъдат докладвани. ИТ инструментът подпомага потребителите в този процес и ги ръководи. Когато е уместно и възможно, се използват количествени данни.

Крайна оценка: Най-късно след пет години отговорният отдел извършва вътрешна оценка на оценката на въздействието. Действителните ефекти се сравняват с предположенията на времето. От това сравнение трябва да се получи важна информация за предполагаеми причинно-следствени връзки и възможния потенциал за подобрене.

Важно е да се отбележи, че от 2015 г. е въведена процедура за извършването на опростена оценка на въздействието, приложима при определени условия, за което е създаден отделен контролен лист за проверка на допустимостта на провеждането на опростена оценка на въздействието.

Също от 2015 година е въведена процедура, според която политики, програми или други проекти, които се основават на единна цел от гледна точка на същността могат да бъдат групирани в една цялостна оценка на въздействието, както следва:

Обединяване "Ex-ante": Обединяването се извършва по време на едновременното планиране на няколко проекта, които се основават на еднаква по същество цел.

Обединяване на "Ex-Post": Обединяването се извършва по време на планирането на следващ проект. За първия проект по отношение на съдържанието вече е налице цялостна оценка на въздействието (например ако последиците от даден закон са оценени в рамките на предишна оценка и наредбите се издават на по-късна дата въз основа на разрешенията, съдържащи се в закона).

2. През 2011 г. Федералната комисия по здравеопазване (Bundesgesundheitskommission) и Австрийският съвет на министрите са поискали разработването на здравни цели на федерално равнище. 10-те цели за здравеопазване са официално одобрени от Федералната комисия по здравеопазване и от Министерския съвет през лятото на 2012 г. Те са включени в две правителствени програми и са важна основа за процеса на реформиране на здравето.

10-те австрийски здравни цели са разработени с цел да се удължи живота на всички хора, живеещи в Австрия през следващите 20 години (до 2032 г.) независимо от нивото им на образование, доходи или лични условия на живот.

Тъй като здравето на населението е дълбоко повлияно и решено от много сектори извън сектора на здравеопазването, австрийските здравни цели са определени в широк кръг на участие, в който се включват повече от 40 заинтересовани страни от съответните институции и гражданското общество.

Процесът на определяне на австрийските цели в областта на здравеопазването се разглежда като пример на международно ниво, тъй като всички заинтересовани политически и социални заинтересовани страни са активно ангажирани. Освен това всички заинтересовани от тази тема са били поканени да изразят мненията и мненията си чрез онлайн платформа. Резултатите от онлайн участието са включени в разработването на 10 здравни цели.

За изпълнението на австрийските здравни цели междусекторните работни групи определят подцели и конкретни действия. Всички заинтересовани институции и организации са представени в работните групи, така че предложените цели и мерки могат да бъдат приложени в съответните институции / организации. По този начин се осигурява систематичен подход и последователност, както и устойчивост при реализацията на мерките.

Прилагането на австрийските здравни цели е придружено от процес на мониторинг. Това служи за целите на стратегическото управление и има за цел да допринесе за оптимизирането на стратегията и плановите за действие. Целите и ключовите елементи на процеса на мониторинг са изготвени от GÖG (Австрийски институт за общественост

здравеопазване), координирани с пленарното заседание по здравните цели и приети от Федералната комисия по здравеопазване (BGK).

Процесът на наблюдение действа на три нива:

1. На равнището на 10-те австрийски здравни цели бяха определени мета индикатори с експерти, които дават възможност да се правят изчисления за постигане на целите.

2. На нивото на целите се изготвят индикатори в съответните работни групи.

3. На равнището на мерките отговорните институции в работната група определят най-малко един бенчмарк, който има за цел да направи видима степенята на изпълнение на мярката. На редовни интервали се установява текущото състояние на изпълнение. По този начин работните групи и пленарните заседания по въпросите на здравеопазването са в състояние редовно да обмислят резултатите от мониторинга и да използват тази информация, за да планират следващите стъпки.

Мониторингът на австрийските цели в областта на здравеопазването се осъществява в координация с мониторинга на други стратегии като процеса на здравна реформа, стратегията за насърчване на здравето и здравната стратегия за децата и младите хора.

Мотивировка за избора на добра практика:

1. Независимо от факта, че в Република България и изградена и се прилага процедура по оценка на въздействието, описаният по-горе механизъм може да се използва като добра практика при изготвянето на методиката по настоящата обществена поръчка заради всеобхватността на разработената методология и инструментариум, които да бъдат проучени и използвани за евентуалното им включване в методиката.

2. Детайлното проучване на системата за мониторинг на мултисекторното целеполагане, както мащабен проект представляват 10-те цели в областта на здравеопазването в Австрия би било полезно при разработването на методиката за мониторинг и оценка на ефектите от политиките по настоящата обществена поръчка като добра практика в механизма на оценка на политики, които засягат повече от един сектор или институция.

2. Обединено кралство
Великобритания и
Северна Ирландия

Наименование на добрата практика:

1. Зелена книга за оценка в централната администрация, издание 2011 г.);

2. Изследователски методи за оценка на политики (Работен документ за извършване на изследвания);

Резюме:

Зелената книга за оценка в централната администрация (The Green Book, Appraisal and Evaluation in Central Government) е документ, разработен от Министерството на

финансите на Великобритания (HM Treasury) през 2003 г. и актуализиран през 2011 г. с цел да се подпомогне правителството на страната в усилията му за непрекъснато подобряване на качеството на предоставяните публични услуги. Основната цел на Зелената книга е гарантира, че нито една политика, програма или проект на територията на страната не е утвърдена и не се прилага бе да се дава сметка на следните основни въпроси: „Има ли по-добри начини да се постигнат целите?“ и „Има ли по-добра възможност за използване на ресурсите?“. Зелената книга описва по какъв начин икономическите, финансовите, социалните и екологичните оценки на дадена политика, програма или проект следва да бъдат обединени.

Работният документ „Изследователски методи за оценка на политики“, разработен от екип от Министерството на труда и социалното осигуряване (Department for Work and Pensions) съдържа детайлно описание на практическото приложение на методите, свързани с оценка на процесите и оценка на въздействието на политики и програми. В допълнение, документът съдържа и полезни насоки относно определянето на видовете методи, които е подходящо да бъдат използвани за конкретната оценка.

Мотивировка за избора на добра практика:

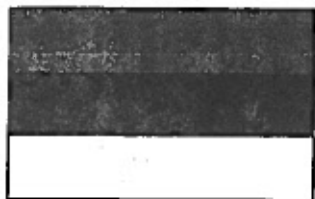
Великобритания е една от страните с традиционно развити добри практики в областта на разработването, управлението и изпълнението на публични политики. Мониторингът на изпълнението и оценката на ефекта от прилаганите политики са основните управленски механизми, чрез които в страната се вземат политически решения относно това дали и доколко изпълнението на прилаганите интервенции е спрямо очакванията или се нуждае от подобряване и дали прилагането на тези интервенции трябва да бъде преразгледано или дори прекратено.

Използването на утвърдени методи за оценка се прилага широко от британското правителство с цел подобряване изпълнението на публичните политики. Във всяко министерство има назначени т.нар. „социални изследователи“, чиято дейност е свързана именно с оценка на ефектите от прилаганите политики.

Посочените по-горе и резюмирани документи са само два примера, съдържащи полезна насочваща информация относно практическите аспекти на извършването на оценката – видове оценки, методи и инструменти, участници и т.н. Други такива добри практики, методологически указания и изследователски техники, свързани с измерване на изпълнението и оценката на публични политики в Обединеното кралство са налични на единния сайт на всички министерства и останалите публични институции в страната (<https://www.gov.uk/>). Ето защо, въпреки очакваното скорошно излизане на страната от Европейския съюз, смятаме че прегледа и

pmc

3. Република Естония

анализа на тези документи ще бъде от голяма полза за идентифицирането на подходящи способи (методи, техники и инструменти) за оценка, които да залежат в Методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките и които администрацията да може да прилага на практика.

Наименование на добрата практика:

Методология за оценка на въздействието

Резюме:

През 2012 г. правителството на Република Естония е одобрило методологията за оценка на въздействието, която има за цел да предостави на правителствените агенции насоки за организиране на анализ на въздействието с цел подобряване и хармонизиране на капацитета на държавните институции при разработването, прилагането и оценката на правителствените политики.

През 2013 г. е планирано методологията за оценка на въздействието да бъде приложена при подготовката на най-малко от половината на законодателните актове. Също от 2013 г. е планирано методологията да се прилага и за онези европейски въпроси, които изискват формулирането на правителствени позиции. С приемането на методологията е въведено изискването, считано от 1 януари 2013 г. всички планове за секторно развитие, които са представени на правителството да бъдат оценени по методиката.

От 2014 г. методологията се прилага за всички законодателни проекторешения на Парламента и проекторезолуции на правителството на републиката. В случая на регулаторни актове методологията задължително се прилага изцяло от 2014 г.

През 2014 г. е изготвена и доклад "Изпълнение на методологията за оценка на въздействието по въпроси на Европейския съюз".

Съгласно приетата Методология, оценката на въздействието обхваща три основни процеса за разработване на политиките, а именно:

- Оценка на въздействието при разработването на план за развитие на сектора – извършва се на четири етапа:
  - ✓ на етапа на изготвяне на предложение за изготвяне на плана за развитие;
  - ✓ по време на подготовката на плана за развитие;
  - ✓ по време на средносрочната оценка на плана за развитие;
  - ✓ в хода на последваща оценка на плана за развитие.
- Оценка на въздействието в законодателния процес;
- Оценка на въздействието по формирането на позиции по законодателни инициативи на Европейския съюз;

Методологията съдържа пълно ръководство за практическото прилагане на оценката, включително

етапи, избор на инструменти и други и към нея има шест приложения, както следва:

- Приложение 1. Области на въздействие и отговорни министерства;
- Приложение 2. Първоначална оценка на ефектите от плана за развитие или инициатива на Европейския съюз;
- Приложение 3. Контролен списък за идентифициране на ефектите по отделните сектори;
- Приложение 4. Изисквания към съдържанието за доклада за оценка на въздействието;
- Приложение 5. Ръководство за организиране на междинни и последващи оценки на въздействието;
- Приложение 6. Методи и техники за оценка на въздействието.

Мотивировка за избора на добра практика:

Изследването на методологията за оценка на въздействието, въведена в Република Естония би допринесло при разработването на методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките, обект на настоящата обществена поръчка поради по-пълния обхват на оценката, в сравнение с въведената практика в България. Добрата практика, която може да бъде разгледана и анализирана в детайли е оценката на въздействие не само върху нормативните актове, а още на ниво приемане на стратегически документи, на база на които се приемат нормативните актове. Друг мотив, обосноваващ предлагането на методологията за оценка на въздействието, въведена в Република Естония като добра практика е разработеният в пълнота инструментариум за извършването на оценката, включително подборът на методи и техники.

4. Република Италия

Наименование на добрата практика:

Методически указания за извършване на оценки на политики и стратегии на местно ниво.

Резюме:

Департаментът за публичната администрация към правителството на Италия е реализирал пилотен проект за оценка на политиките на местно равнище (REVES), чрез който е разработен подход за оценка на обществените политики от гледна точка на спецификата на отделните райони.

Основната цел на проекта е чрез прилагането на ефективен подход за укрепване на местните стратегии да се стимулира диалога относно ефекта от прилагането на публичните политики на национално ниво.

Чрез извършването на мащабно изследване в три съществено различаващи се в социално-икономическо отношение териториални единици на Италия е създаден механизъм за уеднаквяване на подхода за оценка на местните политики и стратегии със спецификата на

	<p>съответните райони. Например, докато подхода за извършване на оценката е еднакъв, то методите и оценителките техники са различни, като са съобразени с регионалните различия.</p> <p>Резултатите от извършеното изследване са публично достъпни, като във финалния доклад за обобщени, както резултатите, ката и инструментариума, методите и подходите за извършването на оценката.</p> <p>Мотивировка за избора на добра практика:</p> <p>Детайлното изследване на методологията, приложена при извършването на оценка на местните стратегии и политики и връзката им с оценката на политиките на национално ниво може да послужи като добра практика при разработването на методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките по настоящата обществена поръчка, която цели създаването на унифициран модел за извършването на оценките. Този подход следва да е в състояние да отчете спецификата на отделните териториални единици като даде възможност за използване на различни методи и техники за целите на оценката.</p>
<p>5. Република Латвия</p> 	<p>Наименование на добрата практика:</p> <p>Процедура за мониторинг и оценка на регионалното развитие</p> <p>Резюме:</p> <p>Процедурата за мониторинг и оценка на регионалното развитие е приета с Постановление на Министерския съвет на Република Латвия на 1 юли 2014 година.</p> <p>С постановлението се определят процедурата за мониторинг и оценка на регионалното развитие, включително използването и обменът на информация между институциите, участващи в функционирането на модула за индикатори за регионално развитие (съдържание на данни, събиране на информация, обработка, процедури за съхранение и разпространение, обмен на данни между други държавни информационни системи), както и публикуване на изчислението на индекса за териториално развитие и публикуване на стойностите, процедурата за изготвяне и публикуване на аналитичния доклад за регионалното развитие.</p> <p>За целите на документа е дадено следното определение: „функционирането на системата за мониторинг и оценка на регионалното развитие е непрекъснатото и систематично събиране, обработване и анализ на регионалните данни за развитието на страната като цяло или на части от нея, за да се получи необходимата информация за изготвянето и приемането на решения за оценка на прилаганата в нея политика, включително предоставяне на подкрепа на отговорните институции при разработването на документи за планиране на развитието, законодателство, национални, европейски и</p>

чуждестранни мерки за финансова подкрепа".

Функционирането на системата за мониторинг и оценка на регионалното развитие се осигурява чрез модул, който е част от Системата за държавна информационна система към Министерството на околната среда и регионалното развитие. Данните за модула се съхраняват в централизирана база данни. Модулът осигурява обмен на обработвани в него данни в автоматизиран онлайн режим за предаване на данни.

Към цитираното постановление е издадена Наредба, с която се регламентира Процедура за изчисляване на индекса за териториално развитие. Индексът за териториалното развитие е съставен от два подиндекса - индекс на нивото на развитие на територията и индекс на промените в нивото на развитие на територията, които се изчисляват отделно. Процедурата описва конкретно начинът за изчисляване на индексите, като за целта се използват съответен брой индикатори, за които е определена съответната тежест.

В Наредбата са посочени точно какви данни следва да представят отделните министерства и други институции за изчисляването на индексите, както и по какъв начин и в какъв срок се предоставят.

Мотивировка за избора на добра практика:

Така описаната процедура представлява интерес за детайлно изследване най-малко по две основни причини: първо, така разработена тя обхваща в пълнота практическото прилагане на целия процес на мониторинга и оценката на дадената област, в случая на регионалното развитие. От друга страна, процедурата е разработена чрез прилагането на алгоритъм, чрез който индексите се изчисляват автоматично и данните се трансферират онлайн до изготвянето на аналитичните доклади.

Не без значение е и факта, че процедурата е въведена в действие от три години, което предполага, че евентуалните недостатъци при разработването ѝ най-малко са идентифицирани и могат да бъдат взети предвид при разработването на методиката по настоящата обществена поръчка.

6. Република Франция

Наименование на добрата практика:

Механизъм за оценка на публичните политики, (разработен като част от Ръководство за оценка на публичните политики, издадено от Министерство на външните работи, дирекция „Международно сътрудничество и развитие“)

Резюме:

Оценката на публичните политики във Франция датира още от средата на 90-те години на XX век.

С Постановление № 90-82 от 22 януари 1990 г. относно

оценката на обществените политики се „приканва“ към създаване на структури за оценка и едновременно с това се създава междуведомствен механизъм за оценка.

Съгласно официално приетите текстове оценката на публичните политики следва да се разбира в следните аспекти:

- В технически аспект оценката е инструмент за подобряване на ефективността и ефективността на изпълнение на обществени действия и в тази връзка е представлява част от инструментите за модернизация на държавата;

- В политически аспект оценката е средство, с което публичните власти да могат да докладват за своите действия пред гражданите, и в тази връзка тя допринася за укрепване на демокрацията.

За правилното функциониране на механизма за оценка на публичните политики се създава ръководен орган (комитет), който да осъществява дейностите по подготовка, стартиране, мониторинг и валидиране. Етапите на оценка включват три фази, както следва:

- проучване на информация и провеждане на интервюта;
- извършване на проверки на място;
- изготвяне на доклади, в които са представени резултатите от извършената оценка.

В хода на оценката обществената политика се анализира, като се използват стандартните критерии за оценка, както и общите насоки за модернизация на правителството.

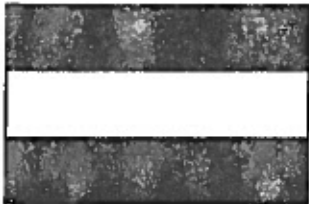
Друго изискване при извършването на оценката е, че следва да се осигури прозрачност относно резултатите от извършената оценка. В тази връзка се изисква да се изготвят предварително правила, касаещи публичното разпространение на резултатите.

В хода на процеса по оценка се изготвят следните доклади:

- Доклад за напредъка;
- Междинен доклад (представлява вътрешен документ, като разработените анализи и становища, част от доклада не представляват официална позиция);
- Окончателен доклад, който да включва резюме; списък на използваните термини; карта, както и информация за оценки на проекти и програми, секторни и географски оценки.

Мотивировка за избора на добра практика:

Описаният механизъм представлява интерес за детайлно изследване, тъй като в своята цялост проследява в детайли хода на процеса по оценка на публичните политики, като същевременно с това обхваща и подробно описание на очакваните резултати. През декември 2012 г. е извършена

	<p>последваща оценка на ефекта от всички обществени политики, като до септември 2016 г. са завършени общо 80 оценки, което предполага, че евентуални слабости в механизма са идентифицирани. Машабността на прилагания във Франция механизъм за оценка на ефекта от публичните политики го прави устойчив от гледна точка на практическата му приложимост и в този смисъл може да бъде използван като добра практика и да бъде изследван в детайли за целите на разработването на методиката по настоящата обществена поръчка.</p>
<p>7. Кралство Холандия</p> 	<p>Наименование на добрата практика: Законова регламентация на задължението за оценка на политиките</p> <p>Резюме: В Кралство Холандия е въведена задължителна оценка на политиките на трите етапа: на ниво планиране, ниво изпълнение и последваща оценка.</p> <p>Регламентацията за извършване на оценка на политиките е въведена чрез Насоки за оценка на политиката, описани в Закона за държавните сметки (2001 г.) и в Регламента за периодичния преглед на оценката (2012 г.). Общият Закон за административното право (AWB) съдържа разпоредби за оценка на субсидиите.</p> <p>Съгласно въведените правила министерствата трябва редовно да оценяват своите политики (веднъж на всеки четири години и поне веднъж на всеки седем години). Те използват резултатите, за да аргументират съответната политика пред Сената и Камарата на представителите, както и да предприемат действия за подобряването ѝ.</p> <p>В Регламента за периодичния преглед на оценката е указано, че националното правителство организира различни видове оценки. Само ако оценката включва оценка на ефективността и ефикасността на политиката и ако оценката отговаря на подробните разпоредби на регламента, се приема за оценка на политиката.</p> <p>Регламентът съдържа редица критерии за качество, които трябва да бъдат спазени при всички оценки на ефективността и ефикасността.</p> <p>Регламентът поставя и редица изисквания относно изследователския подход за извършване на оценката, а именно: Проучването трябва да е валидно и надеждно. Под валидност се има предвид, че изследването отговаря на предмета на оценката; Под надеждност се има предвид, че резултатът не зависи от случайни фактори, и повторното му извършване трябва да доведе до същите резултати и изводи. Въз основа на информацията в доклада трябва да може да се оцени как е извършено изследването, как са били измервани променливите и какви методи на изследване са били прилагани. Използваните методи за изследване са възможно най-близки до настоящите професионални стандарти.</p>

Желателно е да се посочат ограниченията и невъзможностите за измерване на въздействието на изследваната политика в доклада, включително алтернативи за подобряване на измерването на ефектите.

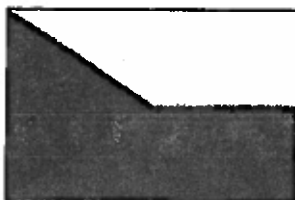
По отношение на инструментариума за извършване на оценката на политиките е подчертано, че оценката на политиките чрез използването само на (квази-) експериментален подход не винаги е възможно или може да бъде твърде сложно или твърде скъпо. В този случай евентуалният ефект и ефикасност на политиката може да бъде оценен, като се използват други методи. Видовете изследвания, които могат да дадат индикации в част от ефектите на политиката, са например изследване на подобни политики от чужбина, задълбочени проучвания на случаи, системни въпроси на независими експерти или оценка на изпълнението на политиката. В идеалния случай информацията от различни източници се комбинира, за да даде индикация за ефектите от политиката.

В Наредбата за периодично оценяване на политиките, въведена в действие през 2012 г. е описана методологията за извършване на оценката на политиките като са дадени определения на понятията, свързани с оценката.

Мотивировка за избора на добра практика:

Задълбоченото изследване на законово регламентирани механизми за извършване на задължителни оценки на политиките, въведени в Кралство Холандия би могло да послужи при разработването на Методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките, обект на настоящата обществена поръчка, освен като добра практика по отношение на реда, задълженията и отговорностите на отделните институции за мониторинг и оценка на ефекта от политиките, така и по отношение на въвеждането на единен механизъм за оценяване, независимо от областите на политиката, което е и една от целите на поръчката.

8. Чешка република

Наименование на добрата практика:

Портал за разработване на стратегически документи (<http://www.mmr.cz/cs/Microsites/PORTAL-STRATEGICKE-PRACE-V-CESKE-REPUBLICE>)

Резюме:

Министерството на регионалното развитие на Чешката република понастоящем управлява стратегическата база данни, в която са налице всички стратегически документи на национално и регионално ниво, приети от правителството на страната - <https://www.databaze-strategie.cz/>. В тази връзка, Министерството е разработило и поддържа т.нар. Портал за разработване на стратегически документи, имащ за цел да предостави методологични насоки за подобряване на качеството на публичните политики и стратегии и конкретно на

разработваните стратегически инструменти. Наред с другото, порталът за разработване на стратегически документи предоставя текуща и актуална и информация за текущите събития и дейности в областта на стратегическото планиране в държавната администрация на Чешката република. Порталът за разработване на стратегически документи е предназначен както за тези, които разработват стратегически документи, така и за Управляващи органи на ЕСИФ, професионални и неправителствени организации и други институции и органи, участващи в процесите на изпълнение, мониторинг и оценка на стратегически документи.

Мотивировка за избора на добра практика:

Основната цел на Портала за разработване на стратегически документи е да предоставя практически насоки и информация за:

- прилагането на методологически инструменти за стратегическо планиране и разработването на стратегически документи,
- средства за наблюдение на прилагането на публичните стратегии,
- въвеждане инструменти за разработване на конкретни механизми за оценка на качеството на стратегиите и тяхното изпълнение, йерархизиране на стратегиите,
- методическа подкрепа, обучение и други дейности, които подобряват стратегическата работа.

В допълнение, налична на портала е и разработената по проект, съфинансиран от Оперативната програма "Човешки ресурси и заетост" Методология за разработване на публични стратегии (Metodika přípravy veřejných strategií). Методологията съдържа подробно описание на различните етапи от процеса на разработване на стратегически документ, в т.ч. и по отношение на създаването на система за наблюдение на постигането на стратегическите цели.

Всяка част от методологията съдържа и т.нар. инструменти и шаблони, които ще бъдат допълнително проучени по време на изпълнение на поръчката и чието приложение за целите на разработването на Методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките ще бъде обсъдено с Възложителя.

II.2.2. Поддейност 2.2.: „Изготвяне на проект на методика за мониторинг и оценка на политиките“

В рамките на тази поддейност, Изпълнителят ще направи анализ, чрез който ще се оцени приложимостта на анализиранияте методи и практики от гледна точка на тяхната ефективност и практическа приложимост. В рамките

на тази поддейност, Изпълнителят ще изготви проект на методика за мониторинг и оценка на политиките.

Проектът на тази методика ще включва както количествени, така и качествени методи за анализ. Използването предимно на количествени методи за анализ ще позволи да се оцени ефекта от политиките с оглед на това, че наличието на количествени показатели за оценка дават по-ясна представа за резултатите от дадената провеждана политика. Проектът на предлаганата методика включва освен това и качествени методи за извършване на оценката на ефекта от политиките, като качествените методи ще бъдат използвани в случаите, при които количественият анализ е неприложим. Методът на функционалния анализ не се включва в предложените по-долу методи за анализ.

Консултантът предлага да бъдат използвани следните видове методи за оценка на политиките, които са: икономически, иконометричен, статистически и социологически, както и някои допълнителни, като математически, юридически и документален, и други. За всеки от тези видове по-долу е представено описание и е мотивиран неговия избор, за да бъде включен в предложението за методика за мониторинг и оценка на политиките. Окончателният избор от конкретните видове методи и тяхното по-детайлно описание ще бъде включено във втората дейност от изпълнението на проекта, а именно „Разработване на Методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките“.

II.2.2.1. Социологически методи за анализ на хоризонталните политики

Онлайн анкетни проучвания

Мотиви за използването на онлайн анкетни проучвания

Първият предлаган метод, който спада към количествените социологически методи за събиране на информация, е онлайн (наричано още уеб-базирано) анкетно проучване. Методът може да бъде използван основно за събиране на информация и има следните основни предимства:

1. Позволява да бъде събрана информация от много на брой, както и от най-различни групи лица, като експерти, бенефициенти, заинтересовани страни и други.
2. Позволява да се попълва едновременно от много лица, поради което информацията се събира за сравнително кратко време.
3. Представява електронен инструмент, което от своя страна би позволило и в бъдеще администрацията да го използва в процеса на мониторинг и оценка на политиките.
4. Позволява визуализация или изпращането на допълнителна информация заедно с анкетата, включително инструкции за работа.
5. Цялата информация може да се съхранява в онлайн среда и бъде лесно достъпна и адаптирана към различните информационни системи, които ще бъдат използвани, за да се извършва мониторинг и оценка на политиките изцяло в онлайн среда.

Описание на онлайн анкетите

Онлайн анкетните проучвания анкетите са една от най-често използваните през последните години форми за прилагане на метода на допитването (проучването), при които се използват специално разработени въпросници (анкетни карти) за регистриране на индивидуалните сведения (данни).

Онлайн анкетите ще бъдат използвани като основен метод за събиране на емпирична информация сред експертите, бенефициентите, заинтересовани страни и други. Самата анкетна карта представлява списък от въпроси с възможни отговори или въпроси без отговори, които се задават на респондента (експертите, бенефициентите и заинтересованите страни) в електронна форма, позиционирани в специално разработен формуляр (уеб-базиран макет). Могат да се използват различни логически конструкции при подреждането на въпросите.

За онлайн анкетни изследвания като процедура и инструментариум е характерно следното:

- Въпросите са идентични по форма и съдържание за всички единици на наблюдение (респонденти);
- Максимална стандартизация на въпросите и разновидностите на отговорите (с изключение на отворените въпроси). В процеса на анкетирането въпросите не могат да се променят;
- Стандартизиран начин на регистрация на отговорите;
- Допустимост - регистрацията на данните да се извършва от респондента;
- Едностранно (самостоятелно) тълкуване на въпросите от страна на респондента;
- Няма въздействия на други лица в процеса на даване на отговорите;
- Използват се и смесени форми за анкетиране и регистрация на данните.

Предимствата при използването на онлайн анкетите за събиране на емпирични данни се свеждат до:

- Опростена организация на процеса на допитването (анкетирането);
- Възможно е включване на голям брой респонденти в изследването и то за сравнително кратко време;
- Относително намаляване на разходите (стойността) за получаване на данните за една наблюдавана единица;
- Предполага се, че въпросите са добре обмислени и надеждността на даваните отговори е по-добра;
- Въпросите не се променят и се осигуряват еднакви условия за формиране на техните отговори;
- Върху масива от събраните първични данни могат да се прилагат по-лесно и по-разнообразни статистически методи за валидиране на информацията, оценка и подобряване на нейните характеристики (импутация, калибрация), анализ на данните и моделиране на процесите;

- Осигурява се сравнимост на данните във времето, ако се използват едни и същи индикатори и обекти на наблюдение;
- Осигурява се по-голяма анонимност на отговорите на отделните респонденти (конфиденциалност);
- Технологичната обработка на данните е бърза и лесна. Използват се готови програмни продукти.

За провеждане на анкетирането ще бъде необходимо разработването на подходящ инструментариум (уеб-базирани анкетни карти, формуляри, инструкции), чрез който се събира емпиричната информация.

В отделните части на въпросника ще се формират различни групи въпроси: начална - общи, преки, изчерпателни въпроси; основна група - въпроси с по-сложни логически и информационни конструкции, осигуряващи необходимата информация; заключителна част - въпроси за демографския и социален статус и други фактологически признаци. За преминаването от една група въпроси към друга могат да се използват филтриращи въпроси или обособяване на отделни раздели, в по-големите по брой на въпросите в онлайн анкетата.

Дълбочинни интервюта

Мотиви за използването на дълбочинни интервюта

Дълбочинното интервюто по своята същност спада към качествените методи, чрез който се събира емпирична информация от различните експерти. То ще бъде използвано поради следните причини:

1. На първо място чрез дълбочинните интервюта ще бъде събрана качествена информация, която не може да бъде събрана чрез онлайн анкетите поради различни причини.

2. Няма (или не може да има) количествено измерима информация в изследваната област.

3. Информацията е достъпна само до малко на брой експерти в областта, в която се провежда дадената политика.

4. Обикновено дълбочинните интервюта се провеждат преди количествените анкетни изследвания, тъй като информацията от дълбочинните интервюта подпомага разработването на самите анкети, но част от тях могат да бъдат провеждани и паралелно с онлайн проучванията, когато целта е да се събере допълнителна информация.

Описание на дълбочинните интервюта

Дълбочинното интервюто има винаги предварително разработен инструментариум (сценарий) за провеждане на допитването (интервюто), който ще бъде разработен по време на изпълнението на проекта. Интервюто по същество е целенасочена беседа с експерта за получаването на различна информация, като информация за работата на институциите, за оценка на мерките и събиране на необходимата информация и други.

Относно формата и процедурата за провеждане на дълбочинното интервю, то се определя като вид свободно интервю - събеседването е гъвкаво, могат да се разменят въпросите по форма и последователност на задаване, вмъкват се нови

въпроси, правят се уточнения в процеса на интервюиране и т.н. В съвременните условия интервютата могат да се провеждат като се използват възможностите на комуникационните и ИТ-технологии, като обикновено те се записват, а в последствие и при необходимост дори могат и да се транскрибират.

Основните предимства на дълбочинното интервюто са следните:

- предполага се по-задълбочено проникване при анализа, мониторинга и оценката на ефектите от дадената политика;
- може да се оцени степента на искреност на всеки отговор, даван от респондента (експерта);
- събираната информация (предимно текстова) в по-голяма степен съответства на позицията на респондента;
- достига се до по-голяма конкретност при дискутирането на проблема;
- постигане на по-голямо разнообразие при анализа, мониторинга и оценката на ефектите от дадената политика;
- може да бъде използвана като основа за разработване на методиката за събиране на необходимата информация за анализа, мониторинга и оценката на политиката.

Недостатъците на интервюто са следните:

- ограничен обхват на изследвани единици експерти, тъй като се изследват малки съвкупности;
- изисквания за висока квалификация на лицата, провеждащи интервюто (добра подготовка и умения за водене на професионален разговор);
- необходимост от запис на разговора и трудности при оформяне на аналитичен доклад.

Дълбочинното интервю ще позволи на Изпълнителя да бъде изследвано субективното мнение на различни експерти в дадената изследвана и оценявана политика, като и да бъдат детайлно обсъдени причини, препоръки, срещани проблеми и други трудности при анализа, мониторинга и оценката на ефекта от политиките в България.

II.2.2.2. Статистически методи за анализ на хоризонталните политики

Дескриптивен статистически анализ

Мотиви за използването на дескриптивния статистически анализ

Дескриптивният статистически анализ е основният вид статистически анализ. При него ще се извърши анализ на т.нар. обобщаващи статистически характеристики (наричани още показатели) на емпиричните разпределения от събраната информация за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България, чрез които може да се представи това разпределение достатъчно ясно и пълно. С тяхна помощ може да бъде възпроизведена честотата на всяко от значенията на признака (изследвания показател) без да е необходимо непрекъснато да се използват в анализа първичните данни.

Основните причини за използването на дескриптивния статистически анализ са следните:

1. Една част от дескриптивния анализ на разпределението включва т.нар. средните величини, които показват типично, общото, закономерното за дадения показател, използван при мониторинга и оценката на ефекта от дадената политика.

2. Друга част от дескриптивния статистически анализ включва измерителите на разсейване, които показват отклоненията или различията на изследвания показател за мониторинг и оценка. Именно тези различия могат да бъдат използвани като измерител на отклонението от заложената цел и установяване на ефекта или неговото отклонение.

3. Получената информация от дескриптивния статистически анализ се използва при приложението на другите видове анализ (например при корелационния анализ, дисперсионния анализ, статистическите проверки на хипотези и други).

Описание на дескриптивния статистически анализ

Основните видове обобщаващи статистически характеристики на изследваните разпределения, които се включват в дескриптивния статистически анализ и могат да бъдат използвани за мониторинг и оценка на ефекта от политиките, са следните:

- Средни величини (център на разпределението) - това е обобщаваща характеристика на разпределението, около което има най-голямо натрупване на единици. Основните използвани показатели тук ще бъдат средна аритметична величина, мода, медиана, относителен дял, както и някои допълнителни характеристики в динамика;
- Показатели, измерващи вариация (различията) на значенията на признака около центъра на разпределението, като средно квадратично (наричано още стандартно) отклонение, коефициенти на вариация, размах и други показатели;
- Показатели, измерващи форма на разпределението - определят се обобщаващи характеристики по отношение на страничната изтегленост и по отношение на върхната източеност, като коефициентите на асиметрия и ексцес, както и използването на различни показатели като начални и централни моменти на разпределението.
- Показатели, измерващи динамиката и развитието на изследваните показатели за мониторинг и оценка на ефекта от политиките, като например показатели, чрез които се изследва централната тенденция на развитие във времето, темпове на развитие и темпове на прираст, абсолютни прирасти, както и други показатели.

Корелационен анализ

Мотиви за използването на корелационния анализ

Една от най-важните задачи на статистическия анализ е да се даде числова (количествена) характеристика за проявлението на връзките и зависимостите между отделни явления и процеси, включени при мониторинга и оценката на ефекта от политиките в България. Именно отговор на този въпрос може да се получи чрез използването на корелационния анализ.

Корелационният анализ включва цял клас от методи за изследване, но основните мотиви за неговото използване са следните:

1. Чрез корелационния анализ се получава числова (количествена) характеристика за връзките и влиянието между различните показатели, които са използвани в процеса на мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България.

2. Може да се прилага както при числови (количествено измерими) показатели, така и при нечислови (качествено измерими) показатели.

3. С помощта на корелационния анализ може да се измери силата (теснотата) на зависимостта.

4. С помощта на корелационния анализ може да се измери посоката на зависимостта между отделните показатели.

Описание на корелационния анализ

Корелационният анализ е вид статистически метод за измерване силата (теснотата) на корелационна (не детерминирана) зависимост между две или повече явления. Това се осъществява чрез използването на т.нар. корелационни коефициенти, които измерват каква е посоката и колко силна е връзката между тях.

Съществуват различни видове корелационни коефициенти, като в зависимост от това дали се прилагат върху количествено измерими индикатори или не, основно могат да бъдат използвани следните:

Коефициент на корелация на ранговете на Спирман

Коефициентът на рангова корелация на Спирман (ρ) може да се използва когато:

- двете променливи между които се търси връзка са рангово скалирани признаци, т.е. не са количествено измерими;
- едната променлива е рангова, а другата - количествена. В такъв случай предварително е необходимо количествената променлива да бъде трансформирана в рангова скала. За изчисляването се използва следната формула:

$$\rho = 1 - \frac{6 \sum d^2}{N(N^2 - 1)} \text{ където:}$$

d е разликата между ранговете на отделните статистически редове, които са използвани за мониторинг и оценка на ефекта от дадената политика..

N - брой на двойките рангове.

Корелационен коефициент на Браве

Корелационният коефициент на Браве служи за изследване и измерване на връзки и зависимости от корелационен тип, когато всички променливи са количествено измерени (представени на интервална или относителна скала).

За целта се използва следната формула:

$$r = \frac{\sum (x - \bar{x})(y - \bar{y})}{\sqrt{\sum (x - \bar{x})^2 \sum (y - \bar{y})^2}}$$

Където x и y са означени съответно отделните показатели, между които се търси връзка.

В социално-икономическите явления най-общо се срещат следните тълкувания на коефициента на корелацията

При $0 < |r| < 0,3$ корелационната зависимост е слаба,

при $0,3 \leq |r| < 0,5$ - умерена,

при $0,5 \leq |r| < 0,7$ - значителна,

при $0,7 \leq |r| < 0,9$ - силна,

при $0,9 \leq |r| < 1$ - много силна.

В зависимост между вида на връзките между индикаторите за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България може да бъдат използвани и други видове корелационни коефициенти, например:

- Множествени корелационни коефициенти за измерване на връзки между повече от два признака.
- Коефициент на корелация на Пирсън, чрез който е възможно да се изследват и нелинейни връзки.
- Непараметрични (коефициенти на контингенция), като тези на Чупров, Крамер и други.

Статистически проверки на хипотези

Мотиви за използването на статистически проверки на хипотези

Хипотезите са важен изследователски инструмент, използван широко в теоретичните и емпирични изследвания във всички изследователски полета и области. В научните изследвания хипотезите се отнасят най-общо до свойства, характеристики, отношения, закономерности на явленията от действителността, до техните закономерности, механизми на функциониране, факторна обусловеност, структурни особености, специфично проявление и т.н.

Основните мотиви за използването на статистическите проверки на хипотези при анализа и разработването на методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България са следните:

1. Чрез статистически проверки на хипотези може да се провери и докаже дали ако даден показател се различава от целевата стойност, тази разлика е статистически незначимо (пренебрежимо) малка или разликата е съществена, т.е. има съществено отклонение от целевата стойност.

2. Отново чрез проверките на хипотези ще се отговори на въпроса дали промяната на даден показател във времето се е променил съществено, т.е.

политиката има наистина ефект, или промяната се дължи на случайни причини, т.е. политиката не е довела до съществен ефект.

3. Проверките на хипотези могат да обосноват какво е влиянието на дадени интервенции, т.е. дали те оказват съществено влияние за постигането на дадената политика или не.

Описание на статистическите проверки на хипотези

Хипотезата най-общо може да се дефинира като предположение или допускане, което подлежи на проверка. За да бъде възможно използването на статистическия подход обаче, хипотезата трябва да бъде формулирана като статистическа. Хипотезите, които интересуват изследователите от различни социално-икономически области, сами по себе си още не са статистически. За да стане възможна проверката им по статистически път, те трябва да се трансформират като такива. За целта има две ограничителни условия: а) формално хипотезата да се отнася до формата (закона) или до параметрите на разпределението на една или повече случайни променливи и б) проверката да се извършва по данни от една или повече представителни извадки.

Статистическите хипотези се делят на нулеви и алтернативни. Нулевата хипотеза е онази, която е предмет на проверката. Според нея разликите между действително наблюдаваните и очакваните стойности може да бъде отдадена единствено на случайни фактори, т.е. няма разлика и оттам наименованието нулева хипотеза. Алтернативната хипотеза обяснява наличните разлики като дължащи се на неслучайни, закономерни фактори. При всяка конкретна проверка изследователите са изправени пред необходимостта да вземе решение „за“ или „против“ проверяваната хипотеза. При всяка вероятностна процедура, включително и при проверката на хипотези, съществува риск за невярно решение. При вземане на решението съществуват четири теоретично допустими ситуации с две възможности за вярно и две – за невярно решение. Тези ситуации са представени в следващата таблица:

Таблица 14. Начини на вземане на решението

Приема се	Вярната хипотеза е	
	Нулевата (H_0)	Алтернативната (H_1)
1. Нулевата хипотеза (H_0)	Вярно решение	Невярно (грешка от втори род - β)
2. Алтернативната хипотеза (H_1)	Невярно (грешка от първи род - α)	Вярно решение

Приемането или отхвърлянето на нулевата хипотеза се прави с определена степен на сигурност, като в същото време се допуска възможността за грешка на статистическите изводи.

Рискът да се допусне грешка, като се приеме за вярна алтернативната хипотеза, когато е вярна нулевата се нарича равнище на значимост (α).

Степента на сигурност, с която се работи се нарича гаранционна вероятност (P).

В практиката могат да се използват различни стойности за гаранционната вероятност (P) и равнище на значимост (α):

$P = 95\%$, на която съответства $\alpha = 0,05$ (5% риск за грешка).

$P = 99\%$, на която съответства $\alpha = 0,01$ (1% риск за грешка).

$P = 99,9\%$, на която съответства $\alpha = 0,001$ (0,1% риск за грешка).

Хи-квадрат анализ

Мотиви за използването на Хи-квадрат анализ

С помощта на Хи-квадрат анализа могат да се решат различни типове задачи и да се отговори на множество въпроси за връзките между различните качествени (количествено неизмерими) показатели, които са използвани за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България. В тази връзка основните мотиви за използването на Хи-квадрат анализа са следните:

1. Чрез негова помощ ще бъде доказано дали съществува съществено (неслучайно) влияние на дадената интервенция върху ефекта от политиката, когато не могат да бъдат измерени количествено, а са измерени качествено.

2. Чрез Хи-квадрат анализа ще се установи дали съществуват взаимодействия между отделните количествено неизмерими показатели.

Описание на Хи-квадрат анализа

Хи-квадрат методът е разработен от английския статистик Карл Пирсън и по своята същност това е непараметричен статистически метод. На практика чрез него могат да се решават различни типове практически задачи. По-важните от тях са: при изследване наличието на връзка между явления, представени чрез променливи, които са числово неизмерими (качествени).

Методът се основава на т.нар. Хи-квадрат разпределение. Едно от основните предимства на метода се крие във факта, че за разлика от параметричните методи тук няма специални изисквания към закона на стохастичното разпределение което следват показателите.

Хи-квадрат методът ще бъде използван за изследване на връзки от корелационен тип, като чрез този метод за анализ се търси отговор на въпроса, доколко предполагаема зависимост (или някакъв друг тип връзка) съществува обективно, неслучайно и се проявява като такава сред изследвана съвкупност от единици. Използването на метода предполага предварително едновременно групиране на единиците по значенията на онези признаци, чрез които са индикирани изследваните явленията, т.е. да се разполага с двумерни, тримерни или многомерни емпирични честотни разпределения под формата на таблици. Методът е конструиран така, че се основава на сравнението на две разпределения. Едното – емпирично, такова, каквото се наблюдава в действителността, а другото – теоретично, каквото бихме имали, ако между изследваните явления не съществува обективна връзка. От съпоставянето на тези две разпределения се изгражда критерий, въз основа, на който се проверява наличието на изследваната предполагаема връзка.

Дисперсионен анализ

Мотиви за използването на дисперсионния анализ

С помощта на дисперсионния анализ може да се отговори на важния въпрос дали съществува статистически значима връзка между качествени (количествено неизмерими) и количествени (количествено измерими) показатели, които са използвани за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България. В тази връзка най-важните мотиви за използването на дисперсионния анализ са следните:

1. Чрез негова помощ ще бъде доказано дали съществува съществено (неслучайно) влияние на дадената интервенция, която е количествено неизмерима върху ефекта от политиката, който е количествено измерим.

2. Чрез дисперсионния анализ ще се установи дали съществуват взаимодействия между отделните показатели, които са от различен тип (между качествени и количествени признаци).

Описание на дисперсионния анализ

Дисперсионният анализ (или накратко ANOVA от англ. ANalysis Of VAriance) е статистически метод, който използва разлагане на общото разсейване (дисперсия) на между групова и вътрешно групова. Основно се търси отговор на въпроса дали съществува равенство между отделните групови средни и ако има разлика дали тя е статистически значима. По този начин чрез дисперсионния анализ може да се прецени доколко влиянието на даден фактор-причина или на група фактори-причини е статистически значимо или не.

Дисперсионният анализ е подходящ за използване, когато значенията на признака-фактор е качествен и е представен на слабата скала (обикновено номиналната или ординална), а значенията на резултативния признак е количествен, т.е. имат числов израз.

За да се приложи дисперсионният анализ, е необходимо да бъдат изпълнени следните условия:

1. Необходимо е да се направи анализ с цел да се установи кои признаци са взаимно свързани, кои са фактори и кои са резултати.

2. Разпределението на единиците в генералната съвкупност по резултативния признак, от който са излъчени извадките, трябва да е нормално или близко до нормалното.

3. Извадките, които са излъчени от генералната съвкупност, трябва да имат еднакви или близки дисперсии.

4. Данните, които се използват при дисперсионния анализ, трябва да са излъчени от репрезентативни извадки.

5. При изследване на влиянието на даден фактор има възможност да се контролират странични за изследваната връзка фактори.

II.2.2.3. Иконометрични методи за анализ на хоризонталните политики

При разработването на методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България ще бъдат използвани и различни иконометрични методи, които са описани по-долу.

Иконометрични модели за описване на закономерности

Мотиви за използването на иконометрични модели за описване на зависимости

След като с помощта на статистически методи са установени определени влияния и закономерности между определените индикатори, които са включени в методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България, то тези закономерности могат да бъдат описани и изследвани аналитично с помощта на иконометричните модели за закономерности.

Основните мотиви за използването на иконометричните модели за описване на зависимости са следните:

1. Възможно е по аналитичен начин да се опишат закономерностите и връзките между отделните показатели, включени в методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България.

2. Иконометричните модели позволяват да се проследи как би се променил даден показател, при промяна с една абсолютна единица, или с 1 % на дадения фактор (причина).

3. Моделите позволяват да се разработят различни симулации и сценарии за се установи при какви стойности на дадените фактори би се постигнал търсеният ефект в дадена политика.

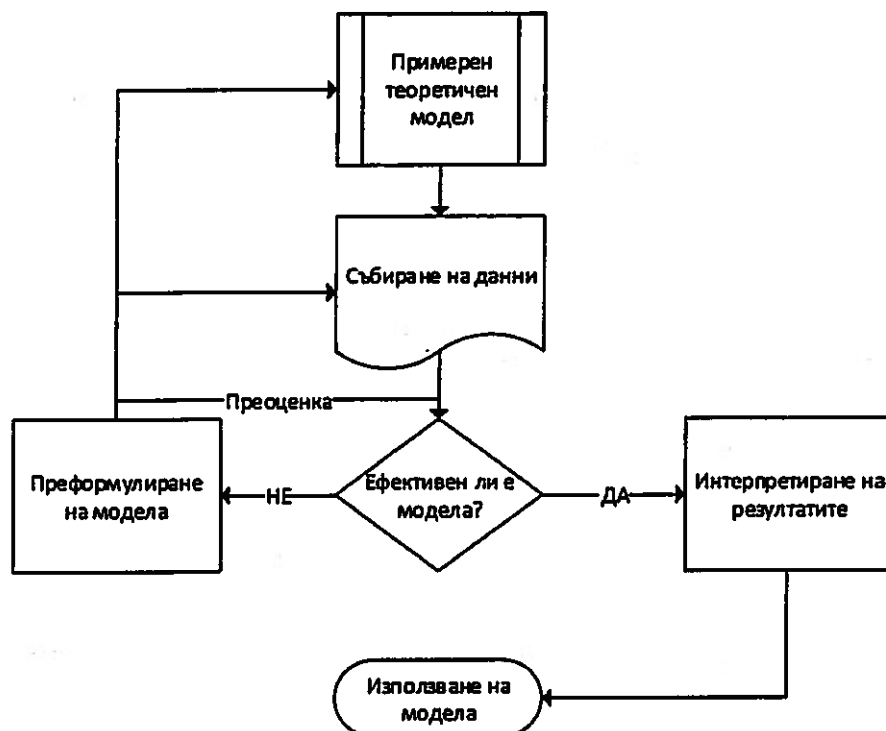
4. Иконометричните модели позволяват да се определи доколко ефектът от дадена политика зависи от определените фактори, които са включени в модела и каква част зависи от други причини.

Описание на иконометричните модели за описване на закономерности

Според Джефри Мадала, моделът представлява опростено представяне на реални процеси. Самият иконометричен модел е структурирано представяне на процесите и връзките в една икономическа система, които са основани на законите на икономическата теория. С помощта на иконометричния модел се получава количествена оценка на изследваните закономерности, като се оценява влиянието на отделните фактори върху дадения резултат (например ефект от дадена политика).

Стъпките за разработването на самия иконометричен модел схематично са представен на следващата фигура.

Фигура 5. Схематично представяне на иконометричен модел

Линейният иконометричен модел може да бъде представен аналитично по следния начин:

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_{1i} + \beta_2 X_{2i} + \dots + \beta_k X_{ki} + \varepsilon_i$$

Където Y_i е зависимата променлива, която трябва да бъде описана с иконометричния модел (например ефекта от дадена политика), $X_{1i}, X_{2i}, \dots, X_{ki}$ са факторите, които оказват влияние на дадената политика, $\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$ са параметри на модела, а ε_i е случайният компонент в модела.

Влиянието на даден фактор върху изследваната зависима променлива може да бъде проследено чрез самите параметри в модела (и някои техни допълнителни преобразования).

Динамични и нелинейни иконометрични модели

Мотиви за използването на динамични и нелинейни иконометрични модели

Влиянието на използваните показатели, които са включени в методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките, може да бъде изследвано както в статика (например към дадена година), така може да бъдат изследвани в динамика (за определен период от време). Освен това е възможно влиянието на дадени фактори да се променя във времето, т.е. да е налице нелинейна зависимост. Именно поради това се налага използването на динамични и нелинейни иконометрични модели. Мотивите за тяхното използване могат да бъдат обобщени по следния начин:

1. Динамичните модели позволяват да се изследва по какъв начин дадена интервенция оказва влияние върху ефекта от определена политика във

времето. Освен това е възможно да съществуват лагови влияния, т.е. дадена интервенция днес да оказва влияние върху определени показатели в бъдеще.

2. Динамичните модели позволяват да се проследи дали връзките между определени показатели, които ще бъдат използвани в методиката, са устойчиви във времето.

3. Връзките между отделните показатели не винаги са линейни. В някои случаи може да се проявят чрез нелинейна форма и това налага използването на нелинейни модели.

4. Динамичните иконометрични модели позволяват да се разработят прогнози за бъдещите стойности на определени индикатори.

Описание на динамични и нелинейни иконометричните модели

Нелинейните иконометрични модели могат да бъдат много и най-различни. Според начина на оценяване те биват следните две групи:

- Втрешно линейни иконометрични модели, които могат да бъдат сведени до линейни чрез сравнително прости математически трансформации (обикновено реципрочна и/или логаритмична трансформация). Част от тези функции са стандартизирани и са включени в иконометричните софтуери (например SPSS, Eviews, Stata, R и други).
- Втрешно нелинейни иконометрични модели. При тях параметрите не могат да бъдат сведени до линейни чрез такива трансформации, затова за оценката им се налага използването на апроксимационни методи или специално разработени алгоритми.

Част от най-често използваните динамични модели са представени по-долу в таблицата

Таблица 15. Динамични и нелинейни иконометрични модели

Аналитичен вид на моделите	Наименование на моделите
$Y_t = \beta_0 + \beta_1 t + \varepsilon_t$	Liner
$Y_t = \beta_0 + \beta_1 \ln t + \varepsilon_t$	Logarithmic
$Y_t = \beta_0 + \frac{\beta_1}{t} + \varepsilon_t$	Inverse
$Y_t = \beta_0 + \beta_1 t + \beta_2 t^2 + \varepsilon_t$	Quadratic
$Y_t = \beta_0 + \beta_1 t + \beta_2 t^2 + \beta_3 t^3 + \varepsilon_t$	Cubic
$Y_t = \beta_0 \beta_1^t + \varepsilon_t$	Compound
$Y_t = \beta_0 t^{\beta_1} + \varepsilon_t$	Power
$Y_t = e^{\beta_0 + \frac{\beta_1}{t}} + \varepsilon_t$	S
$Y_t = e^{\beta_0 + \beta_1 t} + \varepsilon_t$	Growth
$Y_t = \beta_0 e^{\beta_1 t} + \varepsilon_t$	Exponential

$Y_i = 1 / (1 + \exp(-\beta_0 - \beta_1'X_i)) + \varepsilon_i$	Logistic
--	----------

Конкретният избор на иконометричен модел ще бъде направено след като са изследвани свойствата на самите индикатори.

Метод на разлика в разликите (Difference in differences)

Мотиви за използването на метода на двойните разлики

За да се направи количествена оценка на чистия (нетен) ефекта от дадена политика един от най-често използваните подходи е разлика в разликите (на англ. Difference in differences). Основните мотиви за неговото използване са следните:

1. На първо място трябва да се посочи, чрез този метод се получава количествена (числова) оценка на ефекта от дадена политика.

2. Методът гарантира, че се получава нетна (чиста) оценка и че полученият резултат се дължи само на проведената политика, а не на други странични фактори.

3. Методът дава резултати за въздействия, които са по-достоверни спрямо тези получени само при сравнения между две групи или между два периода.

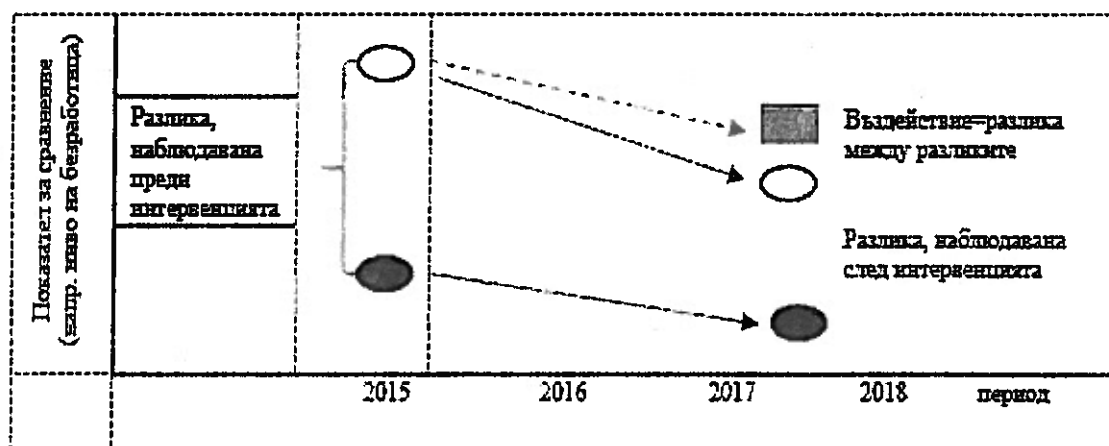
Описание на метода разлика в разликите

Този метод се основава на формирането на т.нар. тестова и контролна група. Двете групи имат подобни (близки) характеристики, като разликата между тях е, че върху тестовата група е упражнена интервенция чрез изследваната политика, а върху контролната група няма такава интервенция.

Чрез този метод количествено се определя ефекта, който е свързан с намирането на надеждна апроксимация (приближение) на това, което би се случило, ако интервенцията не бъде осъществена и да се сравни с това, което действително се е случило. Разликата в очакваният ефект или въздействие на интервенцията може да се измери чрез метода „Разлика в разликите“.

Визуално прилагането на метода на разлики в разликите е представен на следващата фигура.

Фигура 6. Схематично представяне на метода „разлика в разликите“

II.2.2.4. Икономически методи за анализ на хоризонталните политики

Анализ разходи-ползи (Cost - benefit)

Мотиви за използването на анализа разходи-ползи

Анализът на разходите и ползите (на англ. Cost-Benefit Analysis - CBA) е метод за оценка на нетния икономически ефект от провеждането на дадена политика. Основните мотиви за използването на анализа разходи-ползи е да бъдат получени следните оценки на ефектите от изследваните политики:

1. Необходимостта да бъде направен икономически анализ и ще бъде получена цялостна оценка за разходите които се правят по провеждането на всяка една от изследваните политики.

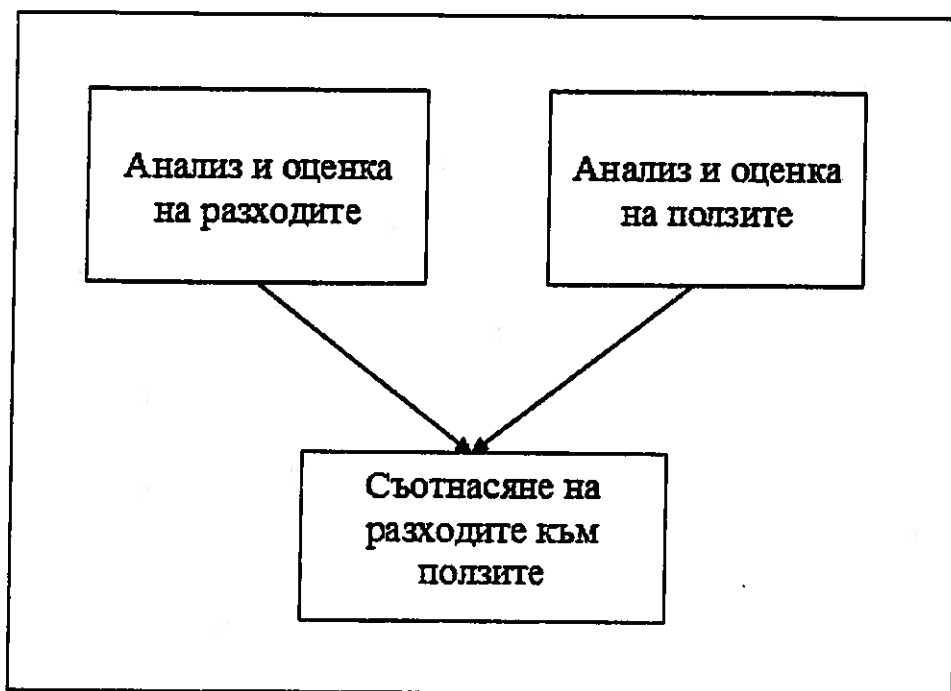
2. Необходимостта от извършването на анализ и по възможност цялостна количествена оценка на ползите от провеждането на дадената политика.

3. Необходимостта от получаването на нетна оценка от провеждането на дадената политика, чрез съотнасяне на разходите и ползите.

Описание на анализа разходи-ползи

В зависимост от използваните методи и техники за анализ и целите, които са поставени, дейностите по анализа разходи-ползи могат да бъдат в различна степен детайлизирани. Въпреки това, в метода "разходи-ползи" се включват следните три основни елемента, които са задължителни. Това са анализът и оценката на разходите, анализът и оценката на ползите, и накрая, съотнасянето на разходите към ползите. Визуално тези три елемента са представени в рамката на цялостния анализ на следващата фигура.

Фигура 7. Схематично представяне на анализа разходи - ползи

Анализ и оценка на разходите: Оценката на разходите е икономически инструмент за трансформация на необходимите ресурси за изпълнението на

дадена политика или проект в парични единици. Тази оценка дава израз на това, колко парични единици трябва да бъдат похарчени за цялостното внедряване и реализация на дадената политика. Оценката на разходите се използва и за трансформация на необходимите ресурси в парични средства, необходими за финансирането на дадената програма или политика.

Анализ и оценка на ползите: Ползите са това, което се очаква да получи като ефект в замяна на изразходваните средства. Целта на анализа на ползите е да идентифицира, измери и оцени ползите от провеждането на дадена политика. Ползите могат да бъдат измерени както с количествени, така и с качествени измерители. Най-важното в случая е, че всички ползи трябва да бъдат включени в анализа, както и да бъдат релевантни, ясно показани и без застъпване или дублиране.

Анализ на ефективността и ефикасността

Мотиви за използването на анализа на ефективността и ефикасността

Основните мотиви за включване на анализа на ефективността и ефикасността са следните:

1. На първо място всяка политика трябва да бъде оценена доколко е ефективна, т.е. какви ефекти са получени в резултат на нейната реализация.
2. На второ място отделните политики следва да бъдат сравнявани. Това е възможно именно чрез използването на анализа на ефикасността на отделните политики.

Описание на анализа на ефективността и ефикасността

Критериите ефикасност и ефективност могат да се дефинират по следния начин:

- Ефикасността се характеризира с постигане на максимални резултати чрез изразходване на наличните ресурси. Проучването на ефикасността е свързано с оптималното използване на ресурсите за изпълнение на планираните цели, както и възможността същите цели да се изпълнят с по-ограничени ресурси.
- Ефективността отразява степента на съответствие на поставените цели с постигнатите резултати и осъществените въздействия.

Моделът на анализа предполага следния поток:

Ангажимент →	Ресурси →	Действие →	Резултати →	Постижение
Дефинирана цел	Предвидени ресурси	Реализирана програма, политика	Предоставени услуги	Постигнати цели

Ефективността е по същество понятие, свързано с постигането на цел, т.е. степента, до която дадена политика постига поставените си цели. Тя засяга съотношенията между поставените цели, постигнатите резултати и въздействия.

Основните въпроси на които се търси изчерпателен отговор са следните:

Дали поставените цели са постигнати посредством използваните средства, получените резултати и наблюдаваните въздействия?

Дали наблюдаваните въздействия са наистина резултат от оценяваната политика, а не от други обстоятелства?

Въпросът за ефективността всъщност има две съставни части: първо, дали заложените цели са постигнати и второ, дали това се дължи на изследваната политика. За да се прецени до каква степен са постигнати целите, те трябва да бъдат формулирани по начин, който прави възможна такава оценка. За да се прецени до каква степен наблюдаваните събития могат да бъдат проследени назад във времето, е необходимо сравнение. В идеалния случай то обхваща оценка на ситуацията преди, по време и след провеждането на дадената политика. На практика е възможно да се направят такива сравнения когато съществуват сравнителни данни.

Поради това, при оценката на ефективността на изследваните политики, следва да се оцени до каква степен са постигнати целите, доколко са достигнати целевите групи или равнището на изпълнение.

При оценката на ефективността се прилага сравняване на резултатите или въздействието, или състоянието на нещата със заложените в съответната политика цели. Този подход често се нарича анализ на постигане на цел. Когато се оценява ефективността обаче, също трябва да се определи до каква степен използваните инструменти действително са допринесли за постигане на целите на политиката. Това е оценка на ефективността в истинския смисъл на думата. За нея са необходими доказателства, че наблюдаваните резултати наистина са възникнали в резултат на въпросната политика, отколкото от някакви други фактори.

Освен основните 4 групи методи за анализ (икономически, иконометричен, статистически и социологически), Изпълнителят предлага и използването на допълнителни такива, които са описани по-долу.

II.2.2.5. Юридически и документален анализ на хоризонталните политики

Юридически анализ

Мотиви за използване на юридическия анализ

Юридическият анализ на политиките се състои в изследване на нормативната уредба, регулираща обществените отношения, обект на съответната политика. При изготвяне на юридическия анализ се използва предварително дефинирана методология, която е базирана на определен методически подход.

Методическият подход се състои в изследване на историята, развитието и необходимостта от изменения и допълнения в нормативната уредба, представляваща основание за политиката. Извършва се и сравнителен анализ на съответните нормативни актове, като се съпоставят с цялостното законодателство на България и Европейския съюз. Целта е да се установи дали

е налице противоречие с други актове от по-висок или от същия ранг и в случай, че се установи такова, да бъдат предприети съответните мерки за преодоляването им.

Описание на юридическия анализ

Важен момент в процеса на юридическия анализ е прегледът за съответствие с Конституционните норми и принципи, както и с принципите на правото, залегнали в правната теория.

Законодателните актове, уреждащи материята, са разгледани в тяхната йерархия и взаимовръзки с цел извършване на комплексен и систематичен анализ, който би бил от полза за установяване на реалното състояние и би дало отправни точки за бъдещо усъвършенстване.

Тъй като органите на изпълнителната власт разработват, организират, координират и контролират осъществяват държавната политика в съответния ресор, в рамките на юридическия анализ следва да се направи изследване дали се изпълняват целесъобразно и правилно правомощията, предоставени от Конституцията и законите на държавата, както и дали законосъобразно се осъществяват съответните законови делегации. Изследват се поотделно и се установяват органите, в чието правомощие влиза осъществяването на съответната политика. Не би трябвало да се пренебрегва разглеждането на правомощията на органите на изпълнителната власт и в контекста на принципа на Монтескьо за разделение на властите в модерната държава. Недопустимо би било изземване на правомощия на една власт от друга.

Важна част от анализа е изследването и сравняването на правните дефиниции, които се използват в различните нормативни актове. От изключително значение за правилното създаване, прилагане и контрол на изпълнението на политиките е използването на еднакви дефиниции. Изследването на еднаквите дефиниции е в рамките както на един нормативен акт, така и между отделни актове и документи.

Съвременният правен анализ обхваща и юридико-лингвистични аспекти. От изключителна важност за правилното прилагане на актовете на Европейското право е прецизният им превод на официалния език на държавата-членка. Неразбирането и неправилният превод на акт на Европейския съюз може да доведе до незаконосъобразност и на самата провеждана политика. Изследването на прецизността на превода и съответствието с българската юридическа лексика, важи и за международни актове.

С оглед пълнота и всеобхватност, правният анализ може да обхваща и изследване и съпоставка на мотивите на законодателя към отделните актове, както и на направените първоначални оценки на въздействието. Правният анализ може да обхване и различните теоретични школи, на които са се позовавали нормотворците.

Документален анализ (диск рисърч)

Мотиви за използване на документалния анализ

Друг допълнителен метод, който може да бъде използван за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България е преглед и анализ на релевантните източници на информация и свързани документи.

Прегледът на релевантните източници на информация представлява документален подход, при който се анализира вече съществуващата налична информация. Целта е чрез анализ на релевантни източници на информация и свързани документи да се очертае общата проблемна ситуация и нейния обхват. Оценката на политиките изисква използването на официални източници на информация, ако такива съществуват в дадената област.

Описание на документалния анализ

Прегледът на релевантните източници на информация се основава на изследователска работа с вторични данни. Методът обикновено се извършва на бюро, в затворена кабинетна среда, поради което често се нарича „кабинетно проучване“ или „деск рисърч“.

В социалните науки няма строга дефиниция на понятието „документ“. Най-общо в нормативните документи (официалният термин е актове) то се определя като средство за регистриране по определен начин на информация за факти, събития, явления и процеси в социалната действителност, а така също и на мисловната човешка дейност.

В социално-икономическите изследвания се използват различни класификации на документите, но основно те могат да се разделят на две основни групи:

А) Официални документи. Тези документи обикновено имат висока степен на достоверност, а някои от тях дори могат да се обявяват за официални държавни документи. Те могат да се използват и в качеството на юридически доказателства. Важно за тях е и управленското им значение. При анализа в тях могат да се установят взимането на различни управленски решения, постигането на определени цели и други.

Б) Неофициални документи. Сред тях могат да се обособят публикации от различни изследвания. Документално информацията може се представя чрез: слово, таблици, изобразителни форми, официални съобщения, резултати от други изследвания, актуални материали, добри практики в областта и т.н.

Прегледът и анализът на релевантните източници на информация и свързани документи, като източник на информация, може се разглежда в две основни направления: количествено-семантичен анализ и анализ на съдържанието на документи.

II.2.2.7. Математически методи за анализ на хоризонталните политики

Математически анализ и метод на линейното програмиране

Мотиви за използване на математически анализ и метода на линейното програмиране

Математически анализ е клон от математиката, който се занимава с изследване на поведението на математическите функции. Този анализ е

необходим за да се опишат ефектите от оценяваните политики. Методът на линейното програмиране разкрива възможността да се намери най-оптималното икономическо решение при зададени определени ограничения, свързани с използваните ресурси. Прилагането на този метод при оценката на политиките дава възможност да се определят оптималните стойности на изследваните показатели за мониторинг и оценка на ефекта на дадената политика, при положение, че са използвани ефективното наличните ресурси.

Описание на математическия анализ и метода на линейното програмиране

Математическият анализ има два основни клона - диференциално смятане и интегрално смятане. Диференцирането в математическия анализ се свързва с т.нар. "безкрайно малки величини" и "безкрайно малки промени", което ще бъде използвано, за да се устави какви промени биха настъпили в ефектите на политиките, ако се променят някои от факторите, които им оказват влияние.

Методът на линейното програмиране спада към т.нар. математически методи за анализ и е извън статистическите и иконометрични методи, тъй като чрез него се изследват детерминирани процеси, а не стохастични (каквито са в статистиката и иконометрията). Чрез метода на линейно програмиране се решават т.нар. оптимизационни задачи, чрез които се търси оптималния ефект от дадената политика. С помощта на този метод се решават (установяват) т.нар. екстремални стойности, т.е. това са максималната и минималната стойност на функциите с които се измерва ефекта от дадената политика.

Самият метод се основава на решаването на система от линейни уравнения в случаите, когато анализираният икономически феномен са свързани с линейна, строго функционална (а не корелационна) зависимост. Методът на линейно програмиране може да се използва за анализиране на ефектите от политиките при наличието на определени ограничителни фактори, т.е. при ограничените ресурси с които се реализира дадената политика.

Обобщаващ измерител от ефектите на изследваните политики)

Мотиви за използване на обобщаващ измерител на ефекта от политиките

Провеждането на различните политика води и до различни ефекти, които са свързани с промяна на редица от изследваните индикатори. Тези индикатори се променят по различен начин (част от тях в положителна, друга част в отрицателна посока), както и се променят с различен интензитет (с различна сила). За да могат да бъдат сравними ефектите от отделните политики възниква необходимостта от използването на единен обобщаващ измерител, който е наречен обобщаващ измерител на ефектите от политиката. Този измерител следва да обхваща всички ефекти от провежданата политика и се изменя в едни и същи граници, например от 0 до 1 или от 0 до 100.

Описание на обобщаващия измерител на ефектите от политиката

Отделните политики водят след себе си и до различна промяна на изследваните индикатори. За да се изчисли математически един общ индикатор за всяка една политика ще бъде използван следния подход:

1. Съставя се изчерпателен списък на всички измерими индикатори, които са резултат от провежданата политика. Важно е да се уточни, че индикаторите освен количествени могат да бъдат и качествени (при качествените също може да се сложи число, което число има смисъла на ранг).

2. Всички индикатори се трансформират (нормират) в едни същи граници, например от 0 до 1 (или в други граници при необходимост). За целта може да бъде използвана т.нар. min-max трансформация (или друга), по следния начин:

$$x'_i = \frac{x_i - x_{\min}}{x_{\max} - x_{\min}}$$

Където x_i е текущата стойност на дадения индикатор, $x_{\min}$ е неговата минимална, а $x_{\max}$ е неговата максимална стойност (при необходимост може да бъде използван и друг подход за трансформация).

3. Така трансформираните стойности се сумират и след това разделят на техния брой, при което се получава обобщаващ измерител на ефектите от дадената политика, който може да бъде сравняван за всяка една политика.

При необходимост може да бъдат поставени различни тегла на индикаторите, в зависимост от тяхната важност, а при разнопосочни знаци на индикаторите би могло да се използва тяхната абсолютна стойност.

SWOT Анализ

Освен изброените методи, Изпълнителят планира да използва при анализа и разработването на методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България и SWOT анализ.

SWOT анализът ще се използва за оценка на силните, слабите страни, както и възможностите и заплахите, които могат да възникнат в резултат от реализацията на дадена политика. Анализът ще се извърши чрез оценката на следните четири компонента:

Силни страни – предимства и ползи на сегашната ситуация (какво е наред и не се налага да бъде коригирано);

Слаби страни – какви са недостатъците, идентифицираните проблеми (какво не е наред и се налага да бъде коригирано);

Възможности – благоприятните възможности за развитието, усъвършенстването в дадената политика;

Заплахи – заплахите са настоящите или бъдещи условия или промени във външната среда, които въздействат или ще въздействат върху реализацията на дадената политика.

В случая ще бъде извършен разширен SWOT анализ, в който се разглеждат различните комбинации от вътрешни и външни фактори. Елементите на разширения SWOT анализ са представени в следващата таблица.

Таблица 16. Разширен SWOT анализ

SWOT анализ		вътрешна среда	
		Плюсове (S)	Минуси (W)
в ъ н ш н а с р е д а	Възможности (O)	S-O Използване на възможностите за реализация на плюсовете	W-O Унищожаване на слабости за създаване на нови възможности
	Опасности (T)	S-T Използване на плюсовете за елиминирание на опасностите	W-T Разработване на стратегии, които да не позволят слабостите да бъдат активизирани от заплахи

II.2.3. Поддейност 2.3.: „Анализиране на възможността за създаване на онлайн инструменти за мониторинг и оценка на политиките“

В рамките на тази поддейност Изпълнителят ще направи обстоен преглед на съществуващата практиката в другите държави за изградени онлайн инструменти за извършване на оценка на ефекта от политиките. Въз основа на тази информация Изпълнителят ще направи анализ доколко е възможно създаването на онлайн инструмент, който да позволява на администрацията да прави мониторинг и оценки на политиките изцяло в онлайн среда.

Освен това Изпълнителят ще изследва и това към коя информационна система би било най-подходящо и най-ефикасно да бъде изграден този инструмент. Инструментът ще бъде базиран на разработената методиката чрез адаптиране на предложените в нея методи за оценка на ефекта от политиките.

На база на извършения анализ, Изпълнителят ще предложи модел на онлайн инструмент за мониторинг и оценка на политиките, който да стане част от съдържанието на методиката, в случай че в анализа се докаже, че е необходимо да има такъв.

Преглед на съществуващата практиката в други държави за изградени онлайн инструменти за извършване на оценка на ефекта от политиките.

На практика съществуват множество различни онлайн инструменти, които частично или до голяма степен могат да бъдат използвани като прототип или да бъдат заимствани идеи от тяхната функционалност за да бъде разработен подходящ онлайн инструмент, който да позволи да се извършва мониторинг и оценка на политиките в онлайн среда.

Някои от съществуващите портали и онлайн инструменти са следните:

<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

EUR-Lex предоставя безплатен достъп на официалните езици на ЕС.

Той също така позволява да се проследят процедурите, водещи до приемането на нормативните актове в Европейския съюз. Информационната система се актуализира ежедневно с някои текстове, датиращи още от 1951 г. до ден днешен. Всеки документ се показва с аналитични метаданни (справка за публикация, дати, ключови думи и др.), които са организирани в различни раздели. Текстът е разделът по подразбиране. Информацията за документите включва и т.нар. метаданни. В зависимост от вида на достъп до документа може да има други раздели (например процедура, национално транспониране, обобщение на законодателството и т.н.).

Онлайн софтуерна платформа помага в разработването на политики за адаптация към климата. <http://climate-adapt.eea.europa.eu/>

Европейската агенция за околната среда (ЕАОС) използва интернет интерактивен инструмент, наречен Европейска платформа за адаптация към климата (European Climate Adaptation Platform – CLIMATE-ADAPT). Европейската платформа за адаптация към климата е достъпна онлайн и е предназначена да подпомага създателите на политики на съюзно, национално, регионално и местно равнище при разработването на мерки и политики за адаптация към изменението на климата. Адаптацията се изразява в предвиждане на неблагоприятните последици от изменението на климата и в предприемането на подходящи действия, за да се предотвратят или намалят до минимум щетите, които могат да причинят тези последици.

Електронна платформа за оценка и комуникация на политиката за намаляване на административната тежест в България <http://abrio.mee.government.bg/>

Порталът включва:

1. Оценка на идентифицираните информационните задължения, произтичащи от националното законодателство, въвеждащо национални и транспонирани европейски изисквания, измерване на текущото състояние на административните разходи, свързани със задължението за информиране и формулиране на предложения за намаляване на тези административни разходи.

2. Калкулатор, който включително може да бъде използван и като симулатор за изчисляване на различни ефекти, като например съществуващата или потенциална административната тежест по отделни закони и подзаконовата нормативна уредба към тях.

3. Включена е и детайлно описание на използваната в случая методология за изчисляване с математическия модел на стандартните разходи (MCP, англ. ез - Standard Cost Model).

Платформа за мониторинг и оценка на политики има разработени в много страни, например:

Канадската система за мониторинг и оценка на политиките (The Canadian Monitoring and Evaluation System). Измерването на ефективността, мониторингът и оценяването отдавна са част от приоритетите на федералното правителство в Канада. Те имат повече от 30 години опит в оценяването в повечето големи федерални ведомства и агенции и поради тази причина са натрупат голям опит и поради тази причина е налице признанието на много експерти, че самата система за мониторинг и оценка се развива, а не е статична. Канадското правителство има формализирана политика за оценка, формиране на посоки и стандарти, като те са модифицирани три пъти през последните три десетилетия. Промените обикновено са предизвикани от инициатива за реформи в публичния сектор, като въвеждането на ориентиране към резултатите към управлението на правителството, политически проблеми, които могат да доведе до търсене на по-голяма отчетност и прозрачност в правителството или промяна в акцента върху това къде и как информацията от системата за оценка и мониторинг следва да се използва от правителството на Канада.

Чилийската система за управление и контрол на управлението (Sistema de Evaluacion y Control de Gestion) е международно приета като успешен пример за това как да се създаде система за мониторинг и оценка на политики. Чилийските инструменти за оценка и мониторинг на политики са резултат както от международен национален опит, така и от натрупания национален опит. Основните инструменти за мониторинг и оценка се координират централно от Бюджетното бюро на Министерството на финансите (Direccion de Presupuestos или DIPRES) и насърчават използването на информация за мониторинг и оценка в процесите на вземане на решения от правителството, особено тези, свързани с бюджета, както и за други политики.

Предварителен анализ на това доколко инструментите и методите, предложени да бъдат включени в методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България, биха могли да се реализират в онлайн среда.

Въпреки, че при реализацията на проекта Изпълнителят ще направи детайлен анализ доколко е възможно създаването на онлайн инструмент, който да позволява на администрацията да прави мониторинг и оценки на политиките изцяло в онлайн среда, както и ще изследва въпроса към коя информационна система би било най-подходящо и най-ефикасно да бъде изграден този инструмент, то към момента би могло да се направи предварителен анализ доколко предложените методи и инструменти биха могли да се реализират в онлайн среда.

За целта е направен кратък анализ за всеки отделен предложен метод/инструмент.

Социологически методи за анализ на хоризонталните политики

Първият предложен социологически метод е онлайн анкетното проучване. Поради своята същност тези анкетни проучвания по дефиниция се

провеждат в онлайн среда. Разбира се, този метод предполага да съществуват два основни вида потребители, със съответните права за достъп до системата.

Първата група потребители са респондентите, които следва да попълват анкетата. Техните права в онлайн системата се отнасят до модула за попълване на отделните въпроси. Освен това един потребител би трябвало да има права да попълва онлайн анкета само веднъж.

Вторият вид потребител е администратора на онлайн анкетата. Неговите функции са следните:

1. Разработване и администриране на онлайн анкета.
2. Проследява кои потребители са попълнили анкетата (изцяло или частично).
3. Мигрира получените данни към другите модули (софтуери) за последващата обработка и анализ на данните от онлайн анкетата.

Съществува богато многообразие от софтуери и платформи, чрез които е възможно да се реализира онлайн анкетните проучвания. Някои от по-известните са следните: LimeSurvey (изцяло безплатен), PopSurvey, SurveyGizmo, LoopSurvey, SurveyPlanet и много други, а освен това може и специално да бъде програмиран за целите в онлайн среда.

Дълбочинните интервюта също биха могли да се реализират в онлайн среда, ако не изцяло, то поне частично. Основните резултати от дълбочинните интервюта се представят по следния начин:

1. Звукозапис на дълбочинните интервюта.
2. Транскрибираните тестове от дълбочинните интервюта.

И двата вида файлове могат да бъдат включени в онлайн система за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България. Когато се използват транскрибираните текстове от дълбочинните интервюта без проблем те могат да бъдат анонимизирани.

На практика съществуват вече разработени онлайн платформи за дълбочинни интервюта, които могат да бъдат използвали или надградени. Например такава е платформата VisionsLive V+ Online In-Depth Interviews.

Статистически и иконометрични методи за анализ на хоризонталните политики

Дескриптивният статистически анализ е основният използван вид статистически анализ. За изчисляването на дескриптивните статистики (или т.нар. обобщаващи статистически характеристики) могат да се използват много и най-разнообразни софтуери. Някои от тях са стандартни като Excel, друга част са специализираните статистически софтуери. От специализираните софтуери съществуват безплатни, като R, а друга част са комерсиални, като например SPSS, Eviews, Stata и други.

При корелационния анализ също могат да се използват различни софтуери. За изчисляването на корелационния коефициент на Браве би могло да се използва и стандартен софтуер като Excel, докато за изчисляване на коефициента на корелация на ранговете на Спирман се изисква специализиран софтуер (например SPSS, Eviews или друг).

Разбира се, не е задължително да се използва комерсиален софтуер. В някои случаи може да се окаже, че е използването на безплатни статистически софтуери като R, които могат да се вградят в онлайн система, е изключително удачен вариант.

Същото се отнася и до останалите статистически методи за анализ, като проверките на хипотези, Хи-квадрат анализа и дисперсионния анализ, както и предложените иконометрични методи за анализ, които изискват използването на специализиран статистически софтуер (без значение дали безплатен или комерсиален).

Икономически методи за анализ на хоризонталните политики

При икономическите методи за анализ на хоризонталните политики също има възможност да се използва подходящ онлайн софтуер. Например за приложението на анализа разходи ползи би могло да се използва софтуера WinDASI, CBA Builder или други).

За анализа на ефективността и ефикасността могат да се използват прости математически операции, които лесно могат да бъдат вградени в онлайн модул, без да е необходимо използването на специален софтуер.

Юридически и документален анализ на хоризонталните политики

За юридическия анализ съществува голямо многообразие от софтуери като АПИС, СИЕЛА, ЛАКОРДА и други. Съществуват и онлайн правни портали, които също могат да бъдат използвани, като www.lex.bg

При документалния анализ, както и използването на официална налична информация, могат да бъдат използвани различни информационни източници, които са с онлайн достъп. Например, това са интернет сайта на Националния статистически институт (www.nsi.bg), т.нар. Портал за отворени данни на Република България (<https://opendata.government.bg>) и още много други източници.

Математически методи за анализ на хоризонталните политики

На практика съществуват много и най-различни софтуерни продукти, които могат да бъдат използвани при математическите методи за мониторинг, оценка и анализ на хоризонталните политики. Някои от по-известните софтуери са Mathematica, MATLAB, Mathcad и други, но също така съществуват и онлайн платформи, които също могат да бъдат използвани, като <http://www.wolfram.com>.

SWOT Анализ

Освен изброените методи, Изпълнителят планира да използва при анализа и т.нар. SWOT анализ. На практика съществува голямо многообразие от софтуери, които могат да бъдат използвани при SWOT анализа, някои от тях са онлайн, като например <http://i-swot.com/>

В резултат на тази поддейност Изпълнителят ще предложи модел на онлайн инструмент за мониторинг и оценка на политиките, който да стане част от съдържанието на методиката, в случай че по време на изпълнението на проекта и въз основа на анализа се докаже, че е необходимо да има такъв.

II.2.4. Поддейност 2.4.: „Тестване на методиката“

Съгласно изискванията на Възложителя, заложи в техническите спецификации по настоящата обществена поръчка, Изпълнителят следва да тества разработената методика с цел оценката на ефекта от поне една хоризонтална политика от всяка от дефинираните области.

В тази връзка, концепцията на Консултанта предвижда тестването на методиката да бъде извършено чрез реализацията на няколко последователни и логично обвързани етапа:

Етап 1: Определяне на критерии за подбор на хоризонталните политики, за които ще бъде тествана методиката за мониторинг и оценка на политиките.

Чрез дефинирането на критерии за подбор на политиките, за които ще бъде извършено пилотното тестване на методиката се цели гарантирането на пълнота на обхвата и спецификата на политиките, което да позволи проверката на приложимостта на методиката във всичките ѝ аспекти.

Този етап се планира да бъде стартиран непосредствено след разработването на проекта на методика.

Етап 2: Разработване на план за извършване на пилотното тестване на методиката.

Пилотното тестване на методиката изисква ангажирането на времеви и експертен ресурс, което предполага адекватно планиране на действията от страна на Изпълнителя. Предварителното планиране на конкретните стъпки за реализацията на задачата е от съществено значение за качественото изпълнение на дейността и на поръчката като цяло. Поради тази причина, Изпълнителят ще изготви подробен план за тестването на методиката, който ще съдържа като минимум:

- Описание на отделните стъпки за реализацията на пилотното тестване на политиките;
- Разпределение на задачите и отговорностите на членовете на екипа, които ще вземат участие в пилотното тестване по отделните политики;
- Срокове за извършването на тестването на политиките;
- Отчитането и документирането на резултатите от тестовите.

Етап 3: Извършване на пилотното тестване на избраните хоризонтални политики.

В рамките на този етап ще бъде извършена същинската част от изпълнението на поддейност II.2.4. На база на подбраните на етап 2 хоризонтални политики от всяка една от дефинираните области и разработеният в рамките на етап 3 план, експертите на Изпълнителя ще тестват пилотно приложението на методиката за мониторинг и оценка на ефекта от

политиките. При реализацията на този етап ще бъдат използвани специално създадени за целта работни документи (контролни листове, въпросници и други), в които ще бъдат документирани резултатите от отделните оценки.

При извършването на пилотната оценка на избраните хоризонтални политики ще бъдат използвани методите и техниките, детайлно описани в т. II. 2.2. от настоящото техническо предложение.

В резултат от извършеното тестване ще бъде оценено практическото приложение на методиката като при констатиране недостатъци или пропуски Изпълнителят ще извърши необходимите корекции.

Етап 4: Документиране на резултатите от тестването на методиката.

Съгласно изискванията на Възложителя, описани в техническите спецификации, Изпълнителят следва да представи доклад с резултатите от тестовото прилагане на методиката. В тази връзка, експертите от екипа ще документират в работните документи резултатите от извършените оценки по отделните елементи. Събраната по време на тестването информация ще бъде обобщена и анализирана. На тази база ще бъде изготвен доклад, който като минимум ще съдържа:

- ✓ Описание на извършените действия по прилагането на методиката за всяка една от тестваните оценки на хоризонтални политики;
- ✓ Механизмът за практическото прилагане на методиката, включително използваните методи;
- ✓ Получените резултати при прилагането на методиката;
- ✓ Извършените на база на получените резултати подобрения и корекции в методиката при евентуално установени пропуски и недостатъци в първоначално разработената методика.

Към доклада ще бъдат приложени и работните документи, на база на които е събрана информация за прилагането на методиката.

II.2.5. Поддейност 2.5.: „Изготвяне на окончателен вариант на методиката“

Съгласно изискванията на Възложителя, описани в техническите спецификации по настоящата обществена поръчка, Изпълнителят следва да изготви окончателния вариант на методиката за мониторинг и оценка на политиките след консултации с Възложителя.

В тази връзка Консултантът предвижда проектът на окончателен вариант на методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките да бъде изготвен след извършването на пилотното ѝ тестване в рамките на поддейност II.2.4. с цел тя да бъде практически приложима от администрацията и да води до подобряване на процеса по правене, реализиране, мониторинг и оценка на политиките. Методиката ще бъде представена в писмен вид на Възложителя за мнения и коментари. Изпълнителят ще предложи на Възложителя да бъде организирана работна среща между експертите на Изпълнителя, участвали в изработването на методиката и експертите, оторизирани от страна на Възложителя, на която в работен порядък методиката да бъде обсъдена.

На база на получените от Възложителя бележки и коментари в писмен вид и на изразените в рамките на обсъждането на работната среща мнения,

предложения и препоръки, Изпълнителят ще отрази евентуалните промени и корекции в проекта на окончателния вариант на Методиката.

В този й вид Изпълнителят ще я представи на публичното обсъждане, което се предвижда да бъде проведено по поддейност II.2.7. от поръчката. Концепцията на Участника за провеждането на публичното обсъждане е подробно описана в т. II.2.5. от настоящото техническо предложение.

На база на получените в рамките на обсъждането мнения, предложения и препоръки от представителите на заинтересованите страни, участници в публичното обсъждане, Изпълнителят в сътрудничество с екипа на Възложителя ще извърши анализ на евентуалните промени, които се налага да бъдат направени в проекта на окончателен вариант на Методиката.

Като последна стъпка, Изпълнителят ще изготви и представи на Възложителя за одобрение окончателен вариант на методиката за мониторинг и оценка на политиките.

II.2.6. Поддейност 2.6.: „Изготвяне на оценка на въздействие на проекта на методика“

В рамките на поддейност II.2.6 ще бъде изготвена оценка на въздействието на проекта на методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките, съгласно правилата, заложи в нормативните актове – Закона за нормативните актове /ЗНА/ и Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието /НОМИОВ/:

ЗАКОН ЗА НОРМАТИВНИТЕ АКТОВЕ (Обн., ДВ, бр. 27 от 3.04.1973 г., изм. и доп., бр. 65 от 21.07.1995 г., доп., бр. 55 от 17.06.2003 г., в сила от 18.12.2003 г., изм. и доп., бр. 46 от 12.06.2007 г., бр. 34 от 3.05.2016 г., в сила от 4.11.2016 г.)

Законът цели усъвършенстване на подготовката, издаването и прилагането на нормативните актове. Съгласно разпоредбите на глава втора от ЗНА съставителят на проект на нормативен акт извършва оценка на въздействието на нормативния акт, когато това е предвидено в този закон. Оценката на въздействието изследва съотношението между формулираните цели и очакваните (постигнати) резултати. Министерският съвет определя с нормативен акт условията и реда за планиране и извършване на оценка на въздействието на проектите на закони, кодекси и подзаконови нормативни актове на Министерския съвет. Обхватът и методологията за извършване на оценката на въздействието се определят с наредба на Министерския съвет. Предварителната оценка на въздействието е частична и цялостна. Извършването на частична предварителна оценка на въздействието предхожда изработването на всеки проект на закон, кодекс и подзаконов нормативен акт на Министерския съвет. Цялостна предварителна оценка на въздействието се извършва при изработване на нови закони и кодекси и при изработване на проекти на нормативни актове, за които частичната оценката е показала, че може да се очакват значителни последици.

Приложимост на нормативния акт по отношение на настоящата поръчка:

В изпълнение на техническото задание/спецификация на Възложителя на проекта на методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките ще бъде изготвена оценка на въздействието при спазване на разпоредбите на Закона за нормативните актове. Ще бъде извършена предварителна оценка на въздействието на проекта на методика с цел изследване на съотношението между формулираните цели и очакваните (постигнати) резултати. Тъй като Възложителя предвижда проектът на методиката за оценка на ефекта от политиките да бъде предложена за одобрение от страна на Министерски съвет с нормативен акт и поради факта, че разработената методика е нова, в съответствие с разпоредбите на ЗНА предвиждаме извършването на цялостна предварителна оценка на въздействието, като за целите на поръчката ще приложим адаптиран подход, съгласуван с Възложителя.

Глава втора.

ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА НОРМАТИВНИ АКТОВЕ (ОТМ. - ДВ, БР. 46 ОТ 2007 Г., НОВА - ДВ, БР. 34 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 04.11.2016 Г.)

Глава втора.

ПЛАНИРАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТИТЕ (ОТМ. - ДВ, БР. 46 ОТ 2007 Г.)

Чл. 19. (Отм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г., нов - ДВ, бр. 34 от 2016 г., в сила от 04.11.2016 г.) (1) Съставителят на проект на нормативен акт извършва оценка на въздействието на нормативния акт, когато това е предвидено в този закон. (2) Оценката на въздействието е предварителна и последваща. Оценката на въздействието изследва съотношението между формулираните цели и очакваните (постигнати) резултати. (3) Народното събрание определя методология за извършване на оценка на въздействието на проектите на закони и кодекси, внесени от народните представители. (4) Министерският съвет определя с нормативен акт условията и реда за планиране и извършване на оценка на въздействието на проектите на закони, кодекси и подзаконови нормативни актове на Министерския съвет. Обхватът и методологията за извършване на оценката на въздействието се определят с наредба на Министерския съвет.

Чл. 20. (Отм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г., нов - ДВ, бр. 34 от 2016 г., в сила от 04.11.2016 г.) (1) Предварителната оценка на въздействието е частична и цялостна. (2) Извършването на частична предварителна оценка на въздействието предхожда изработването на всеки проект на закон, кодекс и подзаконов нормативен акт на Министерския съвет. (3) Цялостна предварителна оценка на въздействието се извършва при:
1. изработване на нови закони и кодекси;
2. изработване на проекти на нормативни актове, за които оценката по ал. 2 е показала, че може да се очакват значителни последици. (4) Извън случаите по ал. 3 цялостна предварителна оценка на въздействието може да се извърши по преценка на съставителя на проекта.

Чл. 21. (Отм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г., нов - ДВ, бр. 34 от 2016 г., в сила от 04.11.2016 г.) (1) Законодателната инициатива на Министерския съвет се осъществява въз основа на законодателна програма, а приемането на подзаконов нормативни актове - въз основа на оперативна програма. Законодателната и оперативната програма се приемат от Министерския съвет за 6-месечен период.

(2) Включването на проекти на закони и кодекси в законодателната програма и на подзаконов нормативни актове на Министерския съвет в оперативната програма се осъществява след извършена предварителна оценка на въздействието.

(3) Министерският съвет разглежда проекти на закони и кодекси и на подзаконов нормативни актове на Министерския съвет, които не са включени в законодателната и оперативната му програма, ако са придружени от предварителна оценка на въздействието.

(4) Законодателната и оперативната програма на Министерския съвет заедно с предварителните оценки на въздействието се публикуват на Портала за обществени консултации.

(5) Предварителните оценки на въздействието по ал. 2 и 3 се съгласуват с администрацията на Министерския съвет.

Чл. 22. (Отм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г., нов - ДВ, бр. 34 от 2016 г., в сила от 04.11.2016 г.) (1) Органът, в чиято компетентност е изпълнението на нормативния акт, извършва последваща оценка на въздействието на новите закони, кодекси и подзаконов нормативни актове на Министерския съвет.

(2) Последващата оценка на въздействието се извършва в срок 5 години след влизането в сила на новия закон, кодекс или подзаконов нормативен акт на Министерския съвет или в по-кратък срок, определен от органа по ал. 1.

(3) Последващата оценка на въздействието, извършена от орган по ал. 1, се публикува на интернет страницата на съответния орган и на Портала за обществени консултации в срок до 30 дни от изготвянето ѝ.

(4) Когато орган на местното самоуправление е извършил последваща оценка на въздействието, тя се публикува на интернет страницата на общината в срок до 30 дни от изготвянето ѝ.

Чл. 23. (Отм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г., нов - ДВ, бр. 34 от 2016 г., в сила от 04.11.2016 г.) Държавните органи и бюджетните организации по смисъла на Закона за публичните финанси, до които са отправени искания за сведения или за съдействие във връзка с извършването на оценка на въздействието, са длъжни да предоставят сведенията или да окажат съдействие на органа, който организира извършването ѝ.

НАРЕДБА за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието (Приета с ПМС № 301 от 14.11.2016 г., обн., ДВ, бр. 91 от 18.11.2016 г., в сила от 18.11.2016 г., изм., бр. 5 от 17.01.2017 г.)

С наредбата е определен обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието на нормативните актове от компетентността на Министерския съвет (МС) съгласно изискванията на Закона за нормативните актове. Наредбата обхваща същност, етапи на извършване, консултации преди

извършване, както и методи на извършване на предварителната оценка на въздействието.

Приложимост на нормативния акт по отношение на настоящата поръчка:

Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието ще се приложи при изпълнението на поддейност II.2.6 на настоящата обществена поръчка, като за изпълнението на поддейността ще извършим цялостна предварителна оценка на въздействието при спазване на разпоредбите на посочената Наредба.

Както отбелязахме и по-горе, след като разработим Методиката, ще съгласуваме с Възложителя подхода за извършване на оценката на въздействие, поради това, че се касае за оценка на въздействие на методика, а посочените разпоредби на ЗНА и НОМИОВ регламентират правилата за извършване на оценка на въздействието на нормативен акт. Чрез съгласуване на подхода ще осигурим извършването на реална оценка на въздействието, която показва съотношението между формулираните цели и очакваните (постигнати) резултати, заложи в разработената методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките.

В резултат от изпълнението на поддейност II.2.7 ще бъде изготвена оценка на въздействие на изготвената Методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките.

II.2.7. Поддейност 2.7.: „Провеждане на публично обсъждане на методиката“

Съгласно изискванията на техническите спецификации, Изпълнителят ще организира и проведе публично обсъждане на методиката.

В настоящата част на Предложението за изпълнение на поръчката е описан механизмът за организиране на публичното събитие, като е представено виждането на Консултанта относно: предлагания от нас подход за организиране на публичното обсъждане, участниците, темите, които ще бъдат разисквани, подготовка на програма, дата и място на провеждане, организация на събитието, зали, кетъринг, материали, начините на съгласуване на всички етапи с Възложителя, както и отчитането на събитието и др.

Подход:

Подходът ни за организиране и провеждане на публичното обсъждане ще се основава на следните основни стъпки:

- ◆ Планиране на събитието;
- ◆ Изготвяне на необходимите презентации, анкетни карти и други материали, за всички участници по време на обсъждането;
- ◆ Организиране и осигуряване на логистика за провеждането му;
- ◆ Провеждане на публичното обсъждане;
- ◆ Отчитане;
- ◆ Анализ на препоръките, мненията и предложенията на заинтересованите страни, получени в рамките на публичното обсъждане

и отразяването им при изготвянето на окончателния вариант на методиката.

Участници:

Съгласно изискванията на Техническите спецификации, за участие в публичното обсъждане на методиката ще бъдат поканени 80 души - представители на администрацията от звена, които се очаква да ползват методиката за оценка на политиките.

Тема:

Изпълнителят ще представи и подложи на дискусия на публичното обсъждане изготвения проект на методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките.

Лектори:

Разработеният проект на методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките ще бъде представен от Ръководителя и останалите ключови експерти от екипа на изпълнителя, които ще участват като лектори в зависимост от тематиката и сферата на експертиза. Ще бъде нает модератор, който да подпомага доброто провеждане на събитието и подпомага дискусиите. В случай на необходимост, могат да бъдат привлечени и допълнителни лектори с необходимите познания по темите, които ще бъдат обсъждани.

Програма:

Към дейностите, свързани с организирането и провеждането на публичното събитие се включва разработването на официална програма за неговото провеждане, подготовка на презентации и представяния, организиране и провеждане на събитието, отпечатване на информационни материали. След одобряване от страна на Възложителя на програмата, Изпълнителят ще подготви първоначален комплект материали и покана, които ще бъдат изпратени към потенциалните участници в публичното събитие.

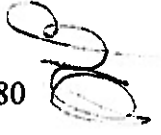
Дата и място:

Публичното обсъждане на методиката ще се проведе в рамките на 1 ден в гр. София, като Изпълнителят предварително ще съгласува с Възложителя точната дата и мястото за провеждане на събитието.

Материали за конференцията:

Примерният комплект материали за всеки един участник ще съдържа:

1. Програма за публичното обсъждане;
2. Презентации на лекторите;
3. Папка;
4. Химикалка;
5. Бележници;
6. Формуляри за обратна връзка (анкетни карти), съдържащи въпроси, които биха допринесли за подобрене на проекта на методика, обект на публично обсъждане;
7. Други информационни материали, съгласувани с Възложителя.

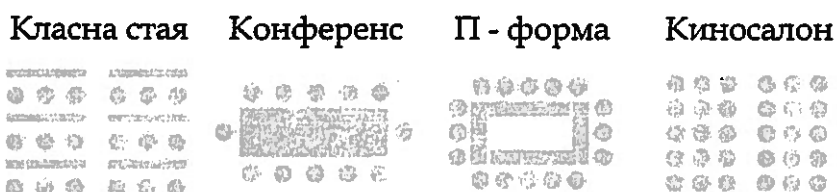

Всички материали за публичното събитие ще бъдат подготвени в съответствие с изискванията за мерките по информация и комуникация на ЕС, описани в „Единен наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г.“. Всички материали ще бъдат предварително представени за съгласуване от възложителя и ще съдържат информация за: темата, датата и мястото на провеждане.

Условия на които трябва да отговаря залата за провеждане на публичното обсъждане:

Залата, трябва да бъдат климатизирана и просторна (за минимум 80 участника), както и да позволи различна подредба в зависимост от естеството предвидените в програмата на събитието специфични дейности, като работа по групи, презентации или дискусии.

Изпълнителят се ангажира да подготви работните зали със следното оборудване: озвучителна техника, микрофони, прожекционен екран, мултимедия, лаптоп, флипчарт, както и техника за симултанен превод (ако е необходимо). Ще бъдат осигурени и необходимите канцеларски материали. По-долу са демонстрирани примерни разпределения на местата в залите.

Водещо при избора на Изпълнителя за място за провеждане на конференцията е възможността конференцията зала, изхранването и организацията на кафе-паузите да бъде избрана най-изгодната оферта за провеждане на събитие от подобен мащаб между хотели и конферентни центрове с необходимата представителност в гр. София.

Изборът на подходяща база ще бъде съгласуван с Възложителя не по-късно от един месец преди датата на провеждане на работното съвещание. Този срок е необходим за да може да бъде резервирана навреме необходимата зала и за да протече безпроблемно организирането на събитието.

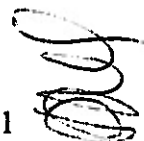
Осигуряване на логистика:

За осигуряване на нормалното провеждане на публичното обсъждане, Изпълнителят ще осигури:

- Наем на зала и оборудване за провеждане на събитието (екран, озвучителна техника, мултимедия, лаптоп, техническа поддръжка) за представяне на проекта на методика.
- Кафе паузи. Кафе паузите ще включват минерална вода, кафе, чай, безалкохолни напитки, дребни сладки и солени.

Отчитане на резултатите:

След приключване на публичното обсъждане, Изпълнителят ще отчете участието си на публичното обсъждане, като представи подготвените от него на и предварително одобрени от Възложителя материали за участниците.

След провеждане на събитието Изпълнителят ще анализира препоръките, мненията и предложенията на заинтересованите страни, получени в рамките на публичното обсъждане, и в сътрудничество с екипът на Възложителя ще отрази при изготвянето на окончателния вариант на методиката.

II.2.8. Поддейност 2.8.: „Участие по време на конференция за представяне на резултатите от проекта“

В допълнение към проведеното публично обсъждане на методиката, Изпълнителят ще има ангажимент да участва съвместно с Възложителя по време на предвидената еднодневна конференция, на която ще бъдат представени резултатите от проекта. Всички презентации, които ще бъдат представени от Изпълнителя ще бъдат предварително разработени и съгласувани с Възложителя. При изготвянето им, Изпълнителят ще се съобрази с изискванията на Единния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г.

II.2.9. Очаквани резултати от Дейност 2

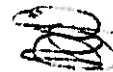
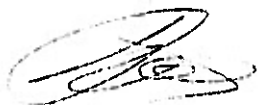
В съответствие с изискванията на Възложителя, концепцията на Участника предвижда в рамките на Дейност 2 да бъдат постигнати следните резултати:

1. Изготвен доклад за добри практики за видове методи за извършване на оценка на политики;
2. Изготвяне на проект на методика за оценка на политики;
3. Извършен преглед добри практики за онлайн инструменти за оценка и мониторинг на политики;
4. Изготвен доклад с резултатите от тестово прилагане на методиката върху поне една хоризонтална политика от всяка област, посочени по-горе ;
5. Изготвена оценка на въздействие на изготвената на методика;
6. Организирано и проведено публично обсъждане на методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките, отразяване на бележки и предложения;
7. Участие на изпълнителя по време на пресконференция, на която ще бъдат представени резултатите от проекта.

II.3. Докладване на изпълнението

В техническите спецификации към настоящата обществена поръчка, Възложителят е определил изискванията към докладването на резултатите от изпълнението на договора, като е заложил изготвянето и представянето на следните видове доклади:

- *„Междинен доклад, съдържащ описателна част на извършената работа и постигнатите резултати от изпълнението на дейност 1 – представя се до 7 календарни дни, считано от датата на изтичане на срока за изпълнение на съответната дейност (осми месец).“*

- **Окончателен доклад** – изготвя се за цялостно отчитане приключването и предаването на извършената работа по поръчката, включително описателна част на извършената работа и постигнатите резултати от изпълнението на дейност 2. Проектът на окончателния доклад се представя две седмици преди срока за приключване на всички дейности по поръчката. Той включва обобщена и аналитична информация и оценка за резултатите от изпълнените дейности, постигнатите цели, резултати, идентифицираните трудности и проблеми, предприетите корективни мерки и т.н. „

Отделно от това, Възложителят е поставил изискване за изготвянето и представянето на още два доклада, а именно „доклад с резултатите от тестовото прилагане на методиката“ и „доклад за добри практики за видове методи за извършване на оценка на политики“.

Изпълнителят ще се съобрази изцяло с изискванията на Възложителя за предаване и приемане на докладите, като всички доклади ще бъдат изготвени и представени на български език на хартиен и електронен носител в определените срокове. Изпълнителят ще вземе предвид заложеното в техническите спецификации условие Възложителят да разглежда представените доклади и в срок до 7 работни дни да уведомява Изпълнителя за приемането им, или да ги връща за преработване, допълване или комплектоване, ако не отговарят на изискванията, като чрез ръководителя на проекта да дава указания и да определя срок за отстраняване на констатираните недостатъци и пропуски, който е не по-дълъг от 7 календарни дни.

При изготвянето на междинния и окончателния доклад, Консултантът ще се ръководи от основните правила при изготвяне на подобен тип доклади. В техническата спецификация по настоящата обществена поръчка, Възложителят не е определил конкретни изисквания към структурата на докладите. На база на опита в отчитането на дейностите по аналогични и според разбирането му, виждането на Участника е докладите да съдържат като минимум:

	<p>☒ Проект на Междинен/Окончателен доклад Съдържание:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Резюме, съдържащо кратко представяне на основните моменти от изпълнението на Дейност 1 (за междинния доклад) и Дейност 2 (за окончателния доклад), както и постигнатите резултати; – Списък на съкращенията; – Речник на използваните термини; – Въведение, представящо обща информация; – Методология на изпълнение на съответните дейности, включително описание на използваните методи и
---	---

	<p>инструменти за изпълнението, както и източници на данни и информация.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Постигнатите резултати. В проекта на окончателен доклад ще се съдържа и обобщена и аналитична информация и оценка за резултатите от изпълнените дейности, постигнатите цели, резултати, идентифицираните трудности и проблеми, предприетите корективни мерки и други. - Приложения. <p>Приложенията ще съдържат пълния набор от направени анализи, използвани данни, източници на информация и други подробности, свързани с извършването на дейностите, карти, таблици, графики, бази данни методически подходи, формули, списък с направените интервюта, списък с проучените заинтересовани страни, кратко представяне на членовете на екипа по изпълнението и други материали.</p>
--	---

Заедно с проектите на доклади, Изпълнителят ще представи на Възложителя и проекти на двустранни констативни предавателно-приемателни протоколи, подписани от Ръководителя на екипа от страна на Изпълнителя, съдържащи извършената и отчетена работа и постигнатите резултати.

В случай, че бъдат установени несъответствия на изпълнението с уговореното или бъдат констатирани недостатъци, Възложителят може да откаже приемането на изработеното до отстраняването им. Констатираните отклонения и недостатъци се описват в двустранен протокол, в който се посочва и подходящ срок за отстраняването им за сметка на Изпълнителя.

Съгласно изискванията, посочени в техническите спецификации, проектът на окончателен доклад подлежи на предварително одобрение от страна на Възложителя, който трябва да уведоми писмено Изпълнителят в случай, че са необходими разяснения, корекции, допълнителна информация и/или документи, удостоверяващи подлежащи на доказване обстоятелства и др. В този случай Изпълнителят ще изготви таблица за отразяването на бележките и ще представи на Възложителя за одобрение преработен окончателен вариант на доклада в дадения му срок.

Приемането на окончателния доклад ще бъде извършено чрез подписването на окончателен двустранен констативен протокол, в който се констатира изпълнението или неизпълнението на договора, каква част от гаранцията за изпълнение подлежи на връщане или на задържане и какво следва да се изплати при окончателното плащане.

Всички материали от проекта ще бъдат представени на Института по публична администрация с цел в бъдеще в програмата на института да бъде

включено обучение на служителите от администрациите за прилагане на методиката.

Б. График

Детайлно описание на дейностите и поддейностите, включени в обхвата на обществената поръчка с предмет: „Извършване на анализ и разработване на методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките в България, и провеждане на публично обсъждане“ по Проект BG05SFOP001-2.001-0010 „Подобряване на процеса по реализиране на политики в България“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд е представено по-горе в предложението за изпълнение на поръчката, поради което в настоящата точка Консултантът е акцентирал върху последователността и продължителността на отделните дейности и поддейности, както и върху индикативните дати за отчитане на крайни и междинни резултати от дейността и за предаване на продуктите.

Съгласно II. „Срокове за изпълнение“ от Техническите спецификации срокът за изпълнение на всички дейности по обществената поръчка е 10 (десет) месеца, считано от датата на сключване на договора за възлагане на поръчката. Дейност 1 следва приключи до края на 8 (осмия) месец от датата на сключване на договора.

За целите на планирането Консултантът е определил като индикативна дата за стартиране на договора 02.04.2018 г.

Според разбирането на Изпълнителя са идентифицирани и обозначени следните индикативни дати за отчитане на крайни и междинни резултати от дейността и за предаване на продуктите, представени в таблицата по-долу:

Таблица 17. Индикативни дати за отчитане на крайни и междинни резултати

№ по ред	Крайни и междинни резултати от дейността, и продукти от дейността	Индикативни дати за отчитане на крайни и междинни резултати от дейността и за предаване на продуктите
Дейност 1. „Разработване на анализ на ефекта на политиките“		
Поддейност 1.1.: „Анализиране на стратегически документи“		
1.	Мобилизиран екип на Изпълнителя	до 3 дни от сключване на договора или до 05.04.2018 г.
2.	Проведена Встъпителна среща	до 3 дни от сключване на договора или до 05.04.2018 г.
3.	Изготвени работни документи	до 10 дни от сключване на договора или до 12.04.2018 г.
4.	Предадена от страна на Възложителя на необходимата първоначална информация	до 14 дни от сключване на договора или до 16.04.2018 г.
5.	Подбрани и анализирани стратегически, относими към съответните хоризонтални политики - обект на анализ	до края на 4 (четвъртия) месец от изпълнение на договора или до 31.07.2018 г.

№ по ред	Краини и междинни резултати от дейността, и продукти от дейността	Индикативни дати за отчитане на крайни и междинни резултати от дейността и за предаване на продуктите
Поддейност 1.2.: „Оценка на ефекта от изпълнение на съответна политика“		
6.	Предложени критерии и методи за извършване на оценка на политиките	до края на втората седмица от 5 (петия) месец от изпълнение на договора, т.е. до края на втората седмица от стартиране на поддейност 1.2. или до 10.08.2018 г.
Поддейност 1.3.: „Идентифициране на проблемни области в процеса по реализиране на политики“		
7.	Идентифицирани проблемни области в процеса по планиране, реализиране и оценка на политики	до края на първата седмица от 8 (осмия) месец от изпълнение на договора или до 02.11.2018 г.
Поддейност 1.4.: „Формулиране на изводи и препоръки за подобряване на процеса по реализиране на политики“		
8.	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT - анализ), свързани с подобряване процеса по реализиране на политики в България	до края на 8 (осмия) месец от датата на сключване на договора или до 30.11.2018 г.
9.	Формулирани изводи и препоръки за подобряване на процеса по реализиране на политики	до края на 8 (осмия) месец от датата на сключване на договора или до 30.11.2018 г.
Докладване на изпълнението		
10.	Изготвяне и предаване на Възложителя на Междинен доклад, съдържащ описателна част на извършената работа и постигнатите резултати от изпълнението на Дейност 1	до 7 календарни дни, считано от датата на изтичане на срока за изпълнение на Дейност 1 или до 07.12.2018 г.
Дейност 2. „Разработване на Методика за мониторинг и оценка на ефекта от политиките“		
Поддейност 2.1.: „Преглед на практиката“		
11.	Изготвен доклад за добри практики за видове методи за извършване на оценка на политики	до края на втората седмица от 9 (деветия) месец от изпълнение на договора или до 07.12.2018 г.
Поддейност 2.2.: „Изготвяне на проект на методика за мониторинг и оценка на политиките“		
12.	Изготвяне на проект на методика за оценка на политики	до края на втората седмица от 9 (деветия) месец от изпълнение на договора или до 07.12.2018 г.
Поддейност 2.3.: „Анализиране на възможността за създаване на онлайн инструмент за мониторинг и оценка на политиките“		
13.	Извършен преглед добри практики за онлайн инструменти за оценка и мониторинг на политики	до края на третата календарна седмица/ втора работна седмица от 9 (деветия) месец от изпълнение на договора

№ по ред	Крайни и междинни резултати от дейността, и продукти от дейността	Индикативни дати за отчитане на крайни и междинни резултати от дейността и за предаване на продуктите или до 14.12.2018 г.
Поддейност 2.4.: „Тестване на методиката“		
14.	Изготвен доклад с резултатите от тестово прилагане на методиката върху поне една хоризонтална политика от всяка област, посочени по-горе	до края на четвърта календарна седмица/ трета работна седмица от 9 (деветия) месец от изпълнение на договора или до 21.12.2018 г.
Поддейност 2.5.: „Изготвяне на окончателен вариант на методиката“		
15.	Окончателен вариант на методиката	до две седмици преди срока за приключване на всички дейности по поръчката или до 18.01.2019 г.
Поддейност 2.6.: „Изготвяне на оценка на въздействие на проекта на методика“		
16.	Изготвена оценка на въздействие на изготвената на методика	до края на първата седмица от десетия месец от изпълнение на договора или до 04.01.2019 г.
Поддейност 2.7.: „Провеждане на публично обсъждане на методиката“		
17.	Организирано и проведено публично обсъждане на методиката за мониторинг и оценка на ефекта от политиките, отразяване на бележки и предложения	до края на четвърта календарна седмица/ трета работна седмица от 9 (деветия) месец от изпълнение на договора или до 21.12.2018 г.
Поддейност 2.8.: „Участие по време на конференция за представяне на резултатите от проекта“		
18.	Участие на изпълнителя по време на пресконференция, на която ще бъдат представени резултатите от проекта	до две седмици преди срока за приключване на всички дейности по поръчката или до 18.01.2019 г.
19.	Провеждане на периодични срещи между представители на Възложителя и Изпълнителя	при установена необходимост
Докладване на изпълнението		
20.	Изготвен и предаден на Възложителя Окончателен доклад за цялостно отчитане приключването и предаването на извършената работа по поръчката, включително описателна част на извършената работа и постигнатите резултати от изпълнението на дейност.	до две седмици преди срока за приключване на всички дейности по поръчката или до 18.01.2019 г.

В Графика Консултантът е отбелязал и провеждане на периодични срещи между представители на Възложителя и Консултанта за отчитане на напредъка

по постигането на очакваните резултати, като планира тези срещи да бъдат инициирани и провеждани при установена необходимост от страните през времетраенето на договора. Чрез тях следва да бъде извършван както текущ мониторинг и оценяване работата на Консултанта, така и да бъдат дискутирани важни за хода на нормалното изпълнение на работата въпроси, поставяни и от двете страни.

При условие че настъпят промени, които касаят представения График, Консултантът ще има готовност, при необходимост и в координация с Възложителя, да предприеме необходимите действия за преоценка на сроковете по отделните поддейности, в рамките на определеното за изпълнение на цялата поръчка време.

Ключовите дати и времевите зависимости между дейностите и поддейностите, в т.ч. хронологическа и логична последователност на отделните поддейности, отчитайки взаимовръзката с очакваните резултати, е представена подробния График (Приложение № 2 към настоящото Предложение за изпълнение на поръчката).

